BS

188 BRABANT STRIP MAGAZINE

catawiki

catawiki.nl/stripveiling

Wekelijkse stripveiling

- Bieden vanaf zaterdag
- Kavels lopen na elkaar af op maandagavond
- Betrouwbare, bekende aanbieders

Elke week unieke strips, orginelen en curiosa!

BS
BRABANT STRIP MAGAZINE

nr 188 (5) van 01/12/2011
Gratis voor leden van Brabant Strip vzw, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van de Reclamestripclub.
Wordt niet los verkocht.

Bestuur
Joeri Delamane, Etienne Hauwaerts, Yves Kerremans, Jean Smits

Werkgroep
Joppe Broeckhoven, Marnix Cachet, Marc de Lint, Kurt Morissens, Philippe Mouvet, Hendrik Neyts, Jozef Peeters, Roger Philippot, Yves Pieters, Bertrand Van Herp, Johan Van Ransbeeck, Patrick Vranken

Redactie en medewerkers
Gert Bussens, DannY De LaeT, Léon den Hartog, Jeroen Denters, Willem Gay, Wallie Hakkens, Jean-Pierre Legein, Rik Lok, Chris Mouton, Antoine Ryckman, David Steenhuyse, Marc Van Lint, Ine en Martin van Meenen, Tom Vermeeren

Eindredactie
Kurt Morissens

Layout
Jeroen Denters

Cover
De Blauwbloezen (Lambil/Cauvin- Dupuis)

Auteursrechten
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen of foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.
Alle Kuifjeafbeeldingen:
copyright Hergé/Moulinsart 2011

Lidgeld
Lidgeld 2011 B & NL: 20 euro
Rest van de wereld: op aanvraag
(B): 001-2980926-95
BIC GEBABEBB
IBAN BE76 0012 9809 2695
(NL): Giro 7616528
(altijd deze naam gebruiken:
Brabant Strip vzw)

Verantwoordelijke uitgever
Brabant Strip vzw, Dewandelaerstraat 8, 1930 Nossegem

NIEUW E-MAILADRES
brabant.strip@gmail.com
www.brabantstrip.be

Oplage
1.600 exemplaren

Geknipte woorden

De laatste. Van dit jaar weliswaar. U hebt hem nu in uw handen. Weerom een klepper van 88 bladzijden. Met plezier op zitten zwoegen. Zweten ook, maar toen stond de verwarming net een tikkeltje te hard in onze redactielokalen. Bijna negentig bladzijden hebben we weer opgevuld met interviews, artikels, nieuwtjes, strips,... En ook al lijken het zoveel bladzijden, we hebben moeten knippen in onze rubrieken. Met spijt in ons hard. Geen Scheepsjournaal, Filmnieuws of tentoonstellingtips. We maken het in 2012 goed. Echt waar. Want ook dan mag u weer vijf superdikke magazines verwachten. Een heel aantal artikels staan al klaar in de pijplijn. En mocht u daar niets van willen missen, dan raden we u aan om meteen een kijkje te nemen op pagina 64. Daar vindt u alles terug over het lidgeld, dat vanaf volgend jaar een tikkeltje stijgt. We hopen dat u ons dat niet kwalijk neemt. Het bestuur en de werkgroep van Brabant Strip vzw en de gehele redactie van uw ledenblad wensen u alvast spetterende eindejaarsfeesten toe. Wij zien u graag terug in 2012. Met evenveel plezier (en ongetwijfeld met een houten kop).

Met "santé"-roepende groeten,

Kurt Morissens
Hoofdredacteur

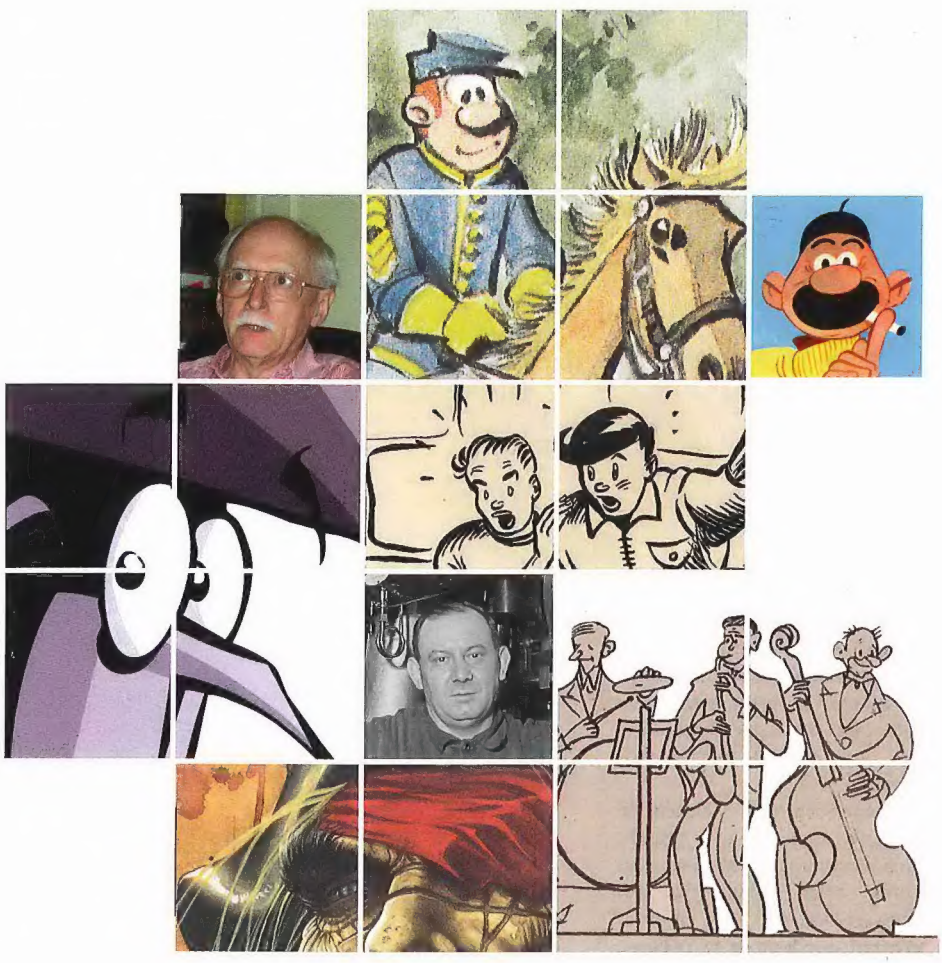

Inhoud

4	Blauwbloezen	42	Barracuda	87	Lustige Kapoentjes
23	Koffieklets	49	Acte de Présence		
28	Prosper	58	Daniel v/d Broek		
22	Geheimzinnige Machinist	64	BS-nieuws		
		66	Pink (artikel)		
34	Uitgelezen	80	Pink (interview)		

Het ABS van WILLY LAMBIL

(Arme Lampil, De Blauwbloezen, Sandy & Hoppy)

Met Mijn broer, de indiaan verscheen het 55ste album uit de stripreeks De Blauwbloezen. Willy Lambil tekent de avonturen van sergeant Chesterfield en korporaal Blutch ondertussen al veertig jaar. De tekenaar, die ook nog de reeksen Sandy en Hoppy en Arme Lampil op zijn curriculum vitae staan heeft, vierde dit jaar zijn 75ste verjaardag. Het ideale tijdstip om samen met hem terug te blikken op een carrière die naast succes ook ontgoocheling en frustratie bracht.

DUPUIS

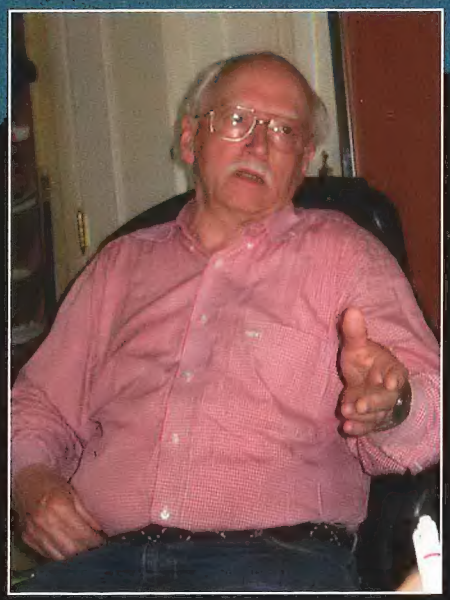

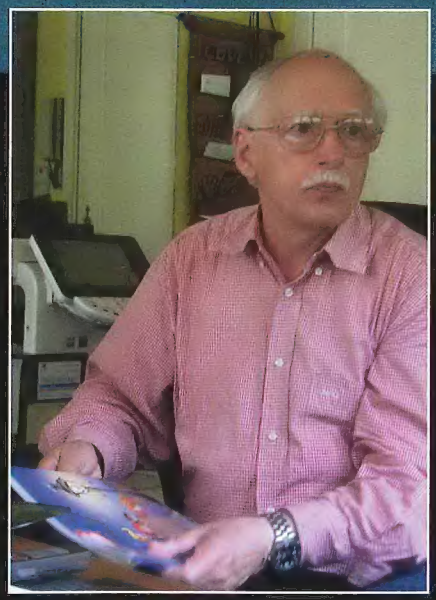

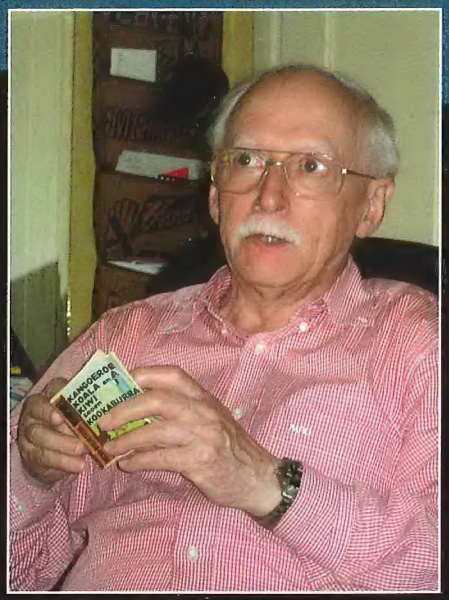

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **GERT BUSSENS**

"Dat is toch fel geminderd, moet ik eerlijk toegeven", antwoordt Lambil op de vraag of hij nog steeds elke dag met plezier achter de tekentafel kruipt. "Een virtuoos tekenaar ben ik nooit geweest. Ik ben een zwoeger, iemand die het moet hebben van keihard werken. Ik ben heel jaloers op tekenaars bij wie de figuren en decors als vanzelf uit hun potlood lijken te komen. Dat is bij mij nooit het geval geweest. Ik vind het opzoekwerk nu nog altijd heel uitdagend en verrijkend maar het uittekenen valt mij de laatste jaren steeds zwaarder."

Als je terugkijkt op je carrière, wat blijft je dan het meest bij?

(*denkt even na om dan met een diepe zucht verder te gaan*) Ondanks het succes in verkoopcijfers van *De Blauwbloezen* voel ik mij toch mijn hele loopbaan wat miskend. Zeker in het begin van mijn carrière heeft men mij nooit au sérieux genomen. Ik was de letteraar die maar bleef zagen om een kans te krijgen als tekenaar. Het feit dat Dupuis mij zo lang in de kou liet staan en mij pas veel te laat een kans gaf om mijn talent te bewijzen, is nog altijd mijn grootste ontgoocheling. Ook nadien heb ik nooit echt veel appreciatie voor mijn werk gevoeld. Ik geloof dat Dupuis enkel nog geïnteresseerd is in het omzetten van stripreeksen naar videogames of tekenfilms Blijkbaar is dat voor *De Blauwbloezen* niet mogelijk. Ik kan mij niet meer herinneren wanneer nog eens een krant, radio- of tv-station of een stripblad mij is komen opzoeken. Gelukkig zijn jullie er nog, hé! (*knipoogt veelbetekenend*)

DE GROENE JAREN

"Ik ben op heel jonge leeftijd beginnen tekenen. Toch heb ik nooit echt stripfiguren of volledige pagina's van anderen nagetekend. Ik weet dat veel van mijn collega's begonnen zijn met het kopiëren van hun idolen. Ik herinner me hoe ik als vijfjarige zelf verhaaltjes bedacht en er stripjes van maakte door ze samen te nieten of samen te kleven. Het waren echt wel stripjes met pagina-indeling en tekstballonnetjes. Meestal waren het western- of piratenavonturen. Ik verkocht die stripjes dan in mijn straat aan de buren. Jaja, unieke stuks met een oplage van één exemplaar waren het! (*lacht*) Jammer genoeg is er geen enkel stripje bewaard gebleven. In 1958 was er een hevige brand in mijn huis. (*diepe zucht*) Wat een ramp! Bepaalde zaken kan je altijd vervangen maar zo'n emotionele zaken als die allereerste verhaaltjes van mijn hand zijn definitief verloren gegaan. Ook een twintigtal pagina's van het allereerste verhaal van *Sandy en Hoppy* zijn in de vlammen gebleven."

Heb je ooit enige vorm van artistieke scholing gekregen?

Ik heb één jaartje op de Brusselse Academie voor Schone Kunsten gestudeerd. We deden niets anders dan met houtskool bustes tekenen van historische personages. Dat was totaal mijn ding niet. Ik ben dan ook snel met die studies gestopt. Mijn leerkrachten waren ook tegen strips. Dat was geen kunstvorm voor hen. Beeldhouw- en schilderkunst: daar draaide alles rond.

"Ik heb nooit echt veel appreciatie voor mijn werk gevoeld."

Is tekenen iets dat in de familie zit?
Totaal niet. Mijn vader heeft altijd als mecanicien gewerkt. Hij was verkoper van autoonderdelen en hoopte stilzwijgend dat ik later zijn zaak zou overnemen. Toch moet ik zeggen dat mijn ouders mij nooit in een bepaalde richting geduwd hebben. Toen ze merkten dat ik de artistieke richting uit ging, hebben ze me altijd gesteund. Misschien dachten ze wel dat ik nooit mijn boterham zou kunnen verdienen met strips maken. Ik heb toch mooi het tegendeel kunnen bewijzen. (*lacht*)

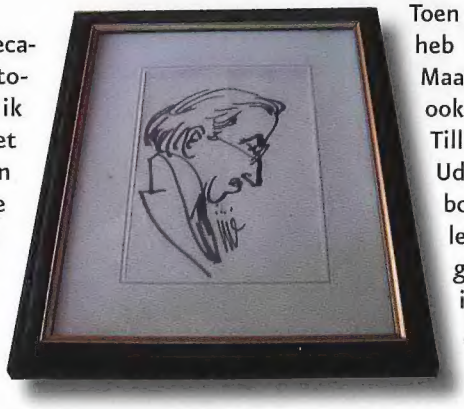

Karikatuur van Lambil door zijn grote voorbeeld Jijé

Was je als kind een grote striplezer?
Absoluut. Ik was gek op strips en op de wekelijkse stripbladen *Robbedoes* en *Bravo*. *Kuifje* is pas later gekomen. Mijn ouders wisten dat maar al te goed. Ik was nogal een hevig kind dat graag kattenkwaad uithaalde maar eens ik een nieuwe strip te pakken kreeg, kalmeerde ik volledig. Ik droomde onmiddellijk weg bij het lezen van nieuwe avonturen en kwam volledig tot rust.

Lees je nu nog vaak nieuwe strips?
Heel weinig. Ik ken niet veel opkomende tekenaars. Festivals bezoeken doe ik de laatste jaren ook minder, dus krijg ik ook via die weg niet veel kans om nieuw talent te leren kennen. Als ik een nieuw album koop, laat ik me vooral leiden door de tekeningen. Acht op de tien albums die ik tegenwoordig vastneem, bevallen me niet bij de eerste oogopslag. Daarmee beweer ik niet dat tachtig procent slecht is, alleen bevallen ze mij persoonlijk niet. Ik herlees veel liever klassiekers als *Jerry Spring*, *Asterix* of *Robbedoes* dan nieuwe strips te ontdekken.

Welke striptekenaars bewonder je het meest?
Oh, dat zijn er heel wat. Ik ben een groot bewonderaar van het werk van René Hausman. Ik heb nog samen met hem een deel van mijn legerdienst in Brasschaat doorgebracht. Toen sprak ik een mondje Nederlands. Dat heb ik ondertussen helemaal afgeleerd. Maar we wijken af, hé? Ik hou uiteraard ook van grote klassiekers als Franquin, Tillieux, Alex Raymond, Milton Caniff en Uderzo. Toch steekt er nog iemand net boven hen uit en dat is Jijé. Wat een talent! Het is door hem dat ik de stap heb gezet naar het striptekenen. Hij was en is mijn grootste inspiratiebron. Zeer zwaar onderschat... jammer, heel jammer. Geef toe, wie kent het werk van Jijé nu nog buiten de wereld van de stripverzamelaars? Zijn manier van vertellen, zijn subtiel spel van licht en schaduw... klasse! Andere woorden zijn er niet voor. Ik heb het geluk gehad tijdens mijn werk als letteraar heel veel van zijn grote originele stripplaten vast te nemen en te bewonderen...

HOE HET BEGON

Hoe ben je bij Dupuis beland?
Dankzij Henri Gillain, de broer van Jijé (*pseudoniem voor Joseph Gillain, nvdr.*), durfde ik in 1952 zelf naar uitgeverij Dupuis te stappen. Henri woonde in Tamines, vlak bij mij in de buurt en uitgeverij Dupuis lag gewoon het dichtst bij mijn ouderlijke woonplaats. Indien ik dichter tegen Brussel had gewoond, had ik ongetwijfeld bij uitgeverij Lombard aangeklopt. Puur toeval dus dat het Dupuis is geworden. Ik had een aantal platen mee om mijn werk te tonen. Maar bij Dupuis vonden ze dat ik nog heel veel te leren had. Dat ik later mijn kans wel zou krijgen. Maar ze zeiden wel dat ik bij hen aan de slag kon als letteraar. Hoofdredacteur toen was Yvan Delporte. Ik begon als vervanger van Marcel Denis op mijn zestiende. (*Marcel Denis schreef de scenario's van drie albums van de reeks Hultrasson de Viking, verschenen bij Dupuis, tussen 1965 en 1968, getekend door Marcel Remacle en werkte ook mee aan een tweetal verhalen van Baard en Kale, verschenen in het Nederlands in 1982 in beperkte oplage bij uitgever Albino, onder de titel Baard en Kale in Hollywood, nvdr.*)

Lecteurs, votre COIN
Du côté des dessinateurs, signalons une « Carafe » fort bien venue, de D. Ané ; un « Patineur » qui n'a pu être saisi sur le vif, puisque Claude Laurent habite Béjà, en Tunisie ; une fort belle « Nature Morte », de Willy Lambiliotte, de Faillolle.

Links: Een van de allereerste publicaties van Lambil in magazine Bonnes Soirées. Rechts: Lecteurs, votre coin kindertekening in Spirou

HÂTEZ-VOUS D'ALLER ADMIRER LA HUITIÈME MERVEILLE DU MONDE. ELLE VA PROBABLEMENT DISPARAÎTRE...
EN 1675, VERSAILLES S'ACHÈVE. 36.000 OUVRIERS ET ARTISTES FINISSENT D'EMBELLIR CE QUI DEMEURERA CE PLUS BEAU PALAIS DE LA TERRE. MAIS...
LA VOÛTE EST PLUS ÉLEVÉE QUE CE STYLE FAÇONS LA VENISE LE NÔTRE.
JAMAIS NOUS NE TROUVERONS ASSEZ D'EAU POUR ALIMENTER CE PALAIS GÉANT, CES BASSINS IMMENSES, CE PARC GIGANTESQUE, CES CENTAINES DE FONTAINES, CES 1400 JETS D'EAU !!!

Links:
Fragment uit Verhalen van Oom Wim

Onder:
Bijlage bij Spirou 1504 uit 1967 met kortverhaal van Sergent Oakie

Hoe kijk je terug op je werk als letteraar?
Pfff... Daar wil ik het niet al te veel over hebben. Vrijheid was er niet. Het was bovendien oninteressant en slecht betaald. Ik moest strikte regels volgen. Ik werkte op blauwachtig papier dat ik op de originele platen van de striptekenaar legde. Daarop tekende ik de contouren van de tekstballonnen over en vervolgens kalligrafeerde ik er de Nederlandse tekst in. De vertaling deed ik uiteraard niet zelf. Die kreeg ik op voorhand doorgespeeld. Creativiteit was er niet in deze job. Dupuis liep echt niet hoog op met hun medewerkers. Letteraars stonden op hetzelfde niveau als het onderhoudspersoneel van de uitgeverij. Af en toe zag ik Franquin en Will passeren maar van contact was er geen sprake. Uitzondering was Eddy Paape. Hij tekende in hetzelfde lokaal als de letteraars. Dupuis huurde toen enkele lokalen bij World Press, het agentschap dat tekeningen, strips en reclame verspreidde. Paape heeft jaren vlak voor mij zitten tekenen. Hij was wel al professioneel tekenaar maar werkte niet voor Dupuis. Hij was in die periode bezig met allerlei projecten voor de Wereldtentoonstelling van 1958 in Brussel. Paape hield van vaste werkschema's en had echt collega-vrienden rondom zich nodig om te kunnen werken.

Wie waren verder je collega-letteraars in die periode?
Allemaal jongemannen die na een periode van letteren zelf strips zijn gaan maken: Deliège, Piroton en uiteraard een van mijn beste vrienden: Louis Salvérius, die ik later zou opvolgen als tekenaar van *De Blauwbloezen* na zijn veel te vroege en onverwachte overlijden... Maar ik veronderstel dat we het daar straks nog wel over zullen hebben. (*stilte*)

Naast je werk als letteraar bleef je zelf ook echt als tekenaar actief?
Absoluut. Ik was een volhouder. Na mijn dagtaak als letteraar heb ik een avondcursus tekenen gevolgd in Charleroi. Ik bleef Charles Dupuis bestoken met mijn stripplaten in de hoop dat hij ooit zou toehappen. IJdele hoop, zou snel blijken. Ik werkte halftijds als letteraar en de andere helft van de tijd werkte ik aan mijn eigen projecten. Keer op keer weigerde Dupuis mijn voorstellen. Dat duurde tot ik Georges Troisfontaines ontmoette. Hij was de oprichter van World Press. Dupuis was ook een van zijn klanten. World Press leverde veel materiaal voor het weekblad *Robbedoes*. Dankzij Troisfontaines kreeg ik de kans om op scenario van Octave Joly een viertal verhaaltjes te tekenen in de reeks *Verhalen van Oom Wim*.

Waren die *Verhalen van Oom Wim* je officiële eerste wapenfeiten als tekenaar?
Eigenlijk niet. Ik publiceerde mijn eerste tekeningen in 1948 in *Robbedoes* in de rubriek *Lecteurs, votre coin*. Ik was toen ongeveer 12 jaar. In die rubriek werden tekeningen gepubliceerd die door kinderen werden opgestuurd. De kinderen waren vrij om te tekenen wat ze wilden. Enige verplichting was dat we in Chinese inkt moesten werken. Ik stuurde er twee op, waarvan één stilleven. Dat stilleven is uiteindelijk gepubliceerd. En tijdens mijn jaren als letteraar heb ik ook een aantal illustraties mogen maken voor het magazine *Bonnes Soirées*. Maar dat kon je niet echt strips noemen. Dus die *Oom Wim*-verhaaltjes waren wel mijn eerste stripcreaties.

SANDYen HOPPY

(1959-1973)

In 1959 begon je al met het zelf schrijven en tekenen van je eerste reeks over een Australische jongen Sandy en zijn kangoeroe Hoppy. Was je het lange wachten op een kans beu?
Zo kan je het wel stellen. Ik heb in totaal 24 verhalen van *Sandy en Hoppy* gemaakt en ben er toch ongeveer tien jaar van mijn leven mee bezig geweest. Alleen bij de eerste verhalen kreeg ik nog hulp van Henri Gillain.

Waarom ben je niet als duo met *Sandy en Hoppy* verder gegaan?
Gillain werkte als onderwijzer en had dus niet veel tijd over om aan stripscenario's te werken. Ik van mijn kant, had eindelijk de job te pakken waar ik al mijn hele leven van droomde, dus moest ik wel stripplaten afleveren om te overleven. Ik produceerde aan een vast ritme van twee pagina's per week. En vanaf het tweede verhaal maakte ik zelf de scenario's behalve nog eentje waarvoor Yvan Delporte het verhaal had geschreven.

"Charles Dupuis had weinig oog voor talent en ambitie bij zijn werknemers."

Hoe is het idee voor *Sandy en Hoppy* ontstaan?
Oh, heel toevallig eigenlijk. Ik herinner mij hoe ik samen met Henri voor een wereldkaart stond. We vroegen ons af welke landen zelden of nooit in strips aan bod waren geweest. We kwamen al snel bij Australië terecht. Zo was de trein vertrokken.

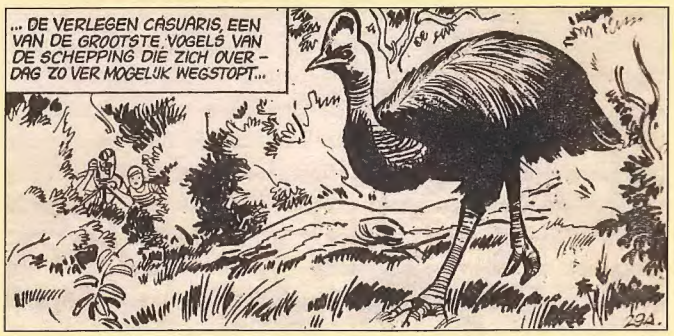

Ben je op zoek naar inspiratie naar Australië gereisd?
Euh... zes jaar geleden ben ik er inderdaad geweest. (*lacht*). Toen pas kon ik dus voor het eerst ter plaatse kijken hoe natuurgetrouw ik jarenlang de gebouwen en de lokale fauna en flora had getekend. En ik moet zeggen dat die confrontatie zeer goed meeviel.

Alle afgebeelde dieren, planten, herkenbare gebouwen haalde je dus uit boeken...
Ja. Internet bestond nog lang niet. Trouwens ik surf niet graag. Ik doe het maar heel zelden. Ik wil niet in de val trappen zoals zo velen rondom mij en urenlang tijd en energie verspillen al surfend en dagelijks lijsten van inkomende mails zitten beantwoorden. Ik mag er niet aan denken! Nee, geef mij maar boeken. En zoals jullie zien, heb ik er genoeg in mijn atelier staan, hé! (*lacht opnieuw en opent een metalen kast die uitpuilt van naslagwerken over wapens, dieren, planten, de Amerikaanse burgeroorlog, kunst,...*) Aan documentatie geen gebrek dus. Ik heb dat altijd belangrijk gevonden. Als ik iets wil tekenen waar ik onvoldoende vertrouwd mee ben, dan moet ik er eerst van alles over opzoeken. Anders begin ik er gewoon niet aan.

Covers albums uitgegeven door Paul Rijperman uitgaven

Je liefde voor de natuur komt in deze reeks wel heel duidelijk naar voor. Overal in het decor zijn dieren te zien al dan niet voorzien van een tekstvak met extra uitleg.
Ja, ik wilde mijn lezers echt nog iets bijleren. Noem mij gerust een van de pioniers van de natuurbescherming. Je kan mensen alleen maar warm maken om zorgzaam met hun omgeving om te springen als ze die ook kennen.

Hoe ging je te werk bij het schrijven van je scenario's?
Vrij klassiek eigenlijk. Het begon bij een los idee. Daarna bouwde ik mijn pagina's op. Vakje per vakje, schetste ik uit welk personage, dier, gebouw, voorwerp... er getekend moest worden. Daarna werkte ik mijn pagina uit met potlood. Tenslotte volgde het inkten van de stripplaat.

Waarom zijn de avonturen van Sandy en Hoppy nooit door Dupuis uitgegeven?
(*diepe zucht*) Zoals ik eerder zei, had hoofdredacteur Charles Dupuis weinig oog voor talent en ambitie bij zijn werknemers. Hij zocht nog liever op andere plaatsen tekenaars dan onder zijn eigen personeel.

De verhalen werden in het Frans voorgepubliceerd in Samedi Jeunesse en in het Nederlands in *Ohee!*. Wat opvalt is dat de covers voor deze magazines niet door jou zijn gemaakt. Hoe komt dat?
(*zucht van ontgoocheling*) Tja, wat wil je dat ik zeg? Ik had daar helemaal niets in te zeggen. Ik kreeg mijn plaatprijs en voor de rest kon ik mij niet meer met de publicatie bemoeien. Sommige covers zijn echt spuuglelijk. Ik kan er gewoon niet naar kijken. Het is niet fijn om te zien dat andere tekenaars je eigen geesteskinderen naar hun hand proberen te zetten en daar vaak totaal niet in slagen...

Ohee 186 (1966),
198 (1967),
203 (1967),
275 (1968),
443 (1971)

Samedi Jeunesse
109 (1966),
125 (1968),
127 (1968),
138 (1969)

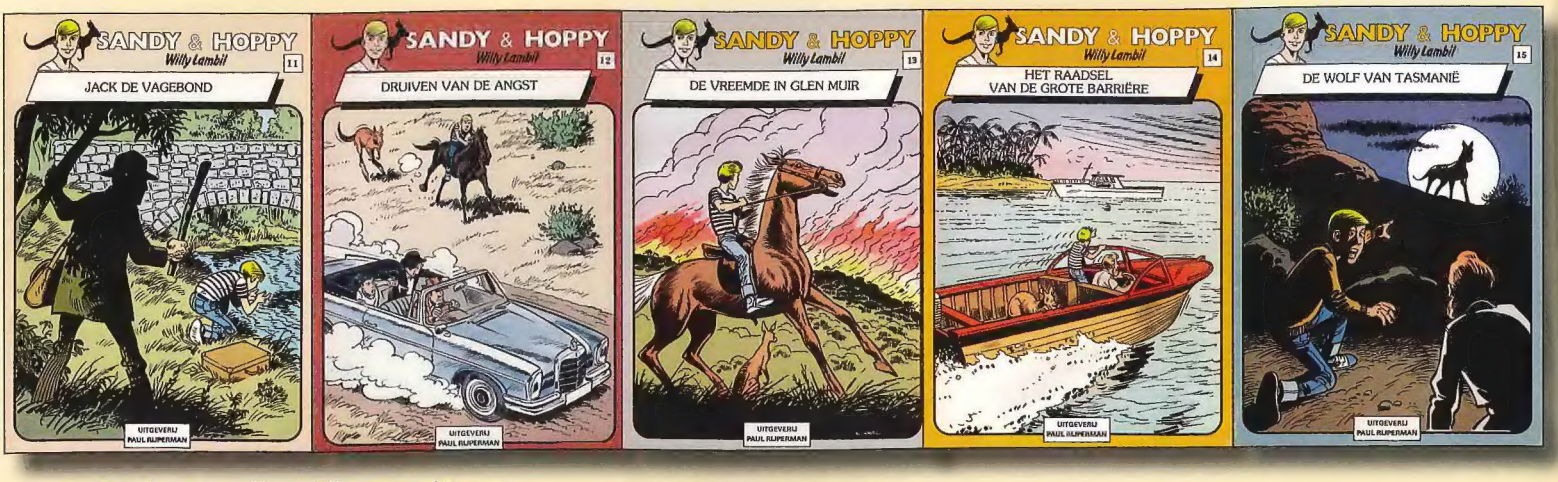

Vervolg covers albums Rijperman uitgaven

De verhalen werden pas veel later in albums uitgebracht. Daar moet je toch wel tevreden over zijn, of niet?
Dat wel. Toen uitgeverij Magic Strip (*bij ons Paul Rijperman uitgaven, nvdr.*) begin jaren tachtig de albums in zwart-wit uitbracht, was ik een tevreden man. De covers waren van mij. De verhalen waren eindelijk op deftig papier beschikbaar. Sinds 2008 is er zelfs een kleine Franse uitgever, Le Coffre à BD, die alle verhalen van *Sandy en Hoppy* in kleur en in beperkte oplage heruitbrengt. De albums worden alleen te koop aangeboden via internet.

In 1984 verscheen dan uiteindelijk toch een verhaal van *Sandy en Hoppy* bij Dupuis in de reeks *Jeugdzonden*.
Tja, beter laat dan nooit, zullen we maar zeggen. Toch heeft dit album heel slecht verkocht.

Wie bepaalde welk album in die reeks *Jeugdzonden* zou verschijnen?
Dat hebben hoofdredacteur van *Robbedoes/Spirou* Thierry Martens en ik samen bepaald.

De betreurde Thierry Martens...
Inderdaad, de man is net overleden (*overleed op zijn 69ste op 27 juni 2011, nvdr.*). Twee dagen voor zijn dood heb ik hem nog gesproken. (*korte stilte*) We dachten dat het onderwerp van buitenaards leven in het *Sandy en Hoppy*-verhaal *Beton in de woestijn* in die tijd best wel eens kon aanslaan. Niet dus...

Je hebt meer dan vijftien jaar *Sandy en Hoppy* getekend. Heb je in die periode nooit de kans gekregen om een nieuw project op te starten?

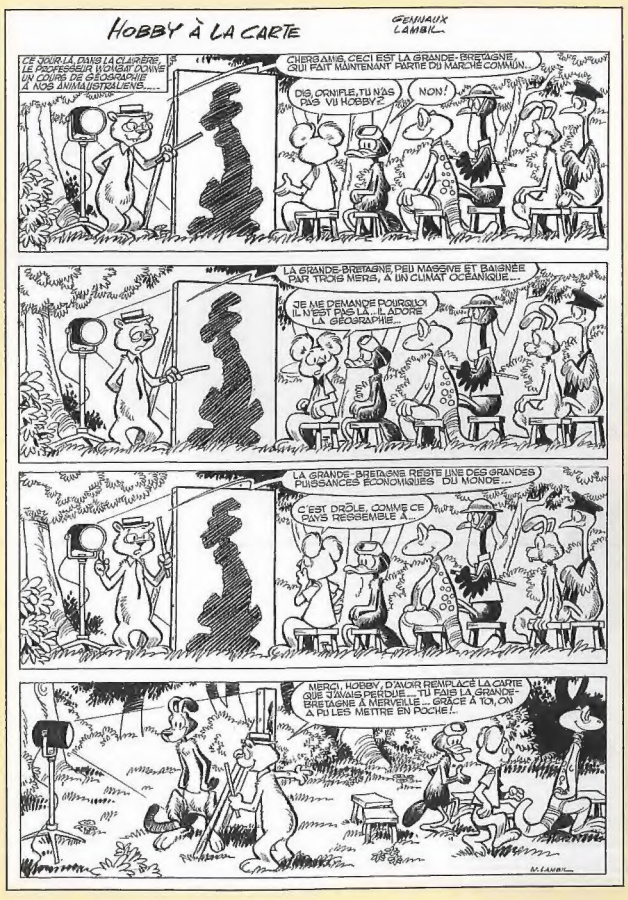
HOBBY À LA CARTE
GENIAUX LAMBIL
CE JOUR-LÀ, DANS LA CLAIRIÈRE, LE PROFESSEUR HOMBAT DONNE UN COURS DE GÉOGRAPHIE À NOS ANIMAUX-STARS...
CHERCHONS, CECI EST LA GRANDE-BRETAGNE, QUI FAIT MAINTENANT PARTIE DU MARCHÉ COMMUN.
DIS, ORNIPLE, TU N'AS PAS VU HOBBY ?
NON !
LA GRANDE-BRETAGNE PEU MASSIVE ET BAIGNÉE PAR TROIS MERS, À UN CLIMAT OCÉANIQUE...
JE ME DEMANDE POURQUOI IL N'EST PAS LÀ... IL ADORE LA GÉOGRAPHIE...
LA GRANDE-BRETAGNE RESTE UNE DES GRANDES PUISSANCES ÉCONOMIQUES DU MONDE...
C'EST DRÔLE, COMME CE PAYS RESSEMBLE À...
MERCI, HOBBY, D'AVOIR REMPLACÉ LA CARTE QUE J'AVAIS PERDUE... TU FAIS LA GRANDE-BRETAGNE À MERVEILLE... GRÂCE À TOI, ON A PU LES METTRE EN POCHE !..
LAMBIL

Links:
Gag van Hobby en Koala
Rechts en onder:
Cover + Fragment Micro-verhaal Kangoeroe, Koala en Kiwi tegen Kookaburra

Cover Okay Album (1972). Cover Reeks Jeugdzonden (1984)

Nee. Ik heb het nochtans geprobeerd. Meerdere keren zelfs. Ik heb ooit aan Delporte, toen hij eindredacteur bij *Robbedoes* was, een project voorgesteld dat zich in Schotland zou afspelen. Dat werd geweigerd omdat Roba al met *De Sliert* een verhaal had gemaakt dat zich daar afspeelde. En ik heb ook een poging ondernomen om een gagstrip te maken met Australische diertjes in de hoofdrol, *Hobby en Koala*. De verhaaltjes werden verzonnen door scenarist Gennaux maar ook dit project sloeg niet aan.

Hoe moeilijk was het om van de realistische tekenstijl van *Sandy en Hoppy* plots over te schakelen op het meer karikaturale genre van *De Blauwbloezen*?
Heel moeilijk. En veel tijd had ik niet. Salvérius had voor zijn plotse dood net de helft van pagina 37 geïnkt. Jullie zien de plotse verandering van tekenaar misschien niet maar ik wel, hoor. (*fijne lach*) En toch had de grote Franquin na het zien van de gags van *Hobby en Koala* nog voorspeld dat ik voorbestemd was om in het humoristische, karikaturalere genre verder te evolueren. Toen hij me dat in die tijd zei, geloofde ik hem niet. Maar hij heeft toch maar mooi gelijk gekregen... (*fijn lachje*)

Onder:
fragment uit Beton in de woestijn

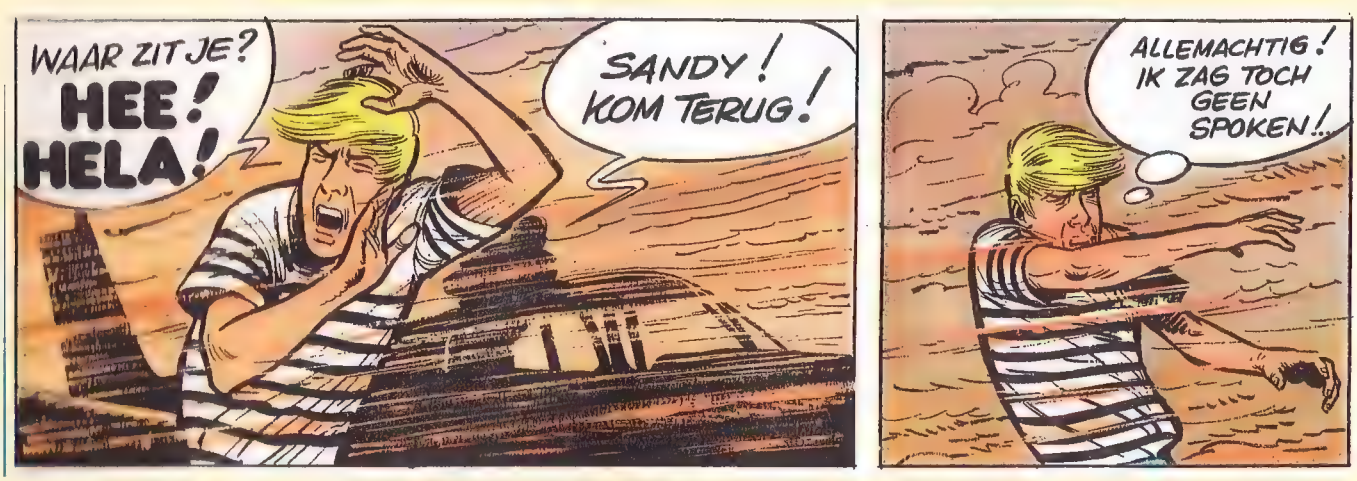

Hoe goed kende je Louis Salvérius eigenlijk?
Hij was een echte vriend. Net als ik was hij als letteraar begonnen bij Dupuis. Hij zette echter sneller de stap naar illustratie- en tekenwerk. Hij was bezeten door de periode van de Amerikaanse burgeroorlog en had een heel goed oog voor detail en de historische correctheid van de verhalen. Ik denk dat De Blauwbloezen nog veel realistischer zouden geworden zijn indien Salvérius tekenaar was gebleven.

Hoe zijn ze bij jou terecht gekomen om de reeks na het plotse overlijden van Salvérius over te nemen?
Scenarist Cauvin en hoofdredacteur Thierry Martens wisten dat ik al heel lang wachtte op een kans om als tekenaar bij Dupuis aan de slag te gaan. Dus zo kwamen ze vrij snel bij mij terecht. Toch viel het me bijzonder zwaar om zo goed als onmiddellijk na de dood van mijn goeie vriend, de reeks verder te zetten die hij had opgestart. Ik was nog overmand door verdriet door zijn plotse overlijden en dat moest ik aan de kant schuiven om aan de slag te gaan. Echt niet eenvoudig, geloof me.

Vind je het niet jammer dat je naam nergens in album 4 *Outlaw* vermeld staat?
Absoluut niet. Ik heb daar zelf om gevraagd. Ik vond dit een soort van laatste eerbetoon aan Louis Salvérius en krijg ook geen cent op de verkoop van dit album, ook niet op de talrijke herdrukken. Maar dat vind ik helemaal niet erg. Salvérius liet een vrouw en kinderen achter. Daarenboven hadden ze net een nieuwbouw laten zetten. Zij konden elke financieel duwtje in de rug gebruiken. Ik vrees dat ze hun lening nooit hadden kunnen terugbetalen indien *De Blauwbloezen* was stopgezet. De dochters van Salvérius krijgen nu nog altijd een miniem bedrag royalty's bij de verkoop van mijn albums van *De Blauwbloezen*. En dat vind ik heel normaal. Zo wordt iedereen er beter van, hé?

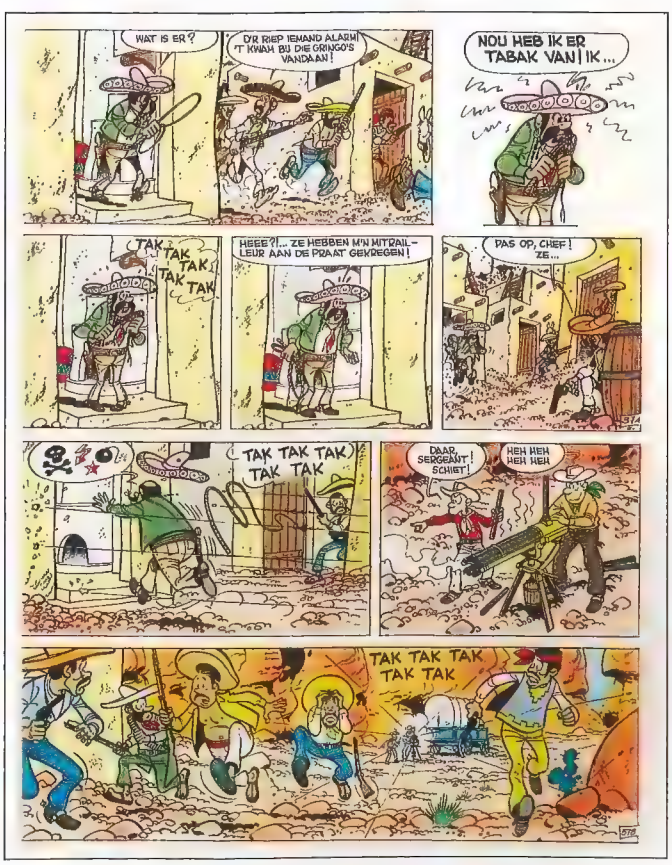
WAT IS ER?
D'R RIEP IEMAND ALARM 'T KWAM BIJ DIE GRINGO'S VANDAAN!
NOU HEB IK ER TABAK VAN! IK...
TAK TAK TAK TAK TAK
HEEE?!... ZE HEBBEN M'N MITRAILLEUR AAN DE PRAAT GEKREGEN!
PAS OP, CHEF! ZE...
TAK TAK TAK TAK TAK
DAAR, SERGEANT! SCHIET!
HEH HEH HEH HEH
TAK TAK TAK TAK TAK

Vanaf het 4de album Outlaw plaat 37b nam Lambil het over van Salvérius

Was het na album 4 onmiddellijk duidelijk dat *De Blauwbloezen* met jou als tekenaar verder zou gaan?
Die beslissing heeft toch niet lang op zich laten wachten. Blijkbaar had ik het er toch nog niet zo slecht vanaf gebracht en zo kreeg ik van uitgever Charles Dupuis eindelijk mijn kans. Je moet ook weten dat *De Blauwbloezen* toen al goed verkocht. De oplage van een nieuw album schommelde tussen de dertig- en veertigduizend exemplaren.

> **"Een keer liep de ruzie met Cauvin zo hoog op dat we drie jaar niet meer met elkaar hebben gepraat."**

We hadden het al even over jouw vaste scenarist Raoul Cauvin. Klikte het tussen jullie vanaf de eerste ontmoeting?
Beroepsmatig wel. Absoluut. We delen toch wel wat gemeenschappelijke interesses en ook onze visie op strips is identiek. Dat wil niet zeggen dat we qua karakters niet af en toe botsen. Een keer liep de ruzie zo hoog op dat we drie jaar niet meer rechtstreeks met elkaar hebben gepraat. Elke vorm van communicatie verliep via de uitgeverij. Als ik iets wilde vragen aan Cauvin, contacteerde ik Dupuis met de vraag of zij mijn vraag aan hem wilden stellen en vice versa. Een heel vervelende situatie, dat kan je je wel voorstellen. Zeker als je weet dat er in die drie jaren nieuwe albums van zowel *De Blauwbloezen* als *Arme Lampil* moesten blijven verschijnen.

Hoe verloopt de samenwerking tussen jullie ... als het vredestijd is tenminste?
(*luide lach*) Wel, dat zal ik eens vertellen. Onder normale omstandigheden, dus (*lacht opnieuw*), stuurt Cauvin me het hele scenario van 44 bladzijden in één keer op. Meestal ben ik nog aan het vorig album bezig als het scenario voor een volgend album in de bus valt. Het eerste wat ik dan meteen doe, is een eerste keer het verhaal doorlezen. Zo weet ik meteen of ik al dan niet veel opzoekingen zal moeten doen. Dan werk ik het verhaal waaraan ik op dat moment bezig ben rustig af en laat ik het scenario voor het volgende verhaal even links liggen. Ik lees het dan nog een tweede en derde keer grondig door voor ik effectief begin te tekenen.

Hoe zien de scenario's van Cauvin eruit?
Cauvin schetst per vakje de belangrijkste personages en schrijft ook alle dialogen uit. Hier en daar gebruikt hij ook wat kleur om duidelijk te maken welk personage hij precies bedoelt. Dat zou voor mij anders niet altijd zo duidelijk zijn

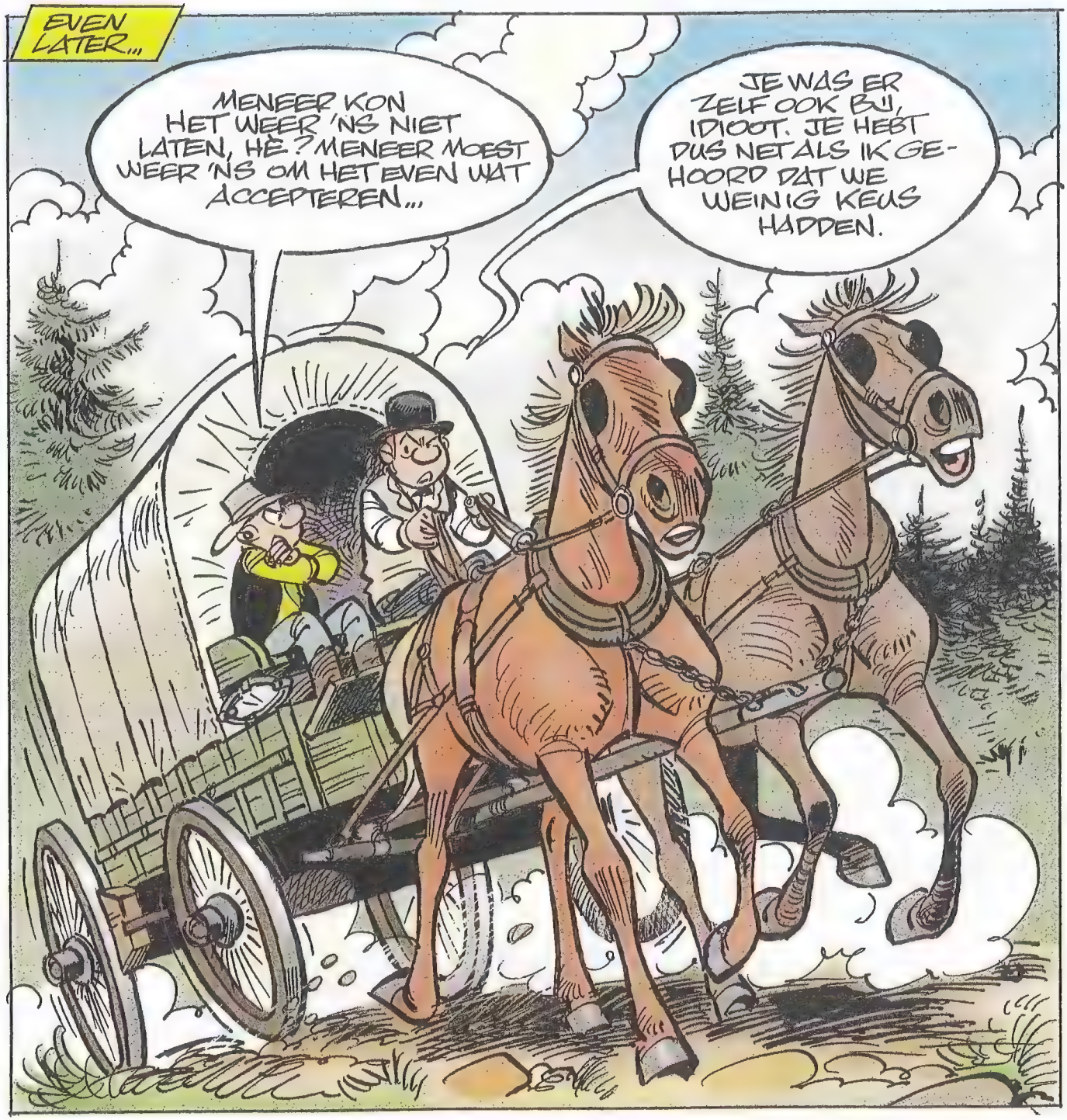
EVEN LATER...
MENEER KON HET WEER 'NS NIET LATEN, HÈ? MENEER MOEST WEER 'NS OM HET EVEN WAT ACCEPTEREN...
JE WAS ER ZELF OOK BIJ, IDIOOT. JE HEBT DUS NET ALS IK GEHOORD DAT WE WEINIG KEUS HADDEN.

Fragment uit De Blauwbloezen 55 Mijn broer, de indiaan

in al zijn gekrabbel. De pagina-indeling en gezichtspunten van waaruit ik het verhaal wil vertellen, daarin ben ik volledig vrij.

Hoeveel tijd heb je nodig om één pagina volledig af te werken?
Ik besteed een kleine week om één pagina te schetsen, in potlood uit te werken en te inkten. Om een volledig album af te werken heb ik tussen de 9 en 11 maanden nodig. Echt schetsen doe ik echter niet veel. Alleen als er nevenpersonages vereist zijn, schets ik ze uit op aparte blaadjes. Met Cauvins scenario naast mij, begin ik vrijwel onmiddellijk op het definitieve blad te tekenen. Eerst doe ik dit heel lichtjes in potlood om vervolgens steeds meer mijn tekeningen te verfijnen. Daarna volgt het inkten. Door mijn verleden als letteraar, zorg ik uiteraard ook zelf voor de lettering. Het inkten vind ik de meest vermoeiende bezigheid omdat er nog maar weinig plaats is voor creativiteit. Ik houd het meest van de eerste fase van mijn werk: het verhaal tot leven brengen door je potloodtekening.

Hoe verloopt de inkleuring van De Blauwbloezen?
Het inkleuren gebeurt al sinds jaar en dag door studio Leonardo. De studio werd opgericht door Vittorio Leonardo in 1968 en sindsdien zorgde hij al voor de inkleuring van tientallen reeksen als *Bollie en Billie*, *Cédric*, *De Smurfen*, enzoverder.

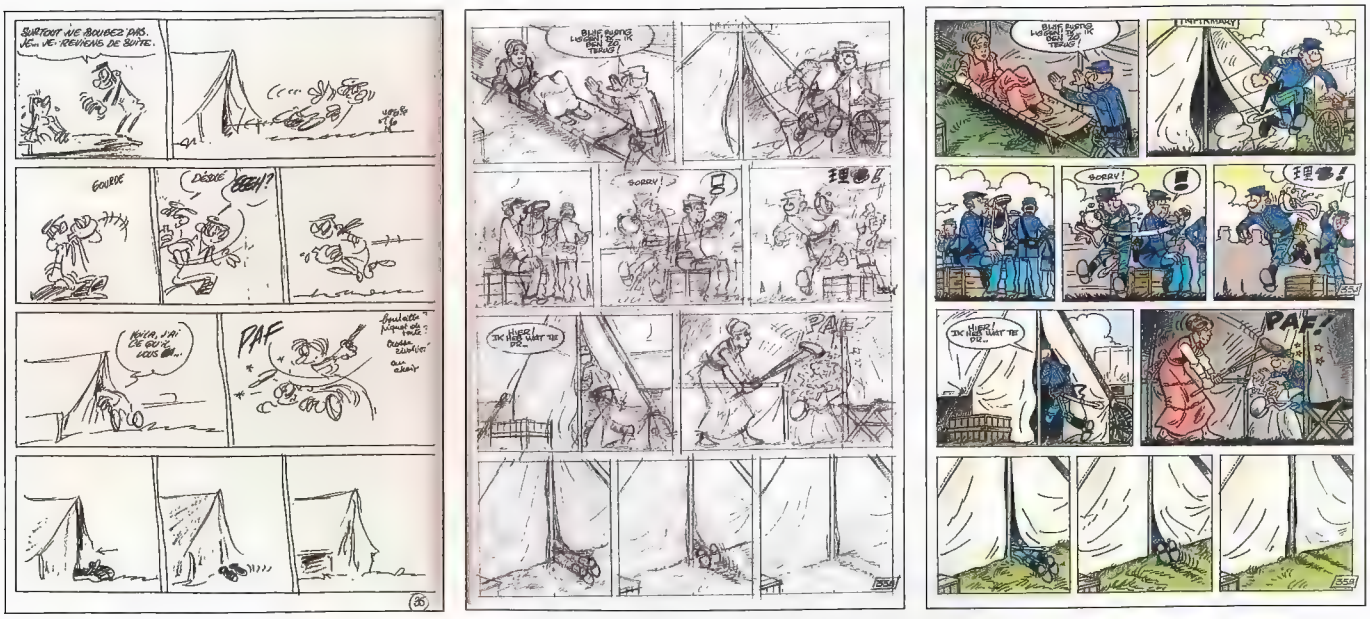

Van schets naar definitieve pagina (uit album 47 plaat 35): scenario van Cauvin, geschetste versie met lettering, definitieve versie in kleur

Vroeger met de hand, nu met de computer uiteraard. Ik bemoei mij daar weinig mee. Op mijn covertekening voorzie ik meestal wel een aantal kleuraanwijzingen maar dan nog doet Studio Leonardo wat ze willen. Voor het verhaal zelf geef ik enkel tips als het om heel precieze zaken gaat. Dingen die echt wel moeten kloppen zoals bij het inkleuren van vlaggen of uniformen. Voor de rest vertrouw ik Leonardo blindelings. Hij kent *De Blauwbloezen* immers even goed als ikzelf.

Heb je een vast werkschema?

Vroeger veel meer dan nu. Het tekenen valt me de laatste tijd steeds zwaarder. Vroeger leverde ik soms twee volledig afgewerkte pagina's per week af. Het grote voordeel van mijn job is dat ik mijn eigen baas ben. Als ik zin heb om wat later te beginnen, dan kan ik dat probleemloos doen. Geen bazen die boven mijn hoofd beslissen hoe en wat ik moet doen. Dat heb ik altijd een van de meest aangename kanten van mijn werk gevonden. Het gevaar is natuurlijk dat je ook makkelijk achterstand oploopt. Je moet je als tekenaar een eigen ritme en discipline opleggen om alle deadlines te halen. Als ik per week mijn strippagina afheb, dan is dat voor mij voldoende. Dan zit mijn weektaak erop. Niets meer en niets minder. Het komt bijna over als een of andere bediendenjob maar zo voel ik het nu eenmaal aan. Ik kan ook niet urenlang achter mijn tekentafel zitten. Tegenwoordig kan ik maximaal een halfuur aan een stuk door blijven zitten. Daarna heb ik een korte pauze nodig. Dan ga ik even in mijn tuin wandelen of iets drinken in de keuken. Ik heb dat echt nodig omdat ik mij enorm moet concentreren tijdens het tekenen. Het zou de kwaliteit van mijn tekeningen zeker niet ten goede komen indien ik verplicht was om een hele dag boven mijn platen gebogen te zitten.

Op de titelpagina van album 50 *De Klopjacht* waren we onder de indruk van je aquareltechniek. Wanneer ben je hiermee begonnen?
Oh, ik doe dat toch al een tijdje. Begin jaren tachtig maakte ik mijn allereerste aquarelschilderijtje. Mijn schoonvader was ook een amateur-schilder. Bij hem heb ik die techniek leren kennen. Aquarelleren bevalt me meer dan werken met olieverf of acryl omdat het sneller vooruit gaat. Toch is er één groot nadeel: je kan je geen enkel foutje veroorloven. Als de laatste penseelstreek slecht is, kan alles in de prullenmand. En aangezien ik nogal een gestresseerd type ben, mislukken 9 op de 10 van mijn aquarellen. (*fijne lach*)

Hoe ga je precies te werk bij je aquarellen?
Eerst teken ik alles uit met potlood. Als ik personages wil schilderen is mijn potloodschets zelf vrij uitgebreid en gedetailleerd. Voor de landschappen maak ik enkel een summiere schets. Daarna zwak ik de potloodlijnen voorzichtig af zodat ze niet te veel opvallen doorheen de aquarelverf. Toch beoefen ik het aquarellen op mijn manier. Ik volg niet alle strikte regels van de kunst. Aquarelverf heeft immers de vervelende gewoonte om van kleur te veranderen tijdens het drogen. Daarom gebruik ik na het drogen hier en daar nog wat witte gouache om bepaalde effecten beter weer te geven. Voor velen pure blasfemie, maar ik trek me dat niet aan. Ik noem mezelf dan ook geen professioneel aquarellist, hé!

Heb je nog plannen in die richting?
Ik ben van plan om in de toekomst eens een lavis te proberen.

Euh... excuseer?
Een lavis is een gewassen tekening. Je kan het vergelijken met aquarelleren maar bij een lavis werk je niet met verf maar met verdunde Chinese inkt. Het risico dat je bij een lavis alles verknoeit is nog groter maar toch wil ik het zeker eens proberen.

Heb je er nog nooit aan gedacht om eens een volledig verhaal van *De Blauwbloezen* in aquarel te maken?
Euh... als een jaar 600 dagen zou duren, zou ik het nog overwegen. (*luide lach*) Die aquarellen maken vind ik heel leuk. Het ontspant me. Maar het kost me zoveel tijd, dat ik nooit de deadline zou halen om op deze manier een volledig album af te werken. Ik maak er meestal enkele tussen het afronden van een album en het opstarten van een nieuw.

Laat ons dan maar terugkeren naar je hoofdbezigheid van het tekenen. Welke voorwerpen zijn bij je tekenwerk onmisbaar?
Je ziet heel veel potloden liggen maar in feite gebruik ik al sinds jaar en dag een eenvoudig vulpotlood met een dikte van 0,5 en hardheid HB. De pluim die je hier ziet liggen dient enkel om restjes gom weg te vegen zonder mijn potloodtekening te verprutsen. In deze potjes zitten verschillende soorten Oost-Indische inkt met elk hun eigen gradatie van zwartheid. Voor het inkten zelf gebruik ik metalen pennetjes. Per album verslijt ik makkelijk een veertigtal van die pennetjes. Het tekenpapier waarop ik het liefst werk moet soepel zijn. Het mag ook niet te hard zijn want af en toe moet ik een inktlijntje wegkrassen met een scheermesje en dan mag dat niet al te veel opvallen. Tegenwoordig is het niet zo simpel om aan het juiste tekenpapier te geraken. Alles wordt zo snel gedigitaliseerd tegenwoordig dat kwalitatief hoogstaand tekenpapier stilaan dreigt te verdwijnen. Ik werk al heel mijn leven op tekenpapier dat in Duitsland gemaakt wordt.

Heb je inspraak in de scenario's van Cauvin?
Nee, Cauvin bedenkt de verhalen. Hij is de scenarist. Dat is zijn deel van het werk. Daarna is het mijn beurt om alles uit te tekenen. Daar bemoeit Cauvin zich dan weer niet mee. We doen elk ons deel van het werk. Zo doen we het al jaren. En het werkt. We zien of horen elkaar nauwelijks tussen het opsturen van het scenario en het tekenen van de pagina's. Er is echt wel een wederzijds vertrouwen gegroeid in al die jaren.

Op welk moment van het tekenen ontstaat het idee voor een goede cover?
Dat verschilt van album tot album. Toch ontstaat het idee voor een nieuwe cover bijna altijd als ik ongeveer ¾ van het verhaal heb getekend. Meestal ontstaat er dan ook een goede titel. Vroeger stelde ik meerdere coverprojecten aan de uitgever voor maar daar ben ik nu mee gestopt. Meestal kozen ze toch net die cover die ik het minst geslaagd vond. (*lacht*) Ik probeer ook altijd Blutch en Chesterfield op de cover te zetten. Kijk het maar na, je zal zien dat ze elke keer op de cover staan. Behalve bij album 46 *Requiem voor een Blauwbloes*, maar daar kon ik alleen maar Chesterfield tekenen aangezien we de lezers wilden laten geloven dat Blutch dood en begraven was.

Welk soort scènes teken je het liefst?
Actiescènes. Geen twijfel mogelijk. Hoe meer paarden, kanonnen, ontploffingen en soldaten hoe liever ik het heb. Ik vind het veel moeilijker om pagina's vol dialogen uit te tekenen. De lezer merkt het misschien niet maar het is verdomd lastig om creatief om te springen met je vertelstandpunt wanneer de hele tijd twee of drie personages gewoon aan het praten zijn met elkaar. Ik houd nogal van in- en uitzoomen om het allemaal visueel aantrekkelijk te houden.

En net als bij de albums van *Sandy en Hoppy* voeg je ook heel veel dieren toe die op de voorgrond opduiken. Een bewuste keuze?
Absoluut. Het oogt altijd aantrekkelijk om op de voorgrond een wasbeer of een opvliegende vogel te tekenen met in de achtergrond de eigenlijke dialoog van het plaatje. Ik kan er op die manier ook mijn passie voor de natuur in kwijt. Daarenboven is dit het enige dat Charles Dupuis wel goed vond in mijn werk... (*droog lachje*)

"Paarden tekenen gaat heel makkelijk. Vrouwen tekenen daarentegen, daar heb ik het nog altijd heel moeilijk mee."

Paarden tekenen wordt door veel tekenaars beschouwd als iets heel moeilijk. Hoe heb jij dit ervaren?
Ik vond dat nogal meevallen. Enkel helemaal in het begin gebruikte ik vaak foto's van paarden als voorbeeld. Maar die heb ik al lang niet meer nodig. Paarden tekenen is iets geworden dat heel makkelijk gaat. Vrouwen tekenen daarentegen, daar heb ik het nog altijd heel moeilijk mee. (*lacht*) Let op, ik houd persoonlijk helemaal niet van paarden. Ik teken ze wel graag maar ik zal zelf nooit naar een manege gaan of op een paard rijden. Brrr, ik mag er niet aan denken.

Laten we het eens hebben over de fase van de documentatie. Hoe belangrijk is opzoekwerk voor jou?
Ik hecht heel veel belang aan het opzoeken van de nodige bronnen om mijn verhalen zo waarheidsgetrouw mogelijk in beeld te brengen. *De Blauwbloezen* wordt te vaak als één van de vele humoristische reeksen van Cauvin en uitgeverij Dupuis bekeken. Toch vind ik de historische setting minstens even belangrijk als de humor in de verhalen. Ik ben geboeid geraakt door deze periode van vijf jaar bloedvergieten. De

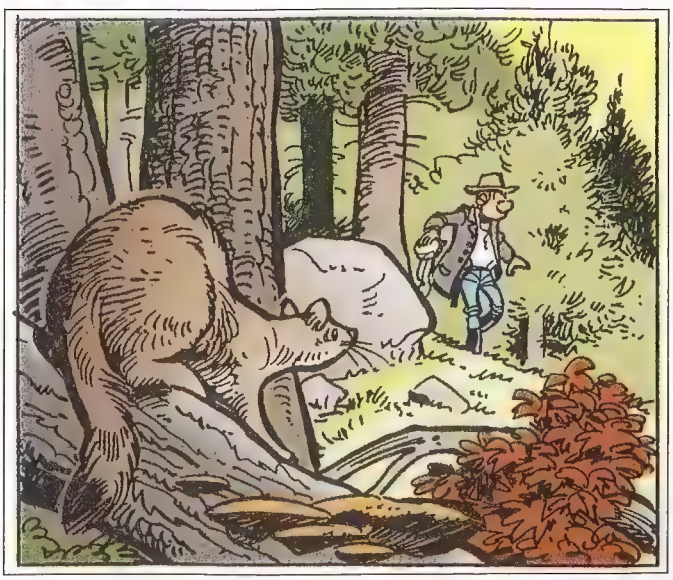

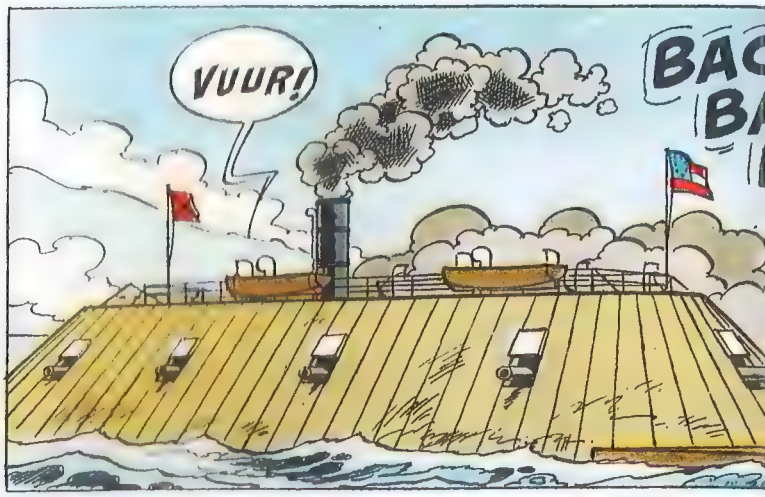

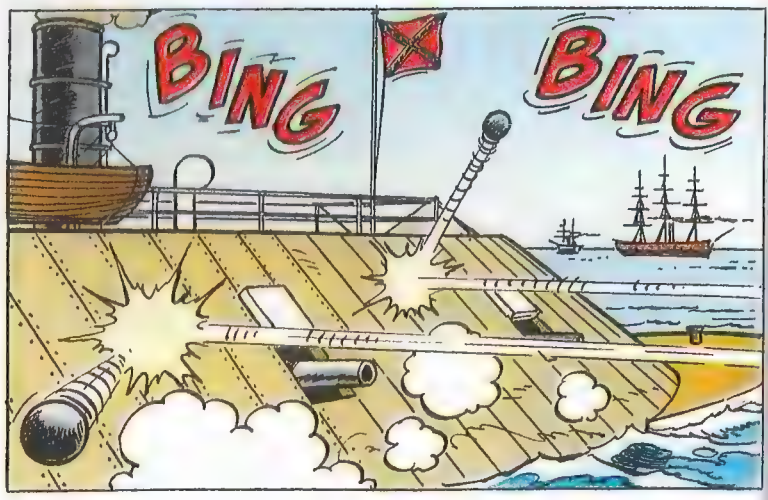

wapens, de kostuums, de gebouwen,... ik probeer alles zo realistisch mogelijk te tekenen. Ik heb heel wat wapens uit die periode op de kop kunnen tikken. En zoals jullie kunnen zien, heb ik ook heel veel boeken over de Amerikaanse burgeroorlog. Daarenboven ben ik ook geabonneerd op een maandblad van de C.H.A.B. (Conferate Historical Association of Belgium), dat vol staat met interessante weetjes over een bepaald aspect van de Amerikaanse Secessieoorlog, rijkelijk voorzien van illustraties. Ze bekijken alles wel door een zuidelijke bril maar ook over het reilen en zeilen van de noordelijke legers kan ik er heel veel informatie uithalen. Ik ben nu echt wel geboeid door dit stukje Amerikaanse geschiedenis. Het was dan ook niet zomaar een conflict. In vier jaar tijd kwamen 600 000 mensen om, van wie het grootste deel militairen. Toen de uitgeputte legers van het Zuiden in mei 1865 de wapens uiteindelijk neerlegden, zag de Amerikaanse republiek er helemaal anders uit. Voor de zuidelijken betekende de nederlaag het einde van een overwegend agrarische economie. Een invloedrijke zuidelijke staat als Virgina degradeerde plots tot een 'gewone' staat. Het Noorden daarentegen had zijn doel bereikt: de Unie behouden en de federale overheid in Amerika een veel grotere macht geven. In de decennia die na deze oorlog volgden, bouwden de opvolgers van president Lincoln de VS uit tot de wereldmacht die het vandaag nog altijd is.

Voor welk album heb je jezelf het meest moeten documenteren?

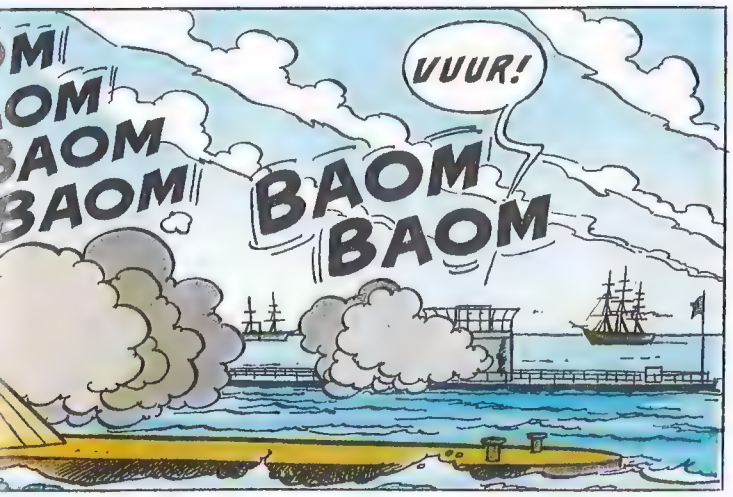

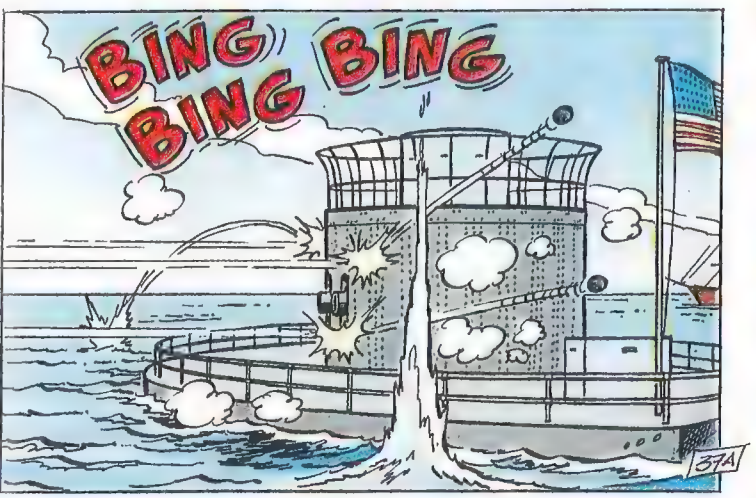

de auteurs danken de
CONFEDERATE HISTORICAL ASSOCIATION OF BELGIUM A.S.B.L.
voor haar gewaardeerde medewerking.

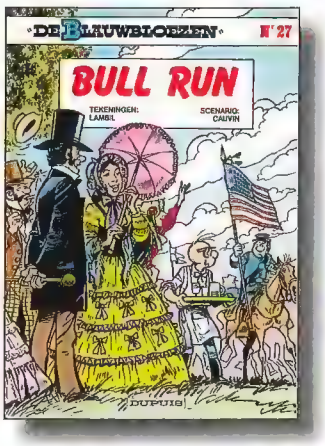

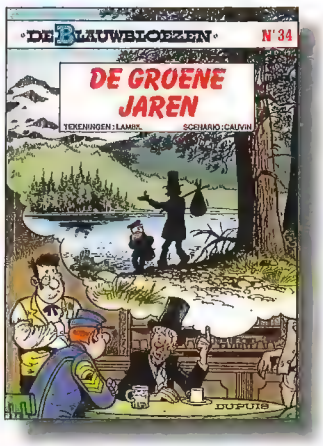

Dat is een makkelijke vraag. Het album waarop zowel Cauvin als ik het meest hebben gezwoegd is album 37 *Duel in het Kanaal*. Het grote probleem was dat er niet veel documentatie te vinden was over de zeeslag tussen de Alabama en de Kearsage. Beide schepen zijn een combinatie van een zeilschip enerzijds en een stoomschip anderzijds. Daarenboven zouden ze er ook bijna identiek hebben uitgezien. Het was dan ook niet simpel voor mij om bij de confrontatie van beide schepen visueel het verschil duidelijk te maken tussen de schepen. Extra probleem was dat ik voor het tekenen van de Alabama enkel maar kon uitgaan van een ontwerpplan. Voor het tekenen van de Kearsage heb ik van de C.H.A.B. een natuurgetrouw schaalmodel gekregen. Dit model liet me toe om het schip vanuit verschillende standpunten te tekenen. Een zware bevalling dus maar ik ben toch wel heel blij met het eindresultaat.

Is dit album dan ook jouw favoriete album uit de reeks?
Nee, toch niet. Ik houd het meest van het album *De groene jaren*. Ik herinner me nog hoe blij ik was dat ik van Cauvin de kans kreeg terug te keren naar het mysterieuze verleden van Blutch. Ik vond het heel fijn om één van mijn geesteskinderen gedurende meerdere pagina's in een jonger jasje te stoppen. Maar ik kijk niet graag terug in het verleden. Ik zal ook zelden of nooit mijn eigen albums herlezen omdat ik altijd ontgoocheld ben over het afnemen van de kwaliteit van mijn strippagina's. Eind jaren tachtig was ik het meest tevreden over mijn tekenwerk. Een album als *Bull Run* bijvoorbeeld zou ik nu nooit meer kunnen afleveren op hetzelfde niveau. Toen was ik echt in topvorm! Dat is er met ouder worden helaas niet op verbeterd. (*grijns*)

Op de titelpagina van elk album staat een gravure of oude pentekening. Wie zorgt daarvoor?
Dat is mijn werk. Soms komt er heel snel een gravure of tekening tevoorschijn die gebruikt kan worden en soms kost het me bloed, zweet en tranen om een passende illustratie te vinden.

Het hoofdthema in de albums is toch wel de absurditeit van de oorlog. Was dat van bij het begin een bewuste keuze om dit element in de albums naar voor te schuiven?

Uit De Blauwbloezen 3 Voor 1.500 Dollar extra

Dat was Cauvins keuze. Alles heeft te maken met zijn broer, een overtuigd en geëngageerd militair. Hij was majoor in het Belgisch leger en dus militair ingesteld. Beide broertjes kibbelden heel vaak over de zin en onzin van oorlog. Als een soort tegenreactie besloot Cauvin een antimilitaristisch stripverhaal op poten te zetten. Je mag het gerust als een soort wraak van Cauvin beschouwen naar zijn broer toe. (*geheimzinnig lachje*)

Toch worden er niet veel precieze data of veldslagen in de albums vermeld. Tijdens het voorbereiden van dit interview hebben we eens nageteld hoeveel keer een exacte veldslag in tijd en ruimte gesitueerd wordt. We kwamen uit op elf keer: o.a. Bull Run in 1861, de slag bij Vicksburg in mei 1863, de slag bij Potomac in juli 1863 en de zeeslag tussen de Alabama en de Kearsage in juni 1864. De albums waarin die feiten zich afspelen zijn daarenboven ook niet chronologisch verschenen. Is dat niet vreemd?
Vreemd zou ik het niet noemen. Cauvin start bij het bedenken van een nieuw verhaal altijd met een bepaald feit dat hij ergens heeft ontdekt. En daarbij houdt hij geen rekening of dit gegeven voor of na een andere gebeurtenis uit vroegere albums heeft plaatsgevonden.

Ook over de motieven voor de Amerikaanse burgeroorlog wordt niet veel gepraat. In album 20 *Black Face* krijgen we hier wel wat meer historische informatie over.
Vanaf het begin van de 19de eeuw werd het verschil tussen het noorden het zuiden steeds duidelijker. In het noorden kwam de Industriële Revolutie veel sneller op gang terwijl het zuiden veel meer afhankelijk bleef van de landbouw en de katoenplantages. Het zuiden had dan ook meer slaven nodig om op die plantages te werken. Zij wilden dus zeker niet dat de slavernij zou afgeschaft worden. In het noorden was er zo goed als geen slavernij. Dus was het makkelijk om te beweren dat de noordelijken maar een doel hadden namelijk de slavernij afschaffen. Dat moet je niet geloven, het ging om veel meer dan dat. Alles draaide in werkelijkheid rond economische motieven. Het ene leger wilde gewoon winnen om zich meester te maken van de gronden van de ander.

Welke personages uit *De Blauwbloezen* hebben echt bestaan?
Er zijn heel wat personages in de voorbije tientallen albums die echt hebben geleefd of die ik qua uiterlijk heb gebaseerd op bestaande historische figuren. Uiteraard is er president Abraham Lincoln, die heb ik al vaak getekend. Dan heb je nog generaal Grant van de noordelijke legers. Ulysses Grant heeft echt geleefd, was generaal bij de noordelijken en schopte het later zelfs nog tot Amerikaans president. Ook zijn uiterlijk heb ik gebaseerd op foto's en tekeningen van de echte Grant. Alleen het drankprobleem van Grant heeft Cauvin wel wat overdreven. Ik moet zeker ook generaal Lee van de zuidelijken vermelden. Hij doet wel niet zo vaak mee als zijn tegenhanger Grant, maar ook Lee heeft echt geleefd. Hij heeft zelfs nog samen met Grant gevochten in de Mexicaanse oorlog.

Van links naar rechts: Mary Edwards Walker, Generaal Lee, Abraham Lincoln en Generaal Grant

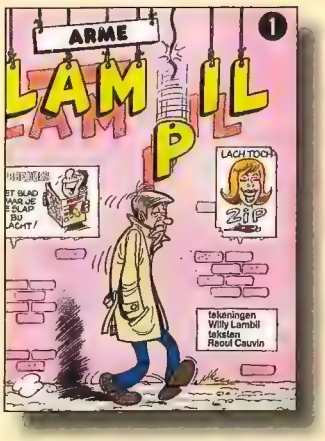

ARME LAMPIL

“Ik haat die reeks.”

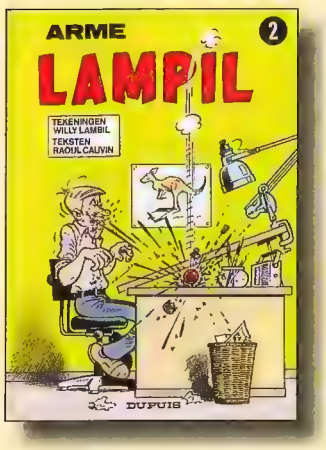

Met Cauvin maakte je tussen de albums van *De Blauwbloezen* door ook nog zeven albums van *Arme Lampil*. Hoe kijk je terug op deze reeks?

(*resoluut en totaal onverwacht*) Ik haat die reeks. Het is deze reeks die er mee voor gezorgd heeft dat Cauvin en ik drie jaar lang niet met elkaar hebben gesproken. Ik zag deze gagreeks als een verplicht nummertje. Veel plezier heb ik er nooit aan beleefd. Ik tekende twee platen per week, meestal tijdens mijn verlofperiode.

Dus het plotse einde van *Arme Lampil* kwam er door jullie beslissing?

Ja en nee. Toen Philippe Vandooren het roer van de redactie van *Robbedoes* overnam, vertelde hij ons dat hij niet hield van deze reeks en dat de verkoopcijfers ook niet goed waren. Maar we mochten toch nog doorgaan als we dat zelf wilden. Tja, wat doe je dan als je ‘chef’ niet te spreken is over je reeks, dan trek je er maar beter de stekker uit zeker?

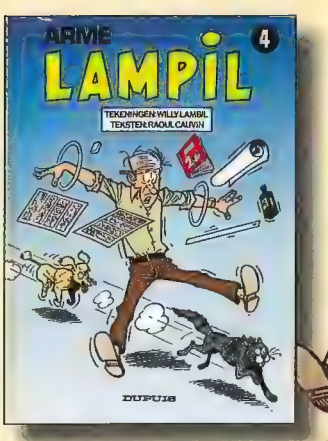

De reeks zit nochtans vol leuke en humoristische verwijzingen naar de samenwerking tussen een scenarist en zijn tekenaar. En er zijn ook tal van cameo’s van collega-tekenaars als Franquin, Berck, Walthéry, Laudec, Fournier... Toch heel leuk leesvoer, nee?

Tja, je kan er inderdaad heel wat bekende koppen in terugvinden. Maar het uitgangspunt van elke gag was toch een alledaags voorvalletje dat Cauvin of ikzelf hadden beleefd, dat dan werd uitvergroot om het humoristisch te maken.

Hoe autobiografisch zijn de verhalen van *Arme Lampil*?

Dat valt best wel mee hoor. Het huis waarin Lampil leeft en werkt is gebaseerd op ons huis. Het zijn ook mijn vrouw, mijn kinderen en onze kat die er rondlopen. Maar voor de rest zijn het wat uitvergrotingen van alledaagse situaties...

Behalve tekenaars komen toch nog heel wat bekende personen voorbij, zoals hier op deze overzichtstekening uit album 6.

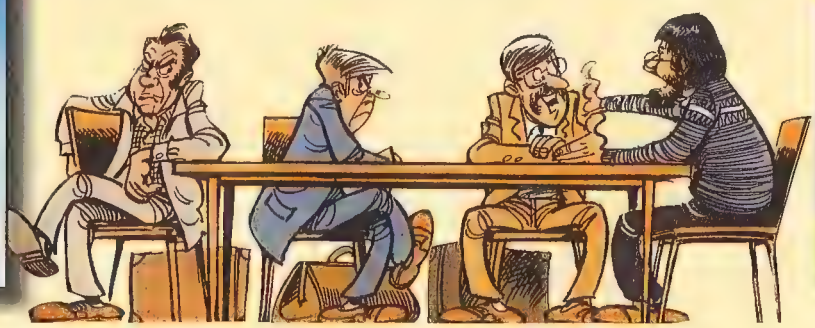

Vlnr: Berck, Lampil, Cauvin en Fournier

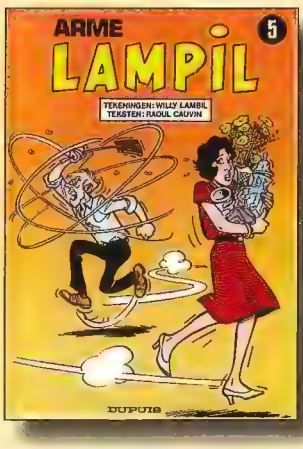

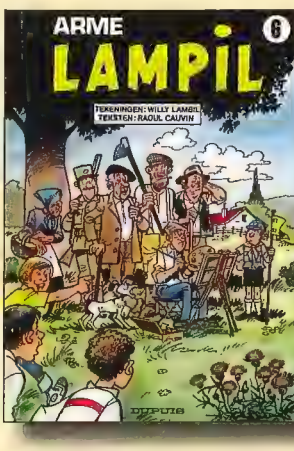

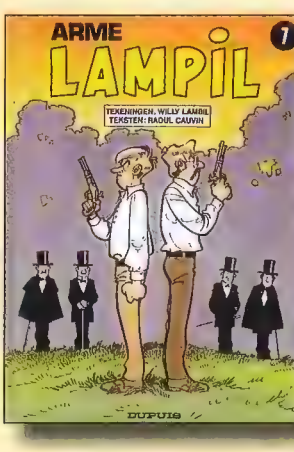

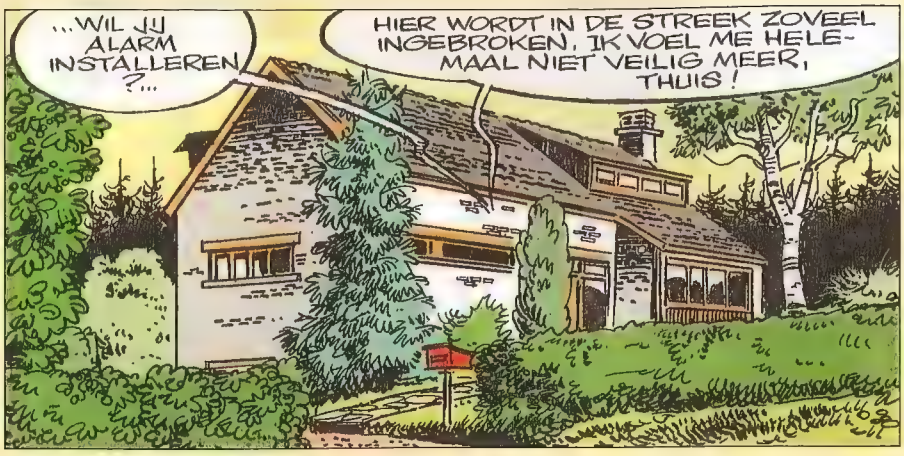

Pfieuw, dat is al heel lang geleden. Ik herken zelfs sommige mensen niet eens meer. Ik zal even de mensen overlopen die ik wel nog bij naam ken. Op de voorgrond zie je uiteraard mezelf aan de telefoon en mijn vrouw die de drankjes serveert. Uiterst links staat Patrick Pinchart, oud-hoofdredacteur van *Robbedoes* en later verantwoordelijk voor de multimedia van Dupuis. Hij legde de basis voor heel wat cd-romspelletjes van Dupuis-reeksen en de website. Recht tegenover Pinchart zie je Leon Perahia, audio-visueel verantwoordelijke van Dupuis. Hij was het brein achter tv-adaptaties van *Papyrus*, *Kid Paddle* en *Cédric*. De man met de pijp is uiteraard de onlangs overleden Thierry Martens. Onderaan in het midden zie je Jean Deneumostier, directeur-generaal van Dupuis tot 2004. Rechts van hem staat een man met bril en sigaret, dat is Philippe Vandooren, een tijdje de hoofdredacteur van *Robbedoes* en ook de grondlegger van populaire collecties als Spotlight, Vrije Vlucht en Vrolijke Vlucht. De twee vrouwen die ik nog herken zijn Blandine in het midden en uiterst rechts Geneviève Rasson. Beiden werkzaam als bediende in de burelen van Dupuis.

Toch weer even enthousiasme over deze reeks...

Over de reeks niet, over deze afbeelding wel. Ik vind het best wel verrassend om die tekening nog even terug te zien. Het doet herinneringen aan vroeger opborrelen. Toch moet ik eerlijkheidshalve toegeven dat niet alles zo negatief is, want uitgeverij Dupuis is op dit moment bezig met het bundelen van de zeven albums van *Arme Lampil* tot een integrale. Met wat schetsen en een extra dossier erbij. Een nieuwe cover ontwerpen, heb ik gelukkig niet moeten doen. Dupuis recycleert een deel van de cover van album 7 waarbij Cauvin en Lampil rug aan rug staan met geladen revolvers. Een beter beeld om deze reeks te typeren, hadden ze niet kunnen vinden. (*droog lachje*)

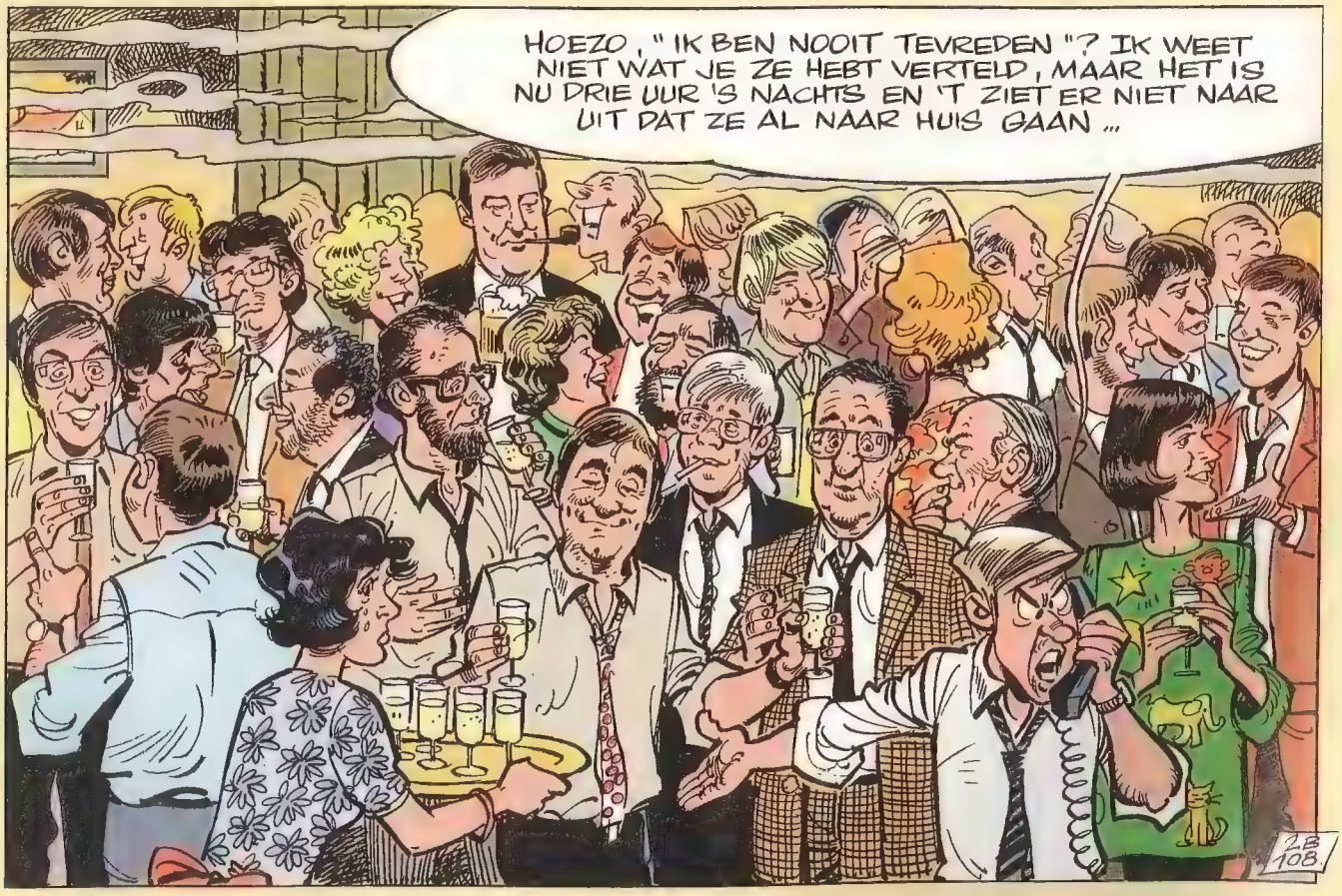
HOEZO, "IK BEN NOOIT TEVREDEN"? IK WEET NIET WAT JE ZE HEBT VERTELD, MAAR HET IS NU DRIE UUR 'S NACHTS EN 'T ZIET ER NIET NAAR UIT DAT ZE AL NAAR HUIS GAAN ...
LB 108

In welke talen verschijnen de albums van *De Blauwbloezen*?
Uiteraard in het Frans en het Nederlands. Ook in het Duits wordt de reeks systematisch vertaald. In het Engels verschijnen de albums ook maar daar hebben ze niet dezelfde volgorde. En in het verleden verschenen ook bepaalde albums in het Grieks, het Deens, het Noors, het Zweeds, het Spaans en het Italiaans.

Had je ooit durven dromen dat *De Blauwbloezen* zo succesvol zouden worden?
Helemaal niet. Toen ik de reeks overnam van Salvérius begin jaren zeventig, was de oplage van een nieuw album ongeveer 35 000 exemplaren. Als nu een nieuw album van *De Blauwbloezen* verschijnt ligt de oplage op 200 000 stuks. 160 000 in het Frans en 40 000 in het Nederlands. En als je alle verkochte albums (nieuwe, herdrukken en vertalingen) bij elkaar optelt, staat de teller inmiddels op 20 400 000 stuks.

Dat is toch een getal om van te duizelen en om als uitgever heel fier op te zijn, niet?

Uiteraard, maar is uitgeverij Dupuis dan niet fier op dit succes?
Misschien wel. Maar veel enthousiasme heb ik van hun kant nog niet gemerkt. De meeste albums worden in Wallonië verkocht. Soms hoor ik Dupuis klagen over het uitblijven van gelijkaardige cijfers in Frankrijk. Ik vind dat *De Blauwbloezen* veel te weinig promotioneel worden uitgespeeld. De reeks moet blijkbaar zichzelf maar verkopen. En gelukkig lukt dat ook heel aardig. Maar toch ben ik teleurgesteld over de manier waarop Dupuis omgaat met deze reeks. Er zou nog veel meer inzitten mits wat inspanningen van hun kant.

"Ik ben teleurgesteld over de manier waarop Dupuis omgaat met deze reeks."

Op je tekentafel zien we twee geïnkte pagina's liggen. Is dat al van album 56?
Dat klopt. Ik ben net pagina 3 beginnen tekenen. En de twee eerste pagina's zijn al geïnkt. Ik maak straks een kopie zodat jullie lezers ze in avant-première al te zien krijgen. Het album zelf is voorzien voor oktober of november 2012.

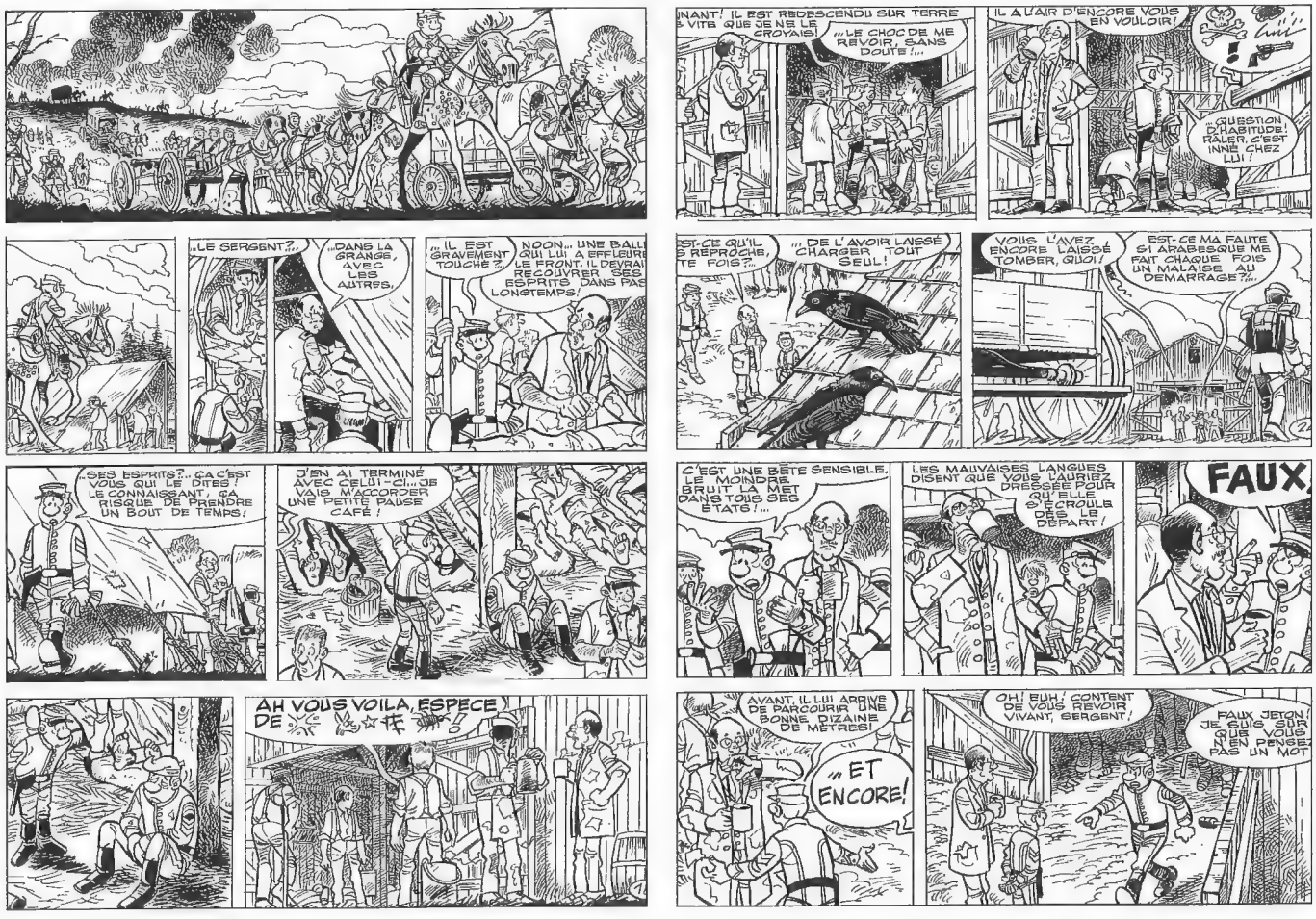
„LE SERGENT?...
„DANS LA GRANGE, AVEC LES AUTRES.
„IL EST GRAVEMENT TOUCHÉ?
NOON... UNE BALLE QUI LUI A EFFLEURÉ LE FRONT. IL DEVRAI RECOUVRER SES ESPRITS DANS PAS LONGTEMPS!
„SES ESPRITS?... ÇA C'EST VOUS QUI LE DITES! LE CONNAISSANT, ÇA RISQUE DE PRENDRE UN BOUT DE TEMPS!
J'EN AI TERMINÉ AVEC CELUI-CI... JE VAIS M'ACCORDER UNE PETITE PAUSE CAFÉ!
AH VOUS VOILÀ, ESPÈCE DE
„LE CHOC DE ME REVOIR, SANS DOUTE!...
„QUESTION D'HABITUDE! RÂLER, C'EST INNÉ CHEZ LUI!
„DE L'AVOIR LAISSÉ CHARGER TOUT SEUL!
VOUS L'AVEZ ENCORE LAISSÉ TOMBER, QUOI!
EST-CE MA FAUTE SI ARABESQUE ME FAIT CHAQUE FOIS UN MALAISE AU DÉMARRAGE?...
C'EST UNE BÊTE SENSIBLE. LE MOINDRE BRUIT LA MET DANS TOUS SES ÉTATS!...
LES MAUVAISES LANGUES DISENT QUE VOUS L'AURIEZ DRESSÉE POUR QU'ELLE S'ÉCROULE DÈS LE DÉPART!
FAUX!
AVANT, IL LUI ARRIVE DE PARCOURIR UNE BONNE DIZAINE DE MÈTRES!
„ET ENCORE!
OH! BUH! CONTENT DE VOUS REVOIR VIVANT, SERGENT!
FAUX JETON! JE SUIS SÛR QUE VOUS N'EN PENSEZ PAS UN MOT!

"Het is nu zelfs contractueel vastgelegd dat de reeks mag verdergaan met iemand anders als een van ons beiden besluit te stoppen of er fysiek niet meer toe in staat is."

Kan je al iets vertellen over het verhaal van dit album?
Dat mag ik eigenlijk niet. (*lichte twijfel*) Het zal de lezer verrassen, denk ik. Ik vermoed dat de meesten wel weten dat in latere oorlogen in de 20ste eeuw aan het front vaak geestesverruimende middelen gebruikt werden om de soldaten elke dag opnieuw over de streep te trekken om hun leven voor hun land te geven. Maar dat tijdens de Amerikaanse burgeroorlog al drugs werden genomen, dat zal niet iedereen weten. Daarrond draait alles in dit album. De drug die ze toen gebruikten, kan je vergelijken met cocaïne.

Hebben Cauvin en jij al gepraat over wat er met *De Blauwbloezen* zal gebeuren als een van jullie beiden besluit ermee te stoppen?
... of plots sterft? Er is inderdaad al over gepraat. Het is nu zelfs contractueel vastgelegd dat de reeks mag verdergaan met iemand anders als een van ons beiden besluit te stoppen of er fysiek niet meer toe in staat is. Alleen is het maar de vraag of iemand van ons twee dat ook effectief zou doen. Ikzelf zie me niet met een ander scenarist verdergaan. Ik vermoed van Cauvin hetzelfde. Wat we met Goscinny en Uderzo hebben meegemaakt, is toch het ultieme bewijs dat een reeks pas echt gecreëerd wordt met z'n tweeën. En dat het niet meteen een goed idee is om alleen verder te gaan.

Zie je opvolging in je eigen kinderen?
Helemaal niet. Mijn dochter werkt voor de Europese Commissie en mijn zoon in de informaticasector. Totaal iets anders dus. Computers... brrrr.... Ik moet er niets van weten. Ik heb er wel een maar zoals je ziet niet in mijn atelier. Ik gebruik ze om heel af en toe mijn mails te lezen en mijn vrouw gebruikt de pc voor allerlei betalingen en de boekhouding. Ik ken er ook veel te weinig van. Weet je, mijn kinderen hebben ook zelden of nooit bewonderend staan kijken hoe hun papa dag in dag uit zat te tekenen. Ik zou het ook niet kunnen verdragen dat de hele dag iemand over mijn schouder staat mee te kijken.

En je vrouw? Volgt die je dagelijkse werk op de voet?
Helemaal niet. Ze krijgt het verhaal pas te zien als het album volledig af is en in de winkels ligt. Ik zou me alleen maar opwinden als er iemand op mijn vingers komt kijken. De cover toon ik wel altijd als eerste aan haar.

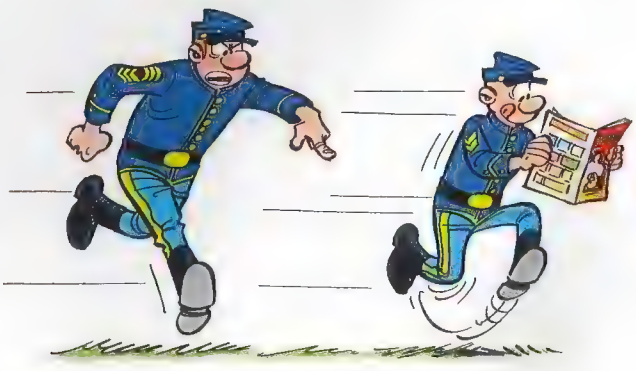

KOFFIEKLETS

Geen Kuifje in het restaurant...

Een restauranthouder had de vitrine van zijn zaak versierd met *Kuifje*-gerelateerde objecten. Het was niet naar de smaak van de NV Moulinsart...
Echt nieuw is het niet, het is algemeen bekend dat de NV Moulinsart de rechten en plichten betreffende alles wat *Kuifje* en Hergé aangaat met hand en tand verdedigt maar ook streng bewaakt. Een Brusselse restauranthouder en *Kuifje*-liefhebber heeft het aan den lijve ondervonden. De man had sedert 1991 een tweehonderdtal *Kuifje*-gerelateerde objecten en ook diverse 'hommages' aan de beroemde stripfiguur verzameld. Hij stelde deze bezienswaardigheden permanent ten toon in zijn restaurant. In augustus laatsleden kreeg hij een brief van de NV Moulinsart die hem aanmaande om 80% van de tentoongestelde objecten te verwijderen aangezien het om namaakgoederen gaat! De advocaten van de NV Moulinsart claimen dat Kuifje tot ons cultureel erfgoed behoort en dat de commerciële uitbuiting van deze figuur aan strenge regels onderworpen is. Bijgevolg mogen producten die de goedkeuring van de NV Moulinsart niet hebben ook niet tentoongesteld worden.

Asterixiale twist gaat verder

Sylvie Uderzo heeft een klacht ingediend voor "uitbuiting van de zwakheid" van haar vader.
Ze stelt zich burgerlijke partij en hoopt op de aanstelling van een onderzoeksrechter.
In de lente van dit jaar had de dochter van Albert Uderzo reeds een klacht tegen onbekende ingediend omdat haar oude en zwakke vader zou bedrogen worden door derden. Volgens Sylvie Uderzo zouden haar ouders misleid zijn door naasten of door medewerkers die de familie uitgebuit hebben en ook uit elkaar gedreven hebben.

Het parket van Nanterre had toen een onderzoek bevolen.
De advocaat van Sylvie Uderzo vond echter dat er geen schot zat in de zaak. Bijgevolg heeft hij er dus een burgerlijke zaak van gemaakt door de dochter van Uderzo als burgerlijke partij naar voor te laten treden. Volgens hem zou Meester Baratelli, de notaris die opgedrongen werd aan Albert Uderzo maar ook een ambtenaar van het parket van Nanterre vertegenwoordigd, stokken in de wielen steken. In de nieuwe aanklacht claimt de advocaat van Sylvie Uderzo dat er een duidelijk plan bestaat bij de naasten van Albert om vader en dochter van elkaar te laten vervreemden.

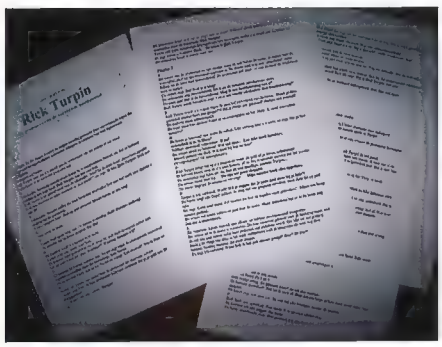

Bloggende scenarist

Een bericht van Ivan Claeys, ex-hoofdredacteur van *P@per* maar vooral ook scenarist. In die functie is hij o.a. bezig met *Rick Turpin* (lees ook het interview met tekenaar Daniel Van den Broek in dit magazine) en net daarover blogt hij. "Enkele weken geleden ben ik een blog opgestart over de geboorte van een strip. Meer bepaald het tot stand komen van mijn nieuw stripproject *Turpin*. Het is de bedoeling om u alles, van de eerste contacten tussen de auteurs tot het uiteindelijk einde van het project, uit de doeken te doen. Dit in wekelijkse korte afleveringen, telkens op woensdag. De blog is terug te vinden op de site van de Vlaamse onafhankelijke stripgilde."
(www.stripgilde.be)

Dick Briel (1950-2011)

In zijn woonplaats Rijswijk is op 26 september de zestigjarige Nederlandse striptekenaar Dick Briel overleden. Briel (Leiden, 29 december 1950) werd

in de beginjaren tachtig bekend door zijn stripheld Professor Palmboom, waarvan de albums in negen talen zijn vertaald. Met name in Frankrijk was zijn werk populair. Met Joost Swarte behoorde Briel tot de belangrijkste beoefenaren van de 'klare lijn'. Naast Palmboom, verschenen in het stripweekblad Eppo, maakte hij ook de humoristische strip Hulbert voor Mickey Maandblad en schreef hij Max & Mummie voor Veronica Magazine. Bekende albums, die wereldwijd werden verkocht, zijn Het mysterie van de Tachoplant, De Roestgranaat en Londen Labyrinth. Briel is na een kort ziekbed aan kanker overleden. Op zijn verzoek is hij in besloten kring gecremeerd.

Gilbert Schats (1945-2011)

Gilbert Schats was bekend van de humoristische stripreeks *Koning Bubu*, die eind jaren '60 in het weekblad Kuifje werd gepubliceerd. Schats werd 66 jaar.

Malafide

Dit jaar verscheen bij uitgeverij Lombard het eerste deel van de nieuwe reeks *Malafide*. Ondertussen is de Franse tekenaar Jean-Marie Minguez, die in Londen verblijft, al volop bezig met het tekenen en inkten van het vervolg. In het Frans zal dit album in de rekken liggen in de lente van 2012, getiteld : *L'Amour d'une Fée* (De Liefde van een Fee). In exclusieve avant-première bezorgde Minguez ons enkele voorbereidende schetsen en twee geïnkte pagina's uit het tweede deel. Hij voegde er ook nog een gepersonaliseerde tekening aan toe met een groet aan alle BSM-lezers in Vlaanderen en Nederland.

Nutskasten en Jommeke

Buurt aan de Beurt maakt werk van veilige, propere en gezellige buurten. Daarom verfraait Buurt aan de Beurt drie nutskasten in Wilrijk met tekeningen van stripheld Jommeke en zijn vrienden.
Tijdens de voorbije Buurt aan de Beurt-acties in de omgeving van het Valkenveld en de Kern werden drie nutskasten geselecteerd. Eén nutskast staat op de hoek van de Jozef Cuyversstraat met de Boekstraat en de twee andere staan op de hoek van de Sint-Jan Vianneystraat met de Boekstraat. Tekenaar Jef Nys, de geestelijke vader van Jommeke, woonde lange tijd in de Jozef Cuyversstraat. Daar zag Jommeke ook het levenslicht. De drie kasten waren beklad met graffiti. Na reiniging beplakte Buurt aan de Beurt de kasten met een duurzame folie. Op de folie staan kleurrijke taferelen van Jommeke en zijn vrienden. Zo maakt Buurt aan de Beurt werk van een proper en hersteld straatbeeld. Bovendien waardeert Buurt aan de Beurt het straatbeeld op een innovatieve en kunstzinnige manier op. Uitgeverij Ballon Media leverde de ontwerpen voor de nutskasten en kreeg hiervoor de toestemming van de erfgenamen van Jef Nys.

Flikken en Tourette

Precies een jaar na Bruce en de maraboes verschijnt een tweede album in de stripreeks Flikken. Van Gentenaren Zaki en Michaël Vincent. In Code 17 houdt geen steek worden de Gentse flikken geconfronteerd met een golf van autodiefstallen, 'Code 17' in politietaal. Met een gloednieuw ultramodern trackingsysteem maken de flikken zich sterk dat ze de dieven een halt kunnen toeroepen. Alleen, drie keer na elkaar valt het signaal van de gestolen auto's ineens weg en verdwijnen ze van de radar. In een poging om een van de auto's tegen te houden, raken Jimena en Andrea betrokken in een zwaar ongeluk. Terwijl Jimena herstelt in het ziekenhuis, mag Andrea – die er gelukkig alleen maar enkele schrammen aan heeft overgehouden – het even rustiger aan doen. Ze krijgt een 'zacht' klusje: een bende jongens opsporen die Marie pesten, een meisje met het Tourettesyndroom. Scenarist Zaki werkte nauw samen met de Tourettevereniging België om het personage Marie zo waarheidsgetrouw mogelijk over te laten komen.

Stripmuseum weg in Groningen?

Museum Meermanno |Huis van het boek, het Nederlands Stripmuseum en de Stichting Nederlands Instituut voor het Beeldverhaal en de Boek Illustratie (NIBBI) hebben een intentieverklaring getekend waarin zij afspreken vergaand onderzoek te doen naar het samengaan van beide musea tot één museum voor boek en beeldverhaal in Den Haag. Dit onderzoek wordt de komende twee maanden uitgevoerd. Het samengaan van beide musea en het NIBBI biedt de mogelijkheid om in de nabije toekomst een zeer brede groep boekenliefhebbers te bedienen, inclusief educatie over de boekgeschiedenis.
De fusie is ook een antwoord op de bezuinigingen in de culturele sector. Museum Meermanno kreeg de opdracht van staatssecretaris Zijlstra van Cultuur om dit jaar en volgend jaar voor 17,5 procent eigen inkomsten te zorgen. Door dit besluit werd het museum met sluiting bedreigd.

De organisaties die willen fuseren zijn van mening dat boek en strip twee loten zijn aan dezelfde stam van de geschiedenis van het boek. Maar wel beide met een heel eigen verhaal, dat in een gezamenlijke presentatie de rijke schakering van het boek in al zijn facetten tot uitdrukking kan brengen. Bij alle verschillen zijn er ook tal van raakvlakken: Museum Meermanno heeft papyrusrollen, geïllustreerde manuscripten en vele blokboeken die duidelijk als de voorlopers van het stripverhaal kunnen worden beschouwd. Het Stripmuseum bezit samen met het NIBBI een compleet overzicht van de (Nederlandse) stripgeschiedenis, dat uitstekend aansluit en parallel loopt met het te realiseren overzicht van de boekgeschiedenis in Nederland, van papyrus tot e-reader dat Museum Meer-

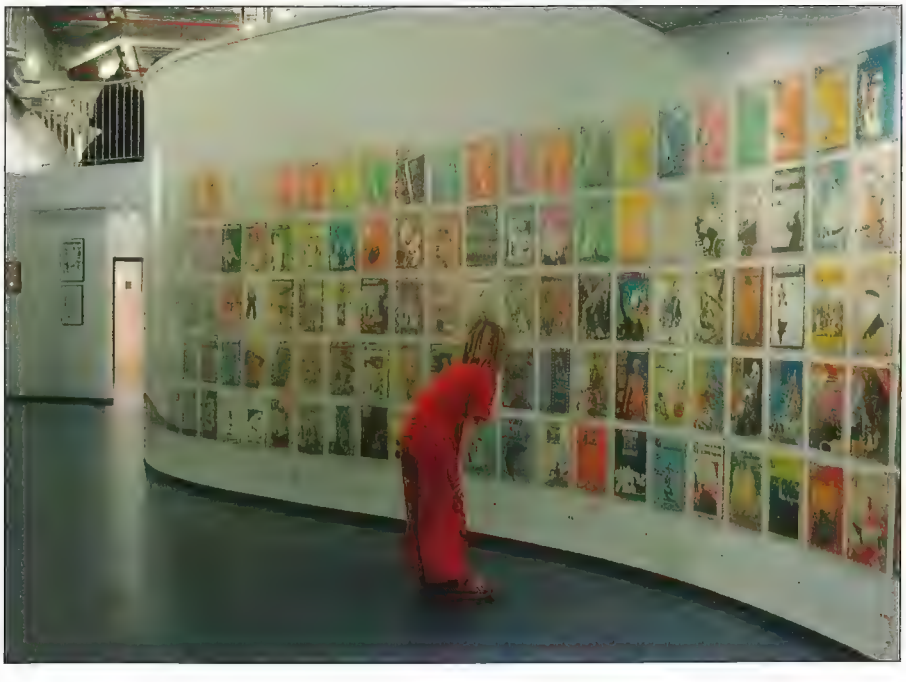

manno voor ogen staat. Het stripmuseum bezit samen met het NIBBI 70.000 stripboeken, 100.000 striptijdschriften en duizenden originele werken, zoals tekeningen en schilderijen.
Het Nederlands Stripmuseum, dat nu nog in de stad Groningen is gevestigd en onderdeel is van recreatiespecialist Libéma, zal mogelijk per 1 januari 2014 fuseren met en intrekken bij Museum Meermanno |Huis van het boek in Den Haag, het oudste boekenmuseum ter wereld (1852), dat al van oudsher uitstekende banden heeft en samenwerkt met de Koninklijke Bibliotheek. Het Nederlands Stripmuseum heeft in de zeven jaar van zijn bestaan duidelijk aangetoond dat een dergelijk museum bestaansrecht heeft.

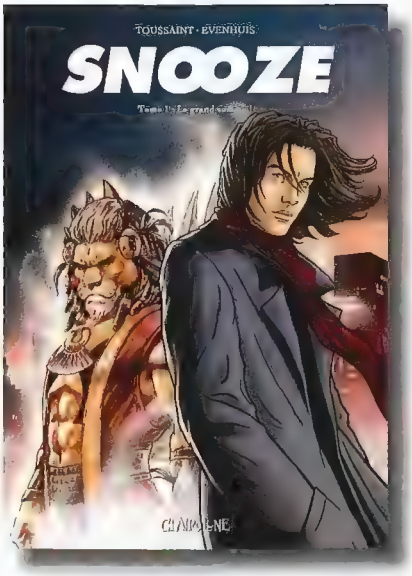

Het museum trekt jaarlijks 40.000 bezoekers.
Met het NIBBI, in de persoon van verzamelaar Hans Matla, zijn gesprekken gaande over de verwerving voor het museum van de zeer omvangrijke collectie Matla.

Dark Dragon Books brengt Frans debuut van Chris Evenhuis

In 2010 verscheen met *Snooze 1 - Le grand sommeil* het stripdebuut van de Nederlandse striptekenaar Chris Evenhuis. Vreemd dat de strips, ondertussen verscheen nog een vervolg, van het grote tekentalent nog geen Nederlandstalige versie kreeg. Daar komt twee jaar na de

Strip Turnhout 2011

Jazeker, Brabant Strip vzw zal ook aanwezig zijn op 10 en 11 december in Turnhout. De ledendag gaat door op zaterdag en Brabant Strip en P@per zullen aanwezig zijn op de vakbeurs in de sporthal. P@per belooft alvast een hele hoop tekenaars mee te nemen. Het programma van het stripfestival dan.

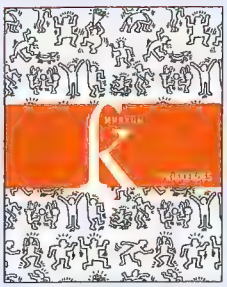

Museum K uit, waarin de vele verwijzingen in de populaire familiereeks naar kunst en cultuur in de brede zin van het woord aan bod komen. Naast het boek zal het museum - Museum K dus- verrijzen in Turnhout. Schilderijen, beeldhouwkunst, kunstige vogelverschrikkers,Laurel & Hardy, mode, architectuur,... allemaal verzameld in een groot museum.
Strip Turnhout ontvangt op deze 19de editie weerom meer dan 100 stripauteurs uit binnen- en buitenland. Gastland is dit jaar Groot-Brittannië met o.a..Posy Simmonds en Kevin O'Neill die op de thee komen.
Ook best speciaal is de komst van Han Peekel, de presentator van het legendarische stripprogramma Wordt Vervolgd. Hij zal daar niet alleen zijn om de DVD-box van het tv-programma te signeren maar zal ook anekdotes vertellen over Wordt Vervolgd. En een beetje nostalgie is nooit weg want het programma zal heel even terug tot leven gewekt worden op het Strip Turnhout-festival.
Over nostalgie gesproken. Gommaar Timmermans (1930), die jarenlang in de stripwereld actief was

Uiteraard krijgt de laureaat van de Bronzen Adhemar/Vlaamse Cultuurprijs voor de Strip 2011 Steven Dupré een overzichtstentoonstelling waarbij de belangrijkste kantelmomenten uit zijn carrière worden uitgelicht. Speciale aandacht gaat zo naar zijn reeksen *Wolf*, *Sarah & Robin*, *Coma*, *Kaamelott* en *Midgard*.
Andere eregast is Merho, de bedenker van de Kiekeboes.
Begin december brengt Standaard uitgeverij het boek

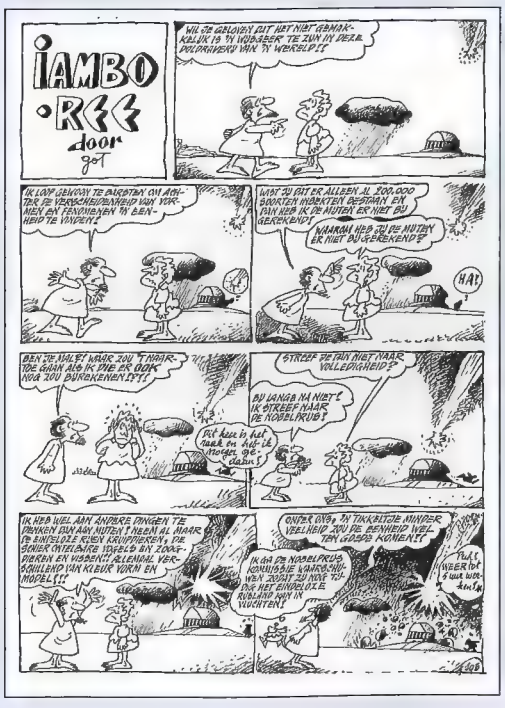

verschijning van het eerste Franse album verandering in. Dark Dragon Books zal de *Snooze*-albums uitgeven. In maart 2012 verschijnt de Nederlandse vertaling.

Yoann tekent

Yoann tekent een verhaal van *Bob Morane* in samenwerking met Yann en Conrad dat bij Dargaud zal worden uitgegeven. Ook maakt hij iets nieuws voor Le Lombard. *Capitain'Z*, dat hij maakt op scenario van Olivier Texier, is volgens hem een soort *X-Men* voor dummies. Daarnaast tekent hij uiteraard ook nog verder aan *Robbedoes*.

Film en strip

Vijftig Nederlandse tekenaars maken een boek waarin zij in strips van één pagina de vijftig grootste Nederlandse films aller tijden samenvatten. Dat hebben het Fonds BKVB, het Filmfonds en filminstituut EYE vandaag bekendgemaakt. Maar filmmakers Dick Maas en Martin Koolhoven zijn niet blij over het project. Ze dreigen met juridische stappen omdat er geen toestemming is gevraagd om hun films te verstrippen.

Pjotr

Dick Heins en Willem Ritsier hebben de handen in elkaar geslagen en werken momenteel aan een gloednieuwe serie die *Pjotr* gaat heten. Heins is ondertussen al aan pagina 2 bezig.

onder het pseudoniem GoT, krijgt in het Turnhoutse stadhuis een expo. De tentoonstelling GoT leeft! focust vooral op *Iamboree*, een strip gericht op een volwassen publiek die hij maakte voor het weekblad *Knack*. Gommaar maakte een selectie van zijn Iamboree-strips en die worden gebundeld in een strip die zijn première kent in Turnhout.

De stripheld van de jonge lezers is en blijft toch Jommeke. De stripheld van wijlen Jef Nys mag dan ook niet ontbreken in Strip Turnhout. In het Begijnhofmuseum gaat een tentoonstelling door die dieper ingaat op Jommeke en de bekende begijntjes, die in tal van avonturen van de blonde stripheld voorkomen. De stadstekenaar van Turnhout viert dit jaar zijn 10-jarige carrière. We hebben het hier over cartoonist en striptekenaar Lectrr. Een overzicht van een decennium Lectrr én een wetenschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van het volkje de Olmen (die tevens dienst doen als mascotte van het festival) worden in een tentoonstelling gegoten die doorgaat in het Nationaal Museum van de Speelkaart. Genoeg expo's? Er is nog meer! Zo gaan er tal van 'kleinere' expo's door verspreid over de stad waarin o.a. Baudoin, *Apostata* van Ken Broeders, Allemaal beestjes van Nero, Frank Zappa en de Balkan-strip centraal staan.

Niet te vergeten. Op vrijdagavond gaat het geïllustreerd concert van Arbeid Adelt! met als master of ceremony Kim Duchateau door. Kim wordt daarbij geholpen door 12 collega striptekenaars. Zaterdag is er de stripbeurs, de stripveiling voor Sensoa en op zaterdagavond Het grote Gala van de Vlaamse Strip met de uitreiking van de Bronzen Adhemar en de Willy Vandersteenprijs. Zondag gaat traditioneel de kindernamiddag door. Met een stripzoektocht, kinderanimatie, een speciale kindersigneersessie,....

De 19de editie brengt Strip Turnhout in samenwerking met het filmfestival Open Doek vzw terug een filmprogramma. Op dinsdag 6 december kan je in Utopolis Turnhout 'Tatsumi' gaan bekijken, terwijl op dinsdag 13 december 'Quartier lointain' aan de beurt is. Zowel zaterdag als zondag staan er ook heel wat publieke interview gepland. Naast GoT en Han Peekel zullen o.a. de talrijke Britse gasten geïnterviewd worden.

Het volledige programma kan u bekijken op http://www.stripturnhout.be/festival/

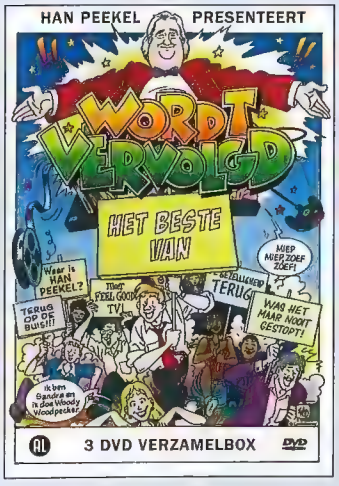

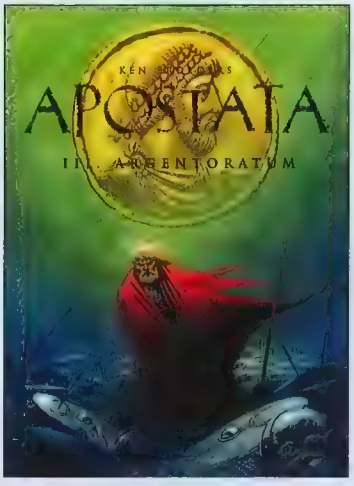

Deze rubriek kwam tot stand met de hulp van Marc van Lint, Ine en Martin van Meenen, Antoine Ryckman, Willem Gay, Wallie hakkens, Kurt Morissens, Jean Smits, Etienne Hauwaerts en het regelmatig bekijken van de website Stripspeciaalzaak.be.

SCOOP!

Prosper Vigilant Nr. 11 voor– en achterkant

PROSPER VIGILANT

Onbekende didactische stripheld van Maurice Tillieux

Vlak na de Tweede Wereldoorlog werden in de euforie van de Bevrijding een overvloed aan nieuwe strip- en andere tijdschriften opgestart en kregen jonge, meestal onervaren tekenaars volop de kans om zich aan strips te wagen. Vrij snel verdwenen ook heel wat van deze tijdschriften weer bij gebrek aan kwaliteit van het aangeboden materiaal. Enkel echte natuurtalenten kwamen boven drijven alsook de bladen waarin deze toekomstige tekengoden het lezerspubliek konden bekoren. Maar in die jaren moest je, behalve talent, ook over een indrukwekkende productiviteit beschikken daar striptekenen niet zo'n erg goed betaalde job was; verre van.

DOOR **PHILIPPE MOUVET**

Maurice Tillieux begon met strips te tekenen in 1945. Dat hij over talent beschikte werd vrij snel duidelijk; dat hij daarbij erg productief was ook. De verscheidenheid aan reeksen die Tillieux voor de stripbladen *Jeep* en *Jeep/Blondine* onder allerlei pseudoniemen opzet is indrukwekkend. Na het ter ziele gaan van deze bladen waagt de tekenaar zijn kans bij het gloednieuwe *Heroïc-Albums* waarvoor hij ook zijn eerste succesreeks bedenkt. De humoristische, doch ijzersterke detectiveverhalen van *Felix* zullen grotendeels aan de basis liggen van het succes van het blad tussen 1949 en 1956, het jaar waarin ook *Heroïc-Albums* spijtig genoeg verdwijnt.

Een jaar eerder, in 1955, was Tillieux gelukkig ook als striptekenaar voor uitgeverij Dupuis beginnen werken. In 1955 verschijnt *Paul Panter* in *Sprint*. Als na 50 nummertjes dit prachtblad op krantenformaat verdwijnt, neemt de tekenaar de draad van de *Felix*-reeks weer op, past de personages aan en start hiermee in 1956 een nieuwe reeks voor het weekblad *Robbedoes* op. *Guus Slim* zal voortaan geweldige avonturen beleven in het stripblad uit Marcinelle, jaren hoge toppen scheren en zal Tillieux als één van de markantste striptekenaars van zijn generatie bevestigen.

Het moeten voor Tillieux boeiende tijden vol uitdagingen zijn geweest, pleegt men dan te denken. Maar het waren ook vooral jaren vol onzekerheden, niet het minst op financieel vlak.

Naast strips tracht Tillieux dan ook andere bronnen van inkomen aan te boren door allerlei publicitaire en illustratie-opdrachten aan te nemen. Tussen 1948 en 1964 is van hem vrij veel en erg verscheiden, soms verrassend, reclame- en promotiewerk te vinden. Vinden is een groot woord daar veel van dit werk erg punctuele, dus tijdelijke en vluchtige, acties moest ondersteunen en gedoemd was om nadien vrij snel te verdwijnen…

Zo bedacht Tillieux onder andere een plooifolder, een reeks van 8 vloeipapieren, een puzzeltje en enkele illustraties voor de verzekeringsmaatschappij Union et Prévoyance (1948 tot 1952), een illustratie voor de Loterij van de Onafhankelijkheid (1951), twee leuke reclamegags voor Apollinaris, 'het water dat bakstenen doet verteren' (1952), een affiche ter promotie van een lening van het Wegenfonds (z.d.) en nog veel meer. We zullen daar bij gelegenheid in *Brabant Strip Magazine* nog zeker op terug komen.

In 1954 verzorgt Tillieux ook al het grafisch werk voor een sensibilisatiecampagne van Via Secura voor meer veiligheid op de weg. Zo illustreert hij verschillende brochures en affiches, waar-

van sommigen zich specifiek tot kinderen richtten, anderen tot de volwassen weggebruiker.
In datzelfde jaar wordt Tillieux eveneens door de N.V.V.A. (de Nationale Vereniging tot Voorkoming van Arbeidsongevallen) benaderd met de vraag om hun preventie- en sensibilisatiecampagnes aan de hand van ludieke stripjes grafisch aantrekkelijk (en opvallend) te maken. Voor deze vereniging bedenkt de tekenaar stripfiguurtje Jef Gemak die aan de hand van allerlei komische voorvallen de mensen op het werk attent moet maken voor mogelijke arbeidsongevallen. Jef Gemak treedt op in één-strook-stripjes waaronder tweetalige teksten het geschetste voorval moeten toelichten, alsook op grote aanplakbrieven bestemd voor de werkvloer. Deze stripjes verschenen van 1954 tot 1964 in de vele bedrijfsbladen die aangesloten waren bij de N.V.V.A. (lees ook daarover onze Jef-Gemak-dossier in BSM N°49 uit zomer 1997).

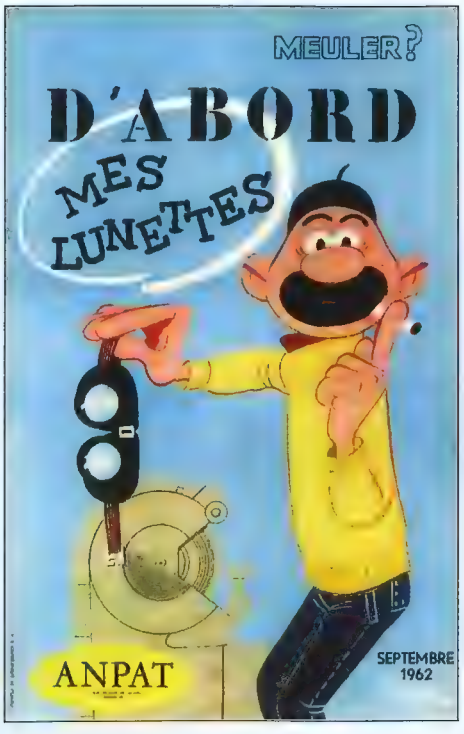

In tegenstelling tot de sensibilisatiecampagne van Via Secura, die zich zowel tot volwassenen als kinderen richtte, gingen we ervan uit dat die van de N.V.V.A. enkel het "werkvolk" moest aanspreken. Maar we hadden het mis...
Zoals elk jaar keek ik vorig jaar uit naar de grootse rommelmarkt die eind augustus in het Waals dorpje Temploux plaats vond. De happening is een beetje de mythische plek voor de diehards van de verzamelaarswereld: er zijn daar in het verleden regelmatig schatten aan stripcuriosa boven gekomen en de rommelmarkt tussen de velden werkt nog steeds als een magneet op horden verzamelaars uit binnen- en buitenland. Ook vorig jaar. Aangezien de echte fanatiekelingen zich reeds rond vier uur 's morgens met de professionele zaklamp op z'n Indiana Jones een weg banen door de menigte uitpakkende standhouders en de onderliggende concurrentie in die vroege uurtjes moordend is, vond ik het wijselijk om rond 7 uur op een meer relaxte antidrafje rustig van de ene kraam naar de andere te slenteren. De meest opvallende spullen waren er op dat uur hoe dan ook reeds uitgezocht. Het kwam er dus op aan om in de meest onverwachte hoekjes de onderste steen op te lichten. Wie weet?
Bingo! Na 20 meter was het al raak. Goed verstopt achter een berg onbenulligheden lag een mapje met oude schoolschriftjes. De vriendelijke verkoper bleek al 25 jaar zulke schriftjes te verzamelen en had wat dubbels meegebracht. Verrassing: hij had ook een schriftje van de N.V.V.A. in de aanbieding, volledig in kleur, geïllustreerd door Maurice Tillieux. Totaal onbekend! Op de voorkaft staat een grote afbeelding van een ijverige leerling. Een enkel woord siert de cover: Vigilant (waakzaam).
Voor de achterkaft heeft Tillieux een stripplaat van onbekend stripheldje PROSPER VIGILANT getekend. Deze woordloze gag richt zich tot de kinderen en wijst hen op de gevaren van elke dag, hier een achtergelaten rijf. Aan de stijl van de tekeningen te zien zou het best kunnen dat het schriftje uit de beginjaren van de samenwerking tussen de tekenaar en de vereniging dateert van 1954 of 1955?
Het schriftje is tweetalig want de voorkaft vermeld onderaan "Apprends dès aujourd'hui à te garder demain – Leer nu al later veilig te blijven".

En het ergste van al is dat het schriftje genummerd is. Mijn exemplaar draagt N°11...
Nog minstens tien te gaan dus.

Hallo dokter, Prozac please!

M. BALOURD JEF GEMAK

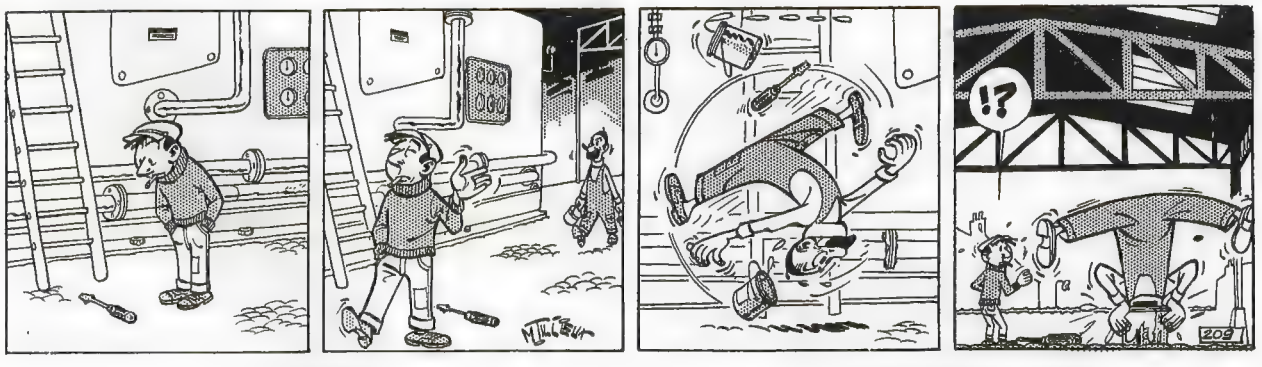

ÇA TRAINE

— Tiens ! un tournevis qui traine...
— Tant pis ! Que celui qui l'a laissé là, le ramasse...
— Hélas ! Monsieur Balourd n'a pas vu le tournevis et il marche dessus...
— Et Jules regrette... un peu tard, de n'avoir pas ramassé l'outil.

IETS LATEN LIGGEN

— Kijk ! een schroevedraaier die daar ligt !
— Wat nou ! Die 'm heeft laten vallen, moet 'm maar zelf weer oprapen.
— Maar Jef Gemak heeft het ding niet in de gaten...
— En z'n makker heeft er nu spijt van... had hij de schroevedraaier maar zelf opgeraapt...

Boven: Jef Gemak (strook 209), Geheel boven: Jef Gemak (affiche)

Hoe slaagde een machinist uit het Nederlandse Noordwijkerhout er in zich te laten vereeuwigen in een Kuifje-album? Zo moeilijk lijkt dat op het eerste gezicht niet aangezien Hergé beschikte over een uitgebreid documentatiesysteem. Toch kan de tekenaar een specifieke foto van deze machinist, die lijkt op zijn eigen getekende versie, nooit gezien hebben. Had Hergé een Derde Oog?

DE GEHEIMZINNIGE MACHINIST

DOOR **JEROEN DENTERS**

In de loop van zijn carrière moet Hergé, wiens documentatiezucht legendarisch is, vele duizenden foto's uit de meest uiteenlopende bladen en tijdschriften hebben geknipt. In het googleloze tijdperk waarin Hergé werkte, waren schaar en lijm nog de aangewezen hulpmiddelen om documentatie te verzamelen.
Om wegwijs te worden uit de stapels knipsels, foto's en schetsen, kriskras opgeborgen in honderden mappen, bedacht de tekenaar een plan. In 1950 haalde hij zijn vader naar de Studios Hergé aan de Louizalaan. Vader Alexis Remi liep met zijn ziel onder zijn arm na het overlijden van diens vrouw in 1946. Om zijn uurtjes als pensioentrekker toch nuttig te besteden, ging hij in de studio van zijn zoon aan de slag. De voormalig vertegenwoordiger in kinderkleding kreeg van Hergé de opdracht een systeem te bedenken dat orde moest scheppen in zijn chaotische verzameling uitgeknipte foto's. Alexis slaagde daar met verve in. Hij bedacht een numeriek systeem dat de enorme documentatie van zijn zoon op klare wijze rubriceerde.

HET SYSTEEM VAN ALEXIS

De eerste stap die Alexis maakte, was het sorteren van de foto's naar onderwerp. Denk hierbij aan de meest uiteenlopende onderwerpen als *Architectuur, Beroepen, Dieren, Landen, Sport, Militairen,* enz. Elke hoofdonderwerp verdeelde Remi senior weer onder in deelonderwerpen. Zo kent de map *Architectuur* deelmapjes over bijvoorbeeld woningen, fabrieken, bruggen en kastelen. De map *Landen* was natuurlijk belangrijk aangezien Hergé zijn reporter avonturen liet beleven in zowat alle uithoeken van de wereld. Een voorbeeld: Wilde Hergé iets opzoeken over vervoer in China dan pakte hij de map met codering 16.04.01.01.07.
De code laat zich als volgt lezen:

Hergé zoekt in zijn documentatie-systeem

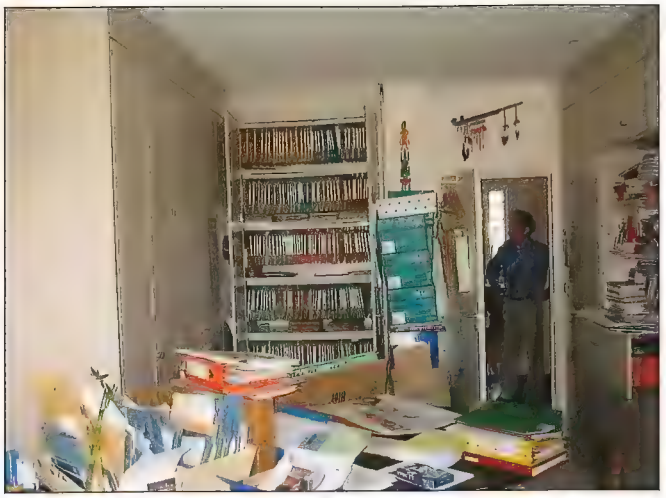

Bernard Tordeur in een archiefkamer op de Louizalaan

Alexis Remi en zoon Georges

16 staat voor *Landen*.
04 voor *Azië*.
01 voor *China*.
01.07 voor *Vervoer*.
In het mapje met *Vervoer* bevinden zich schetsjes van o.a. sampans, handkarretjes en een riksha.
De complete documentatie van Hergé is zo terug te vinden en op te zoeken in maar liefst 20.000 inlegbladen. Ze zijn opgeborgen in hangmappen, opgehangen in diverse kantoorkasten. Althans zo was de situatie in 2003 aan de Louizalaan waar zich de archieven bevonden onder beheer van de archivarissen Bernard Tordeur en Dominique Maricq.[1]

Los van het numerieke systeem hebben de archivarissen ordners verzameld met daarin informatie over Hergé met betrekking tot de volgende onderwerpen: *Amis, Anniversaires, Arts, Celebrities, Chats/cinema, Concours, Domiciles, Expositions, Famille/femmes, Foires du livre, Hommages/séances, Journal Tintin, Medias, Merchandising, Portraits, Scolarité/scoutisme, Studios, Tchang, Voyages en Andy Warhol.*

Het is interessant om te kijken aan de hand van het gevonden materiaal of en waar Hergé de foto's daadwerkelijk gebruikt heeft. Laten we bijvoorbeeld het inlegvel met codering 16.04.01.01.02 nader bekijken. De code 01.02 verwijst hier naar *Cinema*. De opgeplakte foto toont de Franse komische acteur Armand Bernard als mandarijn in de speelfilm *L'oncle de Pékin* uit 1934. We weten dat Hergé in de jaren 20 en 30 van de vorige eeuw een frequent bioscoopbezoeker was en

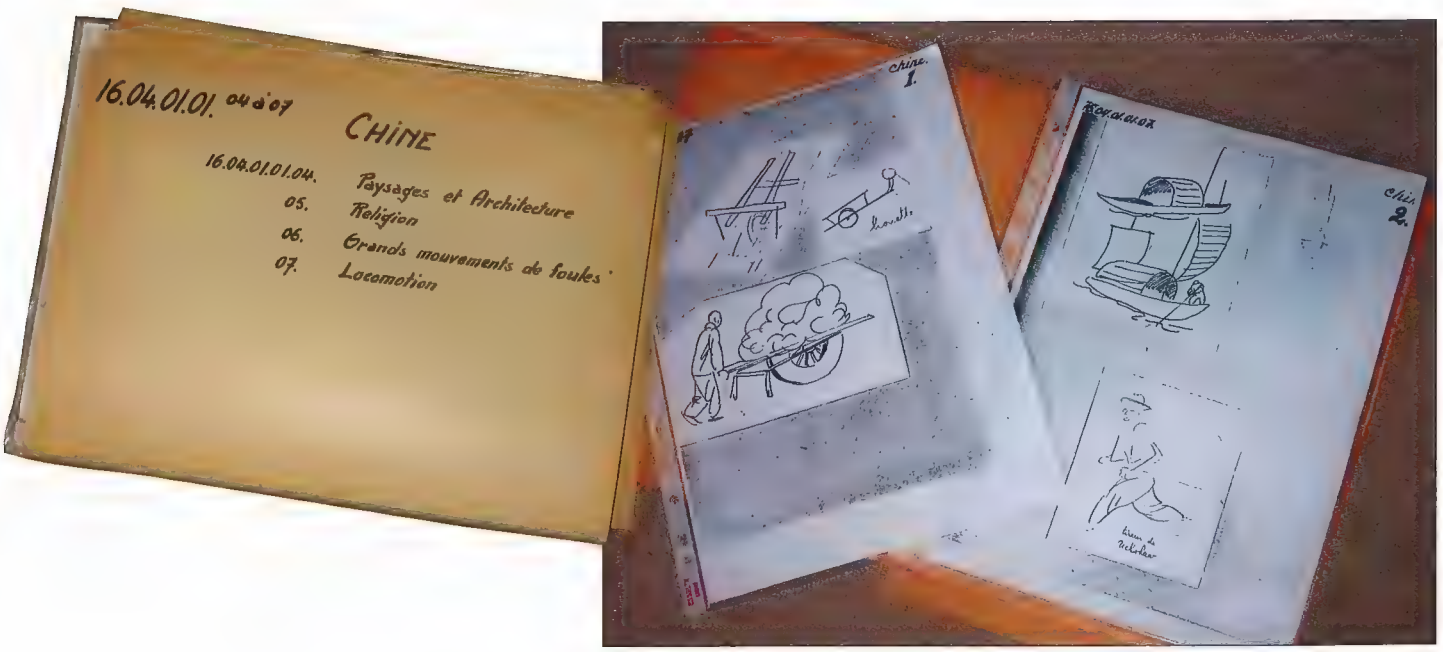

© Herge/Moulinsart 2011

Boven: Illustratie uit De Blauwe Lotus
Links: archiefkaart met codering
Midden: Publiciteitsfoto Daughter of the Dragon
Onder: Met Panorama door de mijnenvelden van 7-12-1939, p 36. In rode kader de door Hergé uitgeknipte foto van Louis de Raad

zich vaak liet inspireren door wat hij op het witte doek zag. Sterker nog, in deel 2 van Goddins *Chronologie d'une oeuvre*[2] lezen we dat Hergé deze film moet hebben bezocht in Métropole in de Nieuwstraat te Brussel.
Al bladerend in *De Blauwe Lotus*, het avontuur dat in 1934 in *Le Petit Vingtième* van start gaat, treffen we op pagina 43 een Chinees aan met exact dezelfde kleding en hangsnor als Armand Bernard. De indertijd beroemde Franse komediant lijkt hier dus model te hebben gestaan, zij het dat de getekende variant het wrede Chinese gevaar belichaamt. Wellicht vond Hergé deze Armand Bernard helemaal niet zo komisch en gaf hij hem om die reden de rol van schurk.
Ook vermeldingswaardig is dat de draak, te zien achter de Chinees, ontleend is aan een publiciteitsfoto voor de film *Daughter of the dragon* uit 1931. Zo worden in één plaatje twee beelden uit verschillende films gecombineerd.
Eén van de taken van de archivarissen aan de Louizalaan is om dit soort verbanden tussen de documentatie en de tekeningen van Hergé te kunnen vaststellen. In 2003 hadden beide heren tussen de 600 en 700 verbanden gevonden.

Maar het omgekeerde komt natuurlijk ook voor. Zo zijn er in Kuifje-albums tekeningen te vinden die met de beste wil van de wereld niet terug zijn te vinden als (foto)document in het immense archief. De reden is soms simpel. De foto kan Hergé niet bekend zijn omdat hij bijvoorbeeld uit een privé-archief komt. Des te wonderlijker is het natuurlijk als een tekening welhaast een kopie lijkt van een dergelijke foto, zoals het navolgende verhaal ons leert.

EEN MACHINIST UIT NOORDWIJKERHOUT

Het snuffelen in stoffige tweedehands boekwinkeltjes is een hobby waar je de nodige niesbuien voor over moet hebben. Maar dat het de moeite kan lonen, toont het voorbeeld van Gert Faken, (voormalig) stripverzamelaar uit Haarlem. In de plaatselijke boekhandel De Slegte stuitte hij enige tijd geleden op een raadselachtige foto in het blad Panorama uit 1939. Al bladerend bevond Gert zich plotseling in de machinekamer van de Aurora. Bij een artikel over Nederlandse vissersboten uit IJmuiden in oorlogstijd stond een foto afgebeeld die door Hergé gebruikt is als model voor de machinist op pagina 41 van *De Geheimzinnige Ster*.[3] We weten dit zo zeker omdat deze foto regelmatig opduikt in de secundaire literatuur over Kuifje. Nader onderzoek van Faken bracht aan het licht dat het hier gaat om de toen 43-jarige Louis de Raad, (geboren in Noordwijkerhout op 16 maart 1896). Een oproep in een plaatselijke krant bracht Gert op het spoor van de familie van deze machinist. Een dochter uit IJmuiden was stomverbaasd haar inmiddels overleden vader[4] terug te zien in een stripverhaal van Kuifje uit 1941.

Het kan bijna niet anders dan dat Hergé deze foto heeft geknipt uit één van de twee edities van *Panorama* die in België toentertijd werd uitgegeven: Het Nederlandstalige *De stad Antwerpen* dan wel het Franstalige *Panorama*. Het enige verschil tussen de foto en de tekening is dat de foto Louis de Raad *en profile* laat zien terwijl Hergé hem half van voren tekent.

Des te verrassender was het toen er onlangs een tweede foto van De Raad opdook waar de machinist in bijna dezelfde houding staat afgebeeld als in *De Geheimzinnige Ster*. Maar helemaal raadselachtig wordt het als we weten dat Hergé deze foto nooit gezien kan hebben aangezien hij uit het privé-bezit van een tweede dochter van De Raad komt. Zij emigreerde in 1958 naar Nieuw-Zeeland. Vast staat dat we Hergé niet meer kunnen vragen dit raadsel op te lossen. Hij heeft het geheim in zijn graf meegenomen.

NOTEN

1. Als vormgever van het blad Duizend Bommen! van het Hergé Genootschap bezocht ik beginjaren 2000 twee maal per jaar het archief aan de Louizalaan.
2. Philippe Goddin, Hergé, Chronologie d'une oeuvre, tome 2, p 289.
3. Panorama, 7-12-1939, Met Panorama door de mijnenvelden, p 36. De vistrawler waar De Raad machinist was, is de Haarlem (IJM 9).
4. Louis de Raad overleed in 1947 op 51-jarige leeftijd.

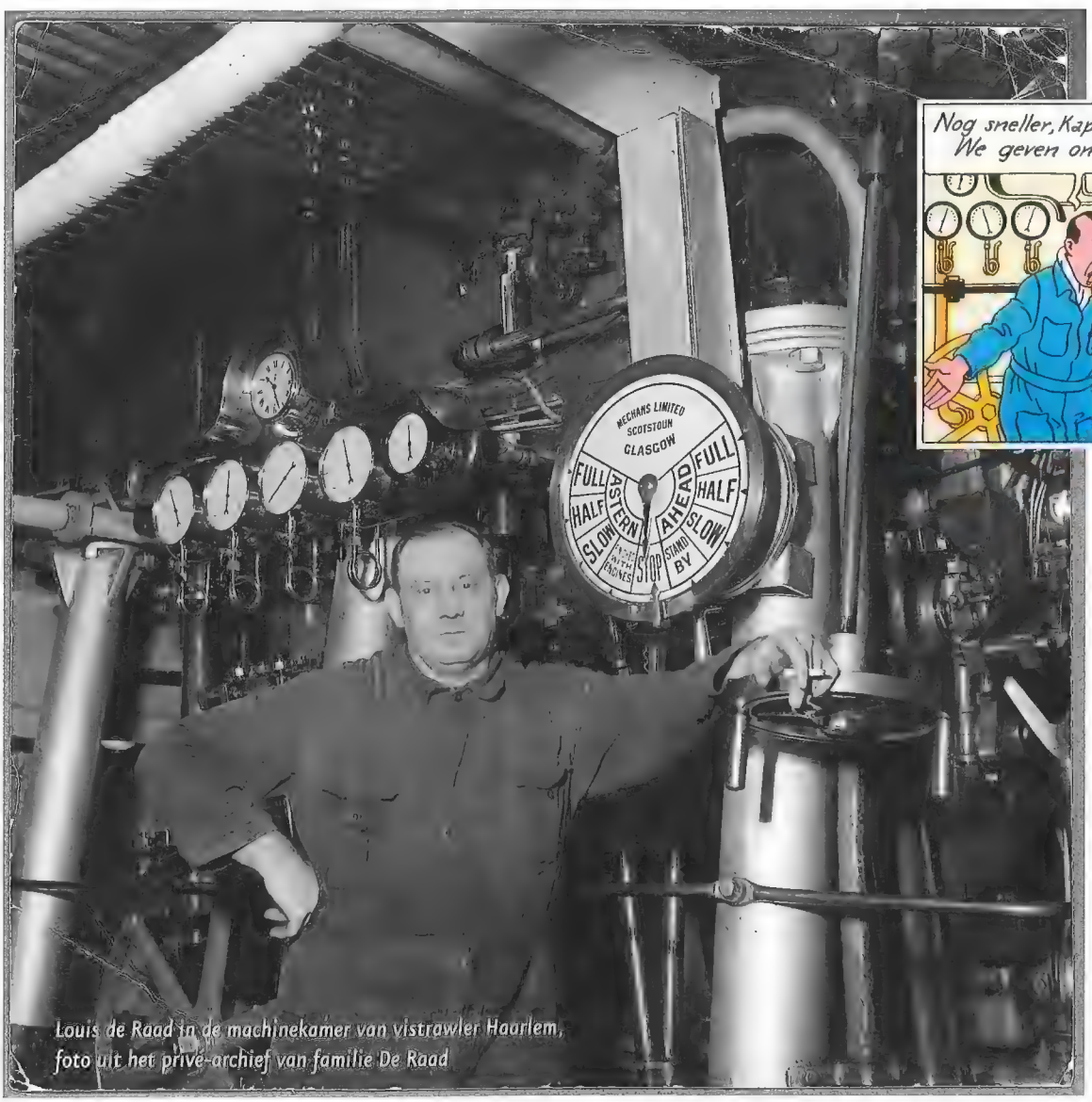

Louis de Raad in de machinekamer van vistrawler Haarlem, foto uit het privé-archief van familie De Raad

UITGELEZEN

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **WALLIE HAKKENS**

Weinig blabla veel kijkkijk

In 2006 verscheen het twintigste en meteen ook allerlaatste album van de westernsaga *Buddy Longway*. Dit album moet je dan ook als een epiloog bekijken. Het is een aquarellenboek geworden. Noem het een kijkboek want veel valt er niet te lezen. De enige overlevende van het gezin Longway, dochter Kathleen, is afgestudeerd als advocate. Kathleen wil, vooraleer zelf een gezinnetje te stichten met manlief Jeff, een aantal herinneringen aan haar kindertijd neerschrijven. We krijgen doorheen haar schrijfsels een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen uit de volledige reeks albums. Kathleen haalt hierbij niet alleen de positieve gebeurtenissen op maar staat ook stil bij de klappen die ze in haar leven heeft moeten verwerken als de dood van haar broer Jeremie en haar ouders. Voor de fans van het schilder- en tekenwerk van Derib is dit album een *must have*. Zwartwittekeningen van een mijmerende en schrijvende Kathleen worden afgewisseld met verbluffende paginagrote aquarellen. Wie altijd al heeft gevonden dat je te snel door de albums van Derib heen bent, laat deze strip beter links liggen. De volledige tekst lezen, kost je immers maar enkele luttele minuten. (TV)

Buddy Longway: seizoenen van een leven
Tekst/tekeningen: Derib
Le Lombard, 48 blz., SC, 6,50 euro

Traantje wegpinken

Jirô Taniguchi is een van de bekendste manga-tekenaars in het Westen. Met zijn rustige vertelstijl leunt hij het meest tegen de klassieke Europese strip aan. Uitgeverij Casterman liet ons eerder al kennismaken met het werk van Taniguchi, die afgelopen zomer in Frankrijk benoemd werd tot *Chevalier des Arts et des Lettres*. Nu wordt daar met *Een stralende hemel* een nieuw pareltje aan toegevoegd. Het boek opent met een spectaculaire crash tussen een motorfiets en een automobilist, die door oververmoeidheid in slaap gesukkeld is. De man in de auto sterft al snel bij aankomst in het ziekenhuis, maar zijn bewustzijn heeft bezit genomen van de jonge motorrijder Takuya Onodera. Zijn ouders kijken dan ook vreemd op als hij uit zijn coma ontwaakt en hij hen niet meer herkent.

Een stralende hemel
Tekst/tekeningen: Jirô Taniguchi
Casterman, ... blz., SC, 6,50 euro

Samen met zijn vriendin gaat hij op zoek naar de vrouw van de overleden chauffeur om haar en zijn kind uit te leggen wat er mis ging in zijn leven. De tijd dringt echter. Langzaam maar zeker keert het geheugen van Onodera terug in zijn lichaam. Wat volgt is een gevecht tussen twee zielen in één lichaam, maar ook over levensvragen waar iedereen mee worstelt. Een knap uitgebalanceerd werk weer van de hand van Taniguchi. Yep, er mag een traantje weggepinkt worden bij deze o zo mooie roman. (WH)

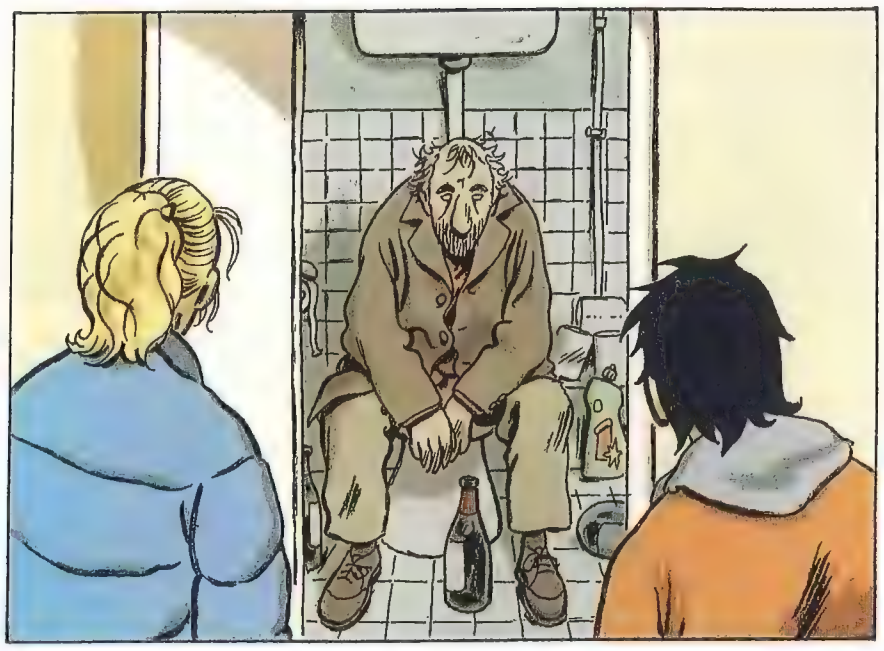

Eerlijke lui 1
Tekst/tekeningen: Gibrat/Durieux
Dupuis, Collectie Vrije Vlucht, 64 blz., HC, 14,95 euro

Tragikomische en kritische familiekroniek

Hoofdpersoon Philippe wordt na een trouwe dienst van 27 jaar plots ontslagen op de dag dat hij zijn drieënvijftigste verjaardag viert. Philippe krijgt weinig tot geen uitleg bij zijn ontslag. Hij is het slachtoffer van een herstructurering. Ze noemen het *collateral damage* van de mondialisering. Voor Philippe stort zijn hele wereld als een kaartenhuisje in elkaar. Hij verwaarloost zichzelf en zijn omgeving en raakt volledig op de dool. Hij begint te leven als een echte clochard. Gelukkig zijn er nog enkele lichtpuntjes als de geboorte van zijn eerste kleinkind en de steun van zijn beste vriend, dokter Fabrice. Dit sociaal drama brengt Philippe tot nieuwe inzichten. Hij keert terug naar de essentie van het bestaan en dat werkt voor hem bijzonder confronterend. Met de naam van Jean-Pierre Gibrat (bekend van ondermeer *Het Uitstel*, *Elke Raaf pikt* en recent *Matteo*) op de cover, kan je als lezer haast niet bedrogen zijn. Deze keer is hij echter scenarist van dienst en laat hij het tekenwerk over aan Christian Durieux. Deze tandem levert een boeiend en actueel verhaal af. Voor Gibrat is dit het allereerste album waarvoor hij het verhaal schrijft zonder het zelf ook te tekenen. De klare en duidelijke lijnvoering van Durieux (bekend als scenarist maar ook als tekenaar van ondermeer *Mobilis* en *Oscar*) zorgt ervoor dat het verhaal bijzonder vlot leest. Het verhaal draait rond het wereldje van de stugge bureaucratie, onvermurwbare deurwaarders en onverzettelijke ambtenaren. Gelukkig is er ook plaats voor humor. De personages zijn levensecht en je identificeert je er als lezer onmiddellijk mee. Dit deel verscheen in het Frans al in 2008. Het tweede deel is in het Frans ook al verschenen. Hopelijk moeten we nu niet zo lang wachten op een vertaling. Een verhaal dat echt past in de prestigieuze collectie Vrije Vlucht. (TV)

Schilder op vrijersvoeten

De titel doet misschien vermoeden dat deze strip het hele leven vertelt van de beroemde Frans-Russische schilder Marc Chagall. Niets is minder waar. Dit album is eigenlijk een sprookje met een jonge Marc Chagall als hoofdrolspeler. Marc leeft in het tsaristische Rusland. Hij is dolverliefd op de dochter van de melkboer Tevié. Maar haar ouders willen liever een man met een échte job voor hun dochter. Dus lijkt het erop dat Chagall zal moeten kiezen tussen de liefde voor een vrouw en de liefde voor zijn tekeningen en schilderijen. Tal van vreemde personages kruisen het pad van Marc. Zo is er een gek die beweert de incarnatie van Christus te zijn, de golem Tam die door de kozakken als paard wordt ingelijfd en de melancholische soldaat-violist Vincenzo. Samen met dit kleurrijke trio richt Marc Chagall een jiddisch toneelgezelschap op om zo zijn geliefde voor hem te doen vallen. Maar het gaat snel de verkeerde kant op met hun lokale theater als golem Tam er met Marcs geliefde vandoor gaat... Duizendpoot Joann Sfar (vooral bekend van *De Kat van de Rabbijn*) serveert ons in zijn gekende krasserige, karikaturale stijl een mengelmoes van een liefdesverhaal, doorspekt met heel veel kunstzinnige thema's als de schilderkunst, de muziek en het theater maar ook met veel aandacht voor de dreiging van de oorlog, de Russische revolutie en hoe jonge joden in deze woelige tijden moesten proberen te overleven. Ik heb van Sfar al betere boeken gelezen. Het verhaal is nogal rommelig. Het aantal humoristische scènes is ook vrij beperkt. Wie voor het eerst met Sfars eigenzinnige wereld wil kennis maken, begint dus beter niet met dit album. (TV)

Chagall in Rusland
Tekst/tekeningen: Joann Sfar
Blloan, 128 blz., HC, 24,95 euro

Historisch liefdesverhaal

Dit oneshot brengt ons naar het jaar 1948. Egyptische bommenwerpers beschieten Tel Aviv aan een stuk door. De oprichting van de staat Israël verloopt bijzonder moeilijk. De joodse staat zet oude en logge Mezek-jagers in. Die zijn echter zo goed als kansloos tegen de vijandelijke Spitfire-jachtvliegtuigen. Aan de stuurknuppel zitten niet alleen joden van over de hele wereld. De jonge staat Israël beschikt immers zelf maar over een drietal piloten die in het land zelf geboren zijn. Dus moeten de Israëli's wel beroep doen op jonge idealisten en huurlingen. Zo is de Duitse hoofdpersoon Björn een van de vele niet-joden die hun leven riskeren voor duizenden dollars cash. Hij werd aangeworven omwille van zijn ervaring met Messerschmitts. Hij leert andere piloten om de logge Mezeks te besturen en te voorkomen dat ze over de kop slaan bij het landen. Björn draagt een vreselijk geheim mee. Pas op de allerlaatste bladzijde komen we te weten wat dit precies is. Bovendien komt Björn in een moeilijke situatie terecht op liefdesvlak. Zijn hart wordt immers verscheurd tussen drie vrouwen. Ten eerste is er zijn ex Jackie, ten tweede de verleidelijke Tzipi en tenslotte is er de zwartharige luitenant Oona Kagan. Tekenaar Juillard levert zoals we van hem gewend zijn topwerk af. Vliegtuigscènes hadden we van hem nog niet veel gezien. In dit album kan hij zijn liefde voor vliegtuigen meer dan tonen. Het verhaal van Yann is onderhoudend, historisch stevig onderbouwd met soms flink wat lappen tekst in grote tekstballonnen. Het turbulente liefdesleven van Björn zit mooi verweven tussen de oorlogsscènes. Vakwerk over de hele lijn dus. Liefhebbers van cameo's moeten zeker op pagina 35 eens zoeken naar een kort optreden van Blake en Mortimer in een Londense pub. We hadden al bijna alle hoop op vertalingen van albums in de reeks Getekend opgegeven. Gelukkig werd voor dit verhaal een uitzondering gemaakt. Als de verkoop van dit album meevalt, hoop ik dat voortaan elk album in deze grand cru-reeks van uitgeverij Lombard. (TV)

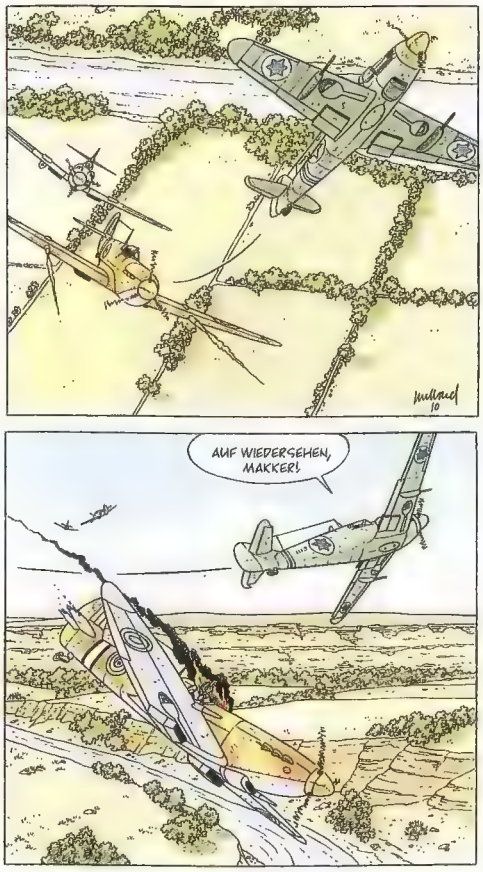

Mezek - Tekst/tekeningen: Yann/Juillard
Le Lombard, collectie getekend, 72 blz., Hc, 15,95 euro

Bekroond emotioneel en teder debuut

Het leven van de 15-jarige Clémentine zal nooit meer hetzelfde zijn nadat ze op een dag Emma ontmoet. Clémentine wordt halsoverkop verliefd op dit mysterieuze meisje met de blauwe haren. In Emma's armen leert Clémentine zichzelf beter kennen en durft ze voor het eerst uit te komen voor haar seksuele geaardheid. Dit album behandelt de lesbische liefde op een bijzonder romantische en tedere manier. Dat merk je het best in de bedscènes, die niet goedkoop in beeld worden gebracht. Tekenares en scenariste Julie Maroh slaagt erin het (jammer genoeg) nog steeds gevoelige thema uit de taboesfeer te halen. De dialogen zijn levensecht en waar er stiltes vallen spreken de tekeningen voor zich. Het talent van Maroh komt het best tot uiting in de talrijke close-ups. De decors zijn niet gedetailleerd uitgewerkt maar eerder schetsmatig of worden soms zelfs helemaal weggelaten. Bij een dromerig en bijna poëtisch verhaal waar emoties de hoofdrol spelen, is dit best een begrijpelijke keuze. Het kleurenpalet, zwarte en grijze tinten met hier en daar een accentje blauw, draagt enorm bij tot de sfeer van het verhaal. De aandacht van de lezer wordt door die kleuraccenten extra verscherpt voor bepaalde details, personages of situaties. De titel dekt dan ook precies de lading. Het album viel al meermaals in de prijzen en kreeg o.a. de Publieksprijs op het prestigieuze stripfestival van Angoulême. (TV)

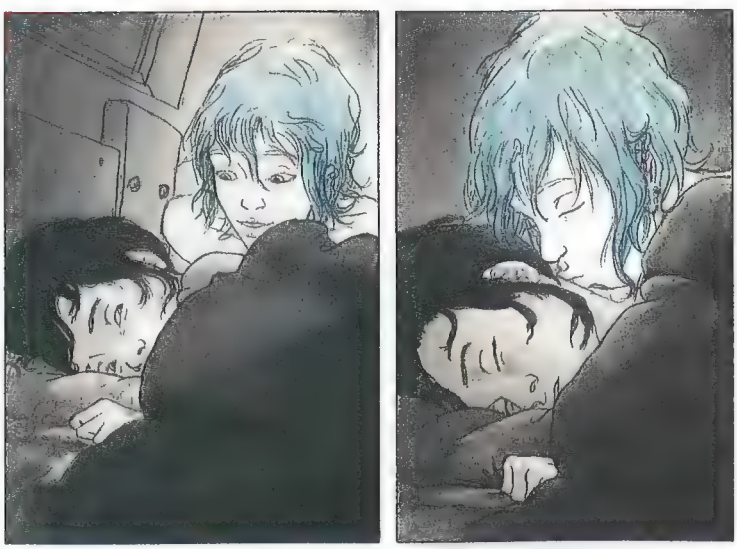

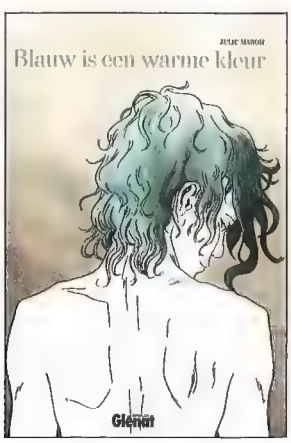

Blauw is een warme kleur
Tekst/tekeningen: Julie Maroh
Glénat,160 blz., HC, 14,99 euro

Griezelig tweeluik

We schrijven 1863. In volle Amerikaanse burgeroorlog sticht Robert Mc Corman, een rijk visionair, in de staat Indiana een New Fraternity, een gemeenschap waarin de leden alles met elkaar delen. Toch duurt het niet lang vooraleer er conflicten ontstaan. Wanneer de gemeenschap het stomme jongetje Emile in de bossen aantreft, wil een deel zich over hem ontfermen maar anderen zien dat niet zitten. Er sluipt immers ook een vreemd monster rond het dorp en sommigen zien in het monster een soort beschermengel van Emile. Het evenwicht raakt helemaal verstoord als een groepje deserteurs onderdak komt vragen aan de geïsoleerde gemeenschap. Scenarist Canales (vooral bekend van de verkoopstopper *Blacksad*) serveert met dit tweeluik een bijzonder sfeervol, spannend en meeslepend verhaal. Al is het basisgegeven niet bijster origineel (je voelt de invloed van films als *The Village* vrij sterk), toch is dit een aanrader. De sobere inkleuring in vooral sepia- en blauwtinten oogt erg knap en draagt bij tot de unieke sfeer van dit album. Het verhaal wordt heel filmisch verteld met close-ups, tekstloze pagina's en voortdurende afwisseling van camerastandpunt. Ook tekenaar van dienst, José Luis Munuera, is in bijzonder goede doen. Zijn handelsmerk is en blijft een zwierige, vlotte tekenstijl en dat werkt voor dit verhaal erg goed. Vorig jaar tekende hij ook al het verrassende oneshot *Het Teken van de Maan*. Voor mij mag Munuera verdergaan met het tekenen van oneshots en hoeft hij niet per se terug naar zijn andere reeks *De Jeugdjaren van Nävis*. (TV)

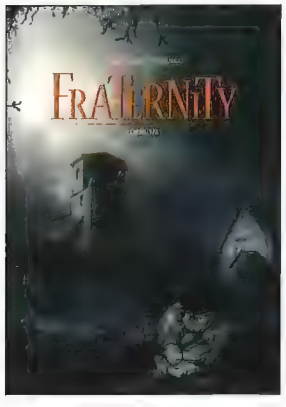

Fraternity 1
Tekst/tekeningen: Canales/Munuera
Dargaud, 56 blz., HC, 13,95 euro

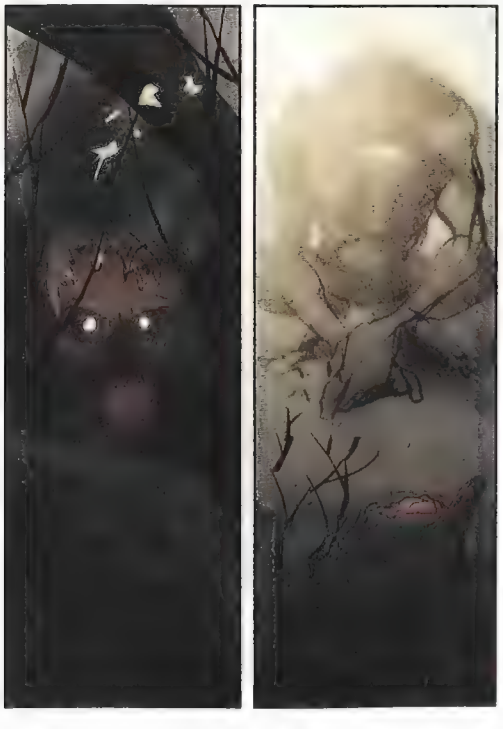

Verrassend sterk begin van een vierluik

Dat een opvallende cover heel belangrijk is om de potentiële lezer te verleiden de dag van vandaag lijken de makers van deze nieuwe Lombard-reeks een beetje uit het oog verloren. Maar laat je vooral niet misleiden en doorblader dit juweeltje even. Van bij de eerste oogopslag was ik meteen onder de indruk van het knappe, realistische tekenwerk en dito inkleuring van de Canadese tekenaar François Miville-Deschênes (Millennium bij Arboris). Zijn lijnvoering en gelaatsuitdrukkingen deden me sterk denken aan het werk van de Belg Yves Swolfs (*Durango*, *Prins van de Nacht*, *Legende*) en Giulio De Vita (*Wisher*, *James Healer*, *De Werelden van Thorgal*). Het scenario van scenarist Sylvain Runberg (o.a. bekend van de uitstekende sf-reeks *Orbital*) is niet voor gevoelige lezers.

Het bloed vloeit rijkelijk en het aantal lugubere scènes is bijzonder talrijk. Alles draait rond drie nomadenvolken: de Scythen, de Sarmaten en de Kimmeriërs. Ze zijn het beu om elkaar voortdurend onderling te bestrijden en besluiten het over een andere boeg te gooien. Voortaan vormen ze één geheel, een soort grote Scythische alliantie. Ze noemen zichzelf de Horde van de Levenden. Ze worden al snel gedwongen om de wapens op te nemen tegen de jonge vorst van de Hittieten. Het machtige Babylon kiest partij voor de Horde van de Levenden. De Babylonische koning Hammurabi stuurt zelfs de knappe geschiedschrijfster Thusia mee. Zij moet verslag uitbrengen van de (hopelijk) glansrijke overwinning van de Horde van de Levenden. Hammurabi zou niets liever willen dan een nieuwe zege bij te schrijven in de kronieken van de Grote Bibliotheek. Deze gloednieuwe reeks biedt op en top entertainment. De makers schotelen ons een historisch epos voor gekruid met wat fantasyelementen. Wat mij betreft een heel aangename verrassing. (TV)

Heroveringen 1:
De Horde van de Levenden
Tekst / tekeningen:
Runberg/Miville-Deschênes
Le Lombard, 60 blz.,
SC, 6,50 euro

Populaire game in striptrilogie verpakt

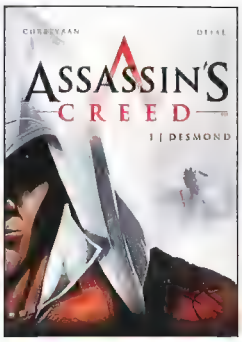

Wereldwijd spelen meer dan zestien miljoen gamers dit action-adventurespel. Dit spel krijgt nu een verlengstuk in de stripwereld. Op drie maanden tijd geeft Ballon Media deze trilogie uit. Hoofdpersoon Desmond Miles werkt als een simpele barman als hij gevangen genomen wordt door het bedrijf Abstergo, dat een moderne versie van een commanderij van de Tempeliers is. Desmond wordt als proefkonijn vastgekoppeld aan een gesofisticeerde machine, de zogenaamde Animus. Via zijn genetisch geheugen proberen ze het verleden van Desmond te onthullen. Zijn voorouders blijken immers lid te zijn geweest van de sekte van de Assassijnen, de grootste rivalen van de Tempeliers in de 12de eeuw. Abstergo is het meest geïnteresseerd in de de Assassijn Altaïr. Door middel van de machine kruipt Desmond in de huid van Altaïr. Hij moet op zoek gaan naar een aantal machtige artefacten...

Scenarist Corbeyran is een bijzonder productief scenarist. Recent was hij nog verantwoordelijk voor reeksen als *De Wet van de 12 Tafelen*, *De Zang van de Vampiers* en *Uchronie(s)*. Een op en top professional dus die weet hoe hij een verhaal moet brengen.

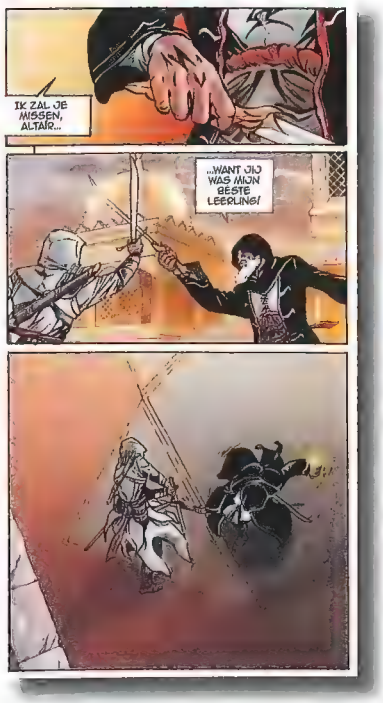

Assassin's Creed 1: Desmon
Tekst/tekeningen: Corbeyran/Defali
Ballon Media, 48 blz.,
SC : 8,95 euro en HC : 13,95 euro

Toch overtuigt deze reeks niet. Het is natuurlijk niet evident om creatief te zijn met een verstripping van een game, maar toch. De verschillende tijdsprongen maken het verhaal rommelig. Je raakt er als lezer niet echt bij betrokken. Ook het statische tekenwerk van Defali valt tegen. De tekeningen zijn vlak, decors worden vaak weggelaten en de anatomische verhoudingen van personen in beweging kloppen vaak helemaal niet. Pijnlijk om te zien. Houd het dus maar bij het spel. De strip zal de fans alleen maar ontgoochelen, vrees ik. (TV)

Eerbetoon aan Franquin

Ooit heeft grootmeester Franquin het neefje van Guust Flater, Gastoon, al een aantal gastoptredens gegeven in enkele van zijn gags. En vanaf nu mag Gastoon eindelijk uit de schaduw van zijn wereldberoemde oom treden en zijn eigen avonturen beleven. Gastoon ontpopt zich tot een creatieve uitvinder, een echte natuurvriend (heel veel grappen gaan over ecologische thema's als milieuverontreiniging) en een onvervalste grappenmaker. Voornaamste slachtoffer van zijn fratsen is meester Lemat. De meeste grappen spelen zich dan ook af in en rond de school. Wie vreest dat dit een zoveelste spinoff is en pure uitmelkerij noemt, moet het album toch eens doorbladeren. De meeste gags van het scenaristenduo Yann en Jean Léturgie zijn geslaagd. De grapjes zijn fris en soms zelf spitsvondig. Het grootste compliment gaat echter naar tekenaar Simon Léturgie. Zijn tekeningen blijven heel trouw aan die van Franquin. Je mag het gerust een hommage noemen aan zijn stijl. Dit verhaal werd echt in de geest van de geniale Franquin gemaakt. Dat merk je in alles. De decors zijn prima uitgewerkt en zitten vol grappige details. Aandachtige lezers zullen ook enkele knipoogjes opmerken naar het oeuvre van Franquin. Kortom, twijfel niet en koop dit verrassende album. (TV)

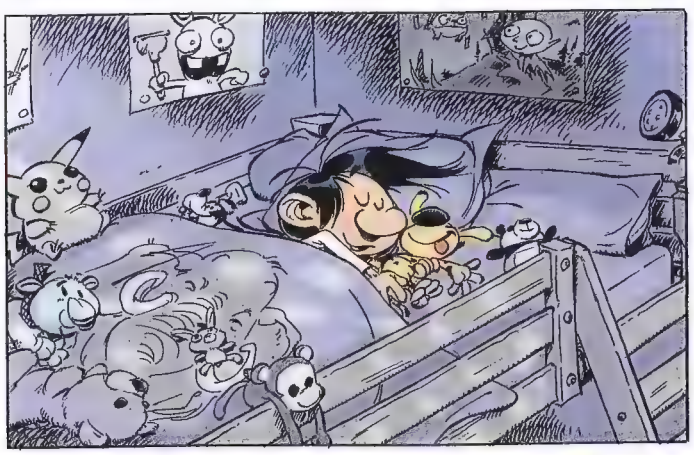

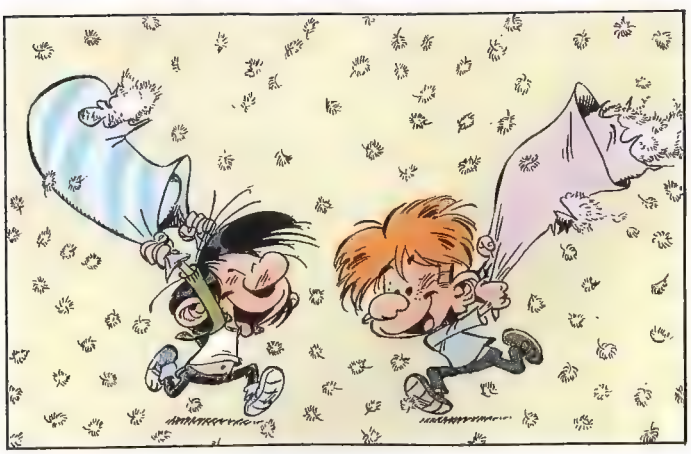

Gastoon 1: Opgelet, flaterend neefje!
Tekst/tekeningen: Yann & Jean Léturgie/Simon Léturgie
Marsu Productions, 48 blz., SC, 6,50 euro

Historische integrale van een striptandem

Bastien Vivès mag zonder enige vorm van overdrijving het meest recente wonderkind uit de Franse stripwereld genoemd worden. Na het bekroonde *De Smaak van Chloor*, volgden in een hoog tempo vertalingen van zijn andere geslaagde albums als *Innige vriendschap*, *Polina* en *In mijn ogen*. Nu is er dan de vertaling van het drieluik *Voor het rijk*. In het Frans verschenen de drie albums apart bij uitgeverij Dargaud in de collectie *Poisson Pilote*. We hebben het aan Blloan, het gloednieuwe uitgeverslabel van Ballon Media, te danken dat we nu in het Nederlands het integrale verhaal van meer dan 170 pagina's kunnen lezen. Wat dit verhaal uniek maakt is dat zowel tekeningen als scenario het resultaat is van een unieke samenwerking tussen Marwen en Vivès. Beide heren schreven en tekenden het verhaal samen. Noem het een *quatre mains*, vergelijkbaar met wat Loisel en Tripp doen bij *Magasin General*. Het is niet eenvoudig om een echt genre op dit album te plakken. Uiteraard is het verhaal historisch van inslag maar toch is dit verhaal geen puur historisch stripverhaal of sandalenepos. De brons- en roestkleuren dompelen dit verhaal onder in een mysterieus sfeertje. Alles draait rond de belevenissen van een groep beroepssoldaten onder leiding van kapitein Glorim Cortis. Zij krijgen van de keizer in hoogsteigen persoon de opdracht om nieuwe werelden te gaan ontdekken en de kennis van het rijk uit te breiden. Ze gaan op pad naar streken waar nog nooit iemand van de 'beschaafde' wereld hen is voor gegaan. De soldaten verwachten zich aan een glorierijke veroveringstocht maar dat blijkt al snel dik tegen te vallen. Ze worden geconfronteerd met barbaarse stammen die levende dieren opeten. Ze komen ook in een vrouwengemeenschap terecht waar maar één ding telt: mannen lokken om hen zo snel mogelijk zwanger te maken en nadien te vermoorden net als bidsprinkhanen doen. En in het laatste deel moeten ze het hoofd bieden aan een gigantische draak. Een queeste vol gevaren dus. Je hebt het gevoel dat je het wel allemaal eens eerder gelezen hebt maar toch heb ik wel genoten van dit album. De combinatie van actie, humor, erotiek en geweld werkt wel, moet ik toegeven. En Vivès toont eens te meer hoe veelzijdig hij is. (TV)

Voor het rijk
Tekst/tekeningen: Marwen en Bastien Vivès
Blloan, 176 blz., HC, 29,95 euro

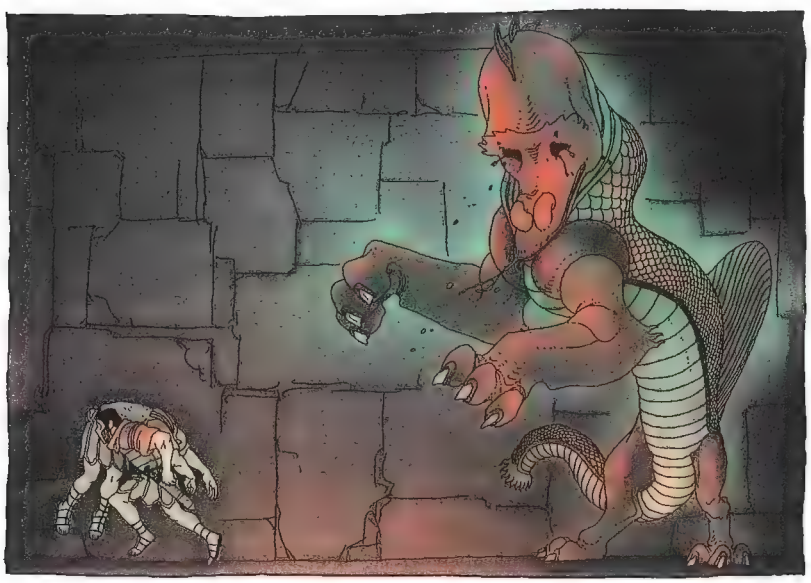

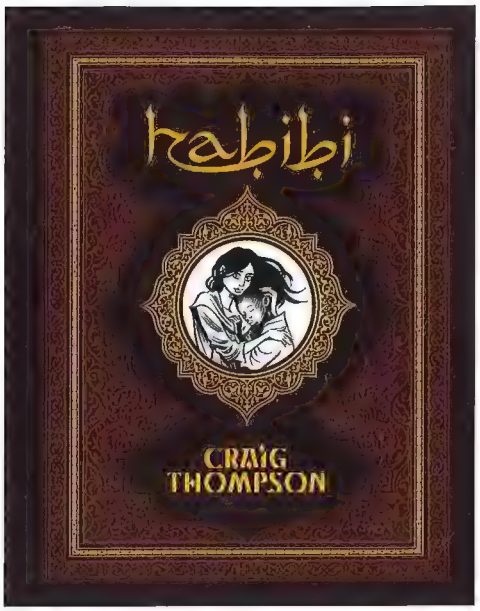

Pure literatuur

"De eerste druppel viel van de pen. En de druppel werd een rivier. Toen het land door droogte werd geteisterd, huwelijkten mijn ouders me uit op 9 jarige leeftijd. Mijn echtgenoot was schrijver. Mijn vader analfabeet. Op een nacht werd ik bruut ontvoerd, mijn man van zijn leven beroofd door woeste rovers uit de woestijn, die mij als slaaf wilde verkopen. Aldaar leerde ik de driejarige Zem kennen waarmee ik een verbond sloot voor het leven. Na onze ontsnapping bij die vreselijke slavenhandelaars vonden wij ons geluk op een boot in de woestijn. Ik zorgde voor het voedsel en Zem voor het water, totdat ik bruusk werd weggerukt en mijn dagen sleet in één of andere harem." Zo begint het nieuwe meesterwerk van Craig Thompson, bekend van zijn bejubelde album *Een deken van sneeuw*. Met zijn nieuwe worp *Habibi*' tilt hij het beeldverhaal naar een nieuw hoogtepunt. Los van de ongelooflijke zwart-wit tekeningen, is het boek inhoudelijk gewoon pure literatuur. Thompsons tekenstijl zit vol beweging, droom en emotie, en als verteller is hij even geëngageerd als persoonlijk en openhartig. Denk aan Marjane Satrapi's *Persepolis*, maar dan nóg beter. Dit is een van de belangrijkste graphic novel releases van het jaar. Een ware must voor elke liefhebber van het betere verhaal. Laat je niet afschrikken door de prijs, want dit vuistdikke boek zal nog vaak herlezen worden. (WH)

Habibi
Tekst / tekeningen: Craig Thompson
Oog & Blik, 672 pagina's., 34,90 euro

Alleen zijn

In dit melancholische verhaal volgen we de muis Charlie. Hij zit helemaal alleen hoog in zijn huisje. Charlie is een echte eenzaat die zijn dagen vult met spelen op zijn gitaar en het schrijven van boeken. Hij wil geen contact met anderen. Als Charlie er op een bepaalde dag niet in slaagt iets op papier te krijgen, komt het blauwe vogeltje Meneer Eenzaamheid op bezoek. Telkens wanneer Charlie zich eenzaam en verlaten voelt, belooft het vogeltje om langs te komen. Maar echt praten met het diertje lukt Charlie niet, want dan zou hij niet meer alleen zijn. Tijdens de nacht van carnaval neemt Charlie het besluit om dan toch maar uit zijn ivoren toren af te dalen en zich met een eirond masker op het hoofd tussen de feestvierders te mengen... Je bent qua tekst snel door deze poëtische fabel heen, er zijn immers best wel wat tekstloze pagina's. Maar als je je de tijd geeft om het verhaal wat verder te laten bezinken, dan is dit album toch een pareltje. Het laat zich makkelijk voorlezen en lezen door zowel kinderen als volwassenen. En ik ben er zeker van dat beide leeftijdscategorieën ervan zullen genieten. En dat kunnen alleen de beste verhalen à la *Peter Pan*, *Alice in Wonderland* en *De Kleine Prins* pretenderen. Belgische tekenaar en scenarist Dillies vielen dan ook terecht in de prijzen met dit album op het grote stripfestival van Angoulême. (TV)

Dromen en muizenissen
Tekst/tekeningen: Renaud Dillies
Blloan, 80 blz., HC, 16,95 euro

De queeste gaat verder

In het eerste deel hebben we kunnen zien hoe vier glazen degens uit een andere dimensie neervallen en zich op vier verschillende plaatsen in de grond boren. Alleen wie erin slaagt om de vier degens te verenigen, kan aan de apocalyps van een uitdovende zon ontkomen. Eén van die zwaarden komt in het dorpje van de jonge Yama terecht. Zij is de enige die erin slaagt om het zwaard uit de steen te trekken zonder zelf in glassplinters uiteen te vallen. Nadien raakt Yama afgezonderd van haar ouders maar ze kan gelukkig terecht bij generaal Miklos. Jarenlang krijgt ze van Miklos een doorgedreven training en opleiding in gevechtstechnieken. Ze ontpopt zich al snel tot de meest toegewijde leerling die Miklos ooit had gehad. Yama zint op wraak. Ze gaat in de buitenwijken van Karelane op zoek naar informatie over Orlant waarvan zij vermoedt dat hij achter de verdwijning van haar ouders zit en misschien zelfs vermoord heeft. Orlant is het hoofd van de soldeniers, een regelrechte bandiet die de armen doet creperen bij het werk aan de dam. Al wie zich tegen het slavenwerk verzet, wordt gekruisigd. Yama hoopt zich dus te wreken en ook de tweede glazen degen te pakken te krijgen. Ze komt vrij snel op het spoor van Orlant en als lezer krijg je dan te zien dat Yama's moeder Irida niet vermoord is. Ze werd gedwongen om met Orlant te trouwen. Ze hebben ondertussen zelfs een zoontje samen, Ilango.

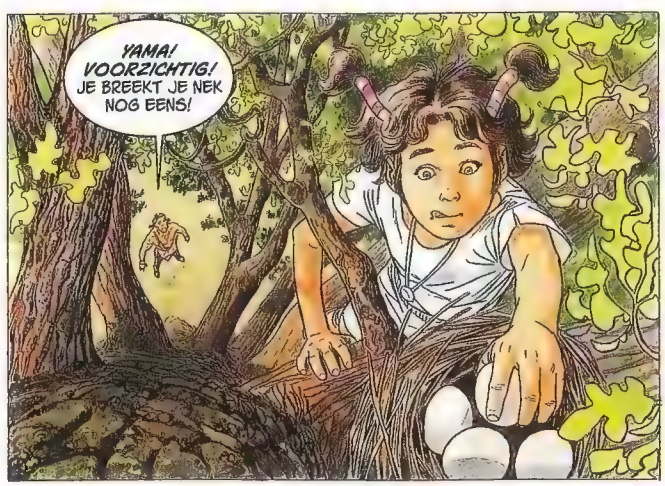

Een confrontatie tussen Yama en Ilango blijft niet lang uit... Het scenario mag dan niet bepaald origineel zijn, toch leest het verhaal als een trein. Het frisse tekenwerk en de klare lijn van de Italiaanse tekenares Laura Zuccherini maken deze reeks ook zeer de moeite waard. Het valt onmiddellijk op dat ze zich laat inspireren door de fantasygrootmeester Léo (bekend van succesreeksen als *Aldebaran*, *Betelgeuze*, *Antares* en *De Overlevenden*). Net als Léo is Zuccherini een groot talent in het in beeld brengen van een unieke en bijzonder originele fauna. Ze heeft zich duidelijk geamuseerd met het verzinnen van allerlei diertjes en strooit ze dan ook lustig in het rond over haar pagina's. Ik kijk al uit naar het derde deel. (TV)

De Glazen Degens 2: Ilango
Tekst/tekeningen: Sylviane Corgiat/Laura Zuccheri
Daedalus, 48 blz., HC, 16,95 euro

De stripspeciaalzaak waar beweging in zit!!

• 160 m² winkelruimte met speelhoek voor de kleinste bezoekers

• Zeer ruim aanbod aan nieuwe strips

• 20% korting op alle nieuwe strips (inclusief luxe-edities) met onze klantenkaart.

• Maandelijks signeersessies met tekenaars uit binnen- en buitenland

• Verzorgd antiquariaat aan betaalbare prijzen

• Groot aanbod aan 2de hands strips aan de beste prijzen.

• Uitgaven in eigen beheer: op regelmatige basis brengen wij in samenwerking met striptekenaars en hun uitgevers producten in een kleine oplage uit.

Het pad van Jessica - delen 1,2 en 3
Hardcover: 21,95 € - luxe: 59.95 €

Jeremiah - delen 29 en 30
Hardcover: 21,95 € - luxe: 59.95 €
(deel 29 uitgeput, deel 30 zéér beperkt leverbaar)

Konvooi delen 0 t.e.m. 10 18.95 €
De jeugdjaren van Nävis delen 1,2,3 18,95 €

Albums met exlibris: o.a: Bernard Prince 18, Kruistocht, Largo Winch, Antares, De Havik, e.a

• Limited Edition Club (L.E.C): Een door ons opgerichte club waarbij de leden in ruil voor een jaarlijkse ledenbijdrage genieten van tal van voordelen. Gratis prenten bij aankoop van bepaalde strips, originele en exclusieve clubuitgaven, kortingen en/of andere voordelen op uitgaven in eigen beheer.

Openingsuren:
Maandag t.e.m. vrijdag: 12u00 – 18u00
Zaterdag: 10u00 – 18u00*
*Tijdens de maanden juli en augustus is de winkel zaterdag open vanaf 11u00

GITSCHOTELLEI 143
2600 BERCHEM
TEL: 03/236.25.40

Lidgeld 2012!

Ontvang in 2012 ook ons ledenblad, Brabant Strip Magazine. Weerom 5 nummers vol interviews, beschouwende artikels, spannende rubrieken, stripnieuws en strips! Naast het magazine ontvangt u dan ook alle nummers van P@per, die in 2012 verschijnen, en een vakantiealbum. Leden hebben ook recht op een gratis stand op onze ledendagen en recht op voorintekening op onze album-uitgaven (Collectie FENIX).

Klinkt goed? Wel voor het luttele bedrag van 25 euro kan u lid worden van Brabant Strip en weerom van al dat moois genieten.

Betalen kan door overschrijving van 25 euro voor België en Nederland op:
IBAN : BE76 0012 9809 2695
BIC : GEBABEBB
of
voor België op rekeningnummer 001-2980926-95
voor Nederland op giro 7616528
met vermelding : lidgeld 2012
OPGELET ! Bij betaling via Girotel (NL) ALTIJD volledige naam en adres meedelen aub.

Het debuut van Jérémy Petiqueux, het eerste deel van het piratenverhaal Barracuda, is een verkoopstopper geworden. Net verscheen het tweede deel van het piratenepos. Brabant Strip Magazine zocht exact een jaar na het eerste gesprek de jonge, getalenteerde stripauteur op en vroeg hem wat een dergelijk succes met een man doet.

Barracuda

De successtory

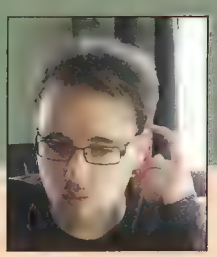

DOOR **GERT BUSSENS** EN **TOM VERMEEREN**

Je hebt zo van die jonge stripauteurs van wie je voelt dat ze aan het begin staan van een veelbelovende carrière. Dit gevoel was aanwezig toen we vorig jaar als allereerste journalisten van een stripmagazine bij Jérémy Petiqueux op bezoek waren (*zie Brabant Strip Magazine 182*). Toen was zijn debuut, het eerste deel van het piratenverhaal *Barracuda*, nog niet eens in het Frans verschenen. Ondertussen is er een jaar voorbijgegaan. De verkoopcijfers liegen er niet om: *Barracuda 1* is een echte verkoopstopper geworden. Deze maand verscheen het tweede deel van het piratenepos.

Ongelooflijk wat er op nauwelijks één jaar tijd is gebeurd. Deel 1 van *Barracuda* is al twee keer herdrukt. Hoe ga je als jonge tekenaar om met zo'n succes?
Jérémy Petiqueux: (*brede glimlach*) Ja, dat doet uiteraard veel deugd en is een uitstekende stimulans om op dit elan verder te werken. Al moet ik toegeven dat ik niet echt stil sta bij de uiteindelijke verkoopcijfers. Je beseft pas dat het album heel goed aanslaat als je de cijfers van je uitgever krijgt doorgemaild.

En die cijfers liegen er niet om...
Inderdaad. De eerste druk van *Barracuda 1* was in nauwelijks vier maanden compleet de deur uit. Nochtans bedroeg de oplage van die eerste druk 30.000 stuks. De tweede druk is er heel snel moeten komen omdat het stripfestival van Angoulême voor de deur stond. En nu is ook de tweede druk uitgeput en komt er dus een derde druk. Aangezien het tweede deel van *Barracuda* dit jaar verschenen is, wilden winkeliers blijkbaar een nieuwe voorraad van deel 1 inslaan voor klanten die in de reeks willen stappen bij de verschijning van deel 2. De grootste verkoop situeert zich in Frankrijk. Ter promotie van deel 2 loopt er momenteel in de bioscopen in Parijs een trailer van *Barracuda*. Wat zou ik die graag eens op zo'n groot scherm zien. (*brede glimlach*) Dankzij die promotie van Dargaud Frankrijk loopt de reeks daar heel goed. Maar Jean (*Dufaux, scenarist van de reeks, nvdr.*) en ik mogen zeker ook niet klagen over de verkoop in Wallonië, Canada, Vlaanderen en Nederland.

"Het doet deugd dat mijn werk geapprecieerd wordt door een breed lezerspubliek."

Wat doet dat met een tekenaar die nog maar aan het begin van zijn carrière staat?
Het overdondert me allemaal een beetje al merk ik in mijn dagdagelijkse werk weinig of geen verandering ten opzichte van vorig jaar. Ik blijf me amuseren met het vertellen van het verhaal hier achter mijn tekentafel, in mijn bureau. Het is voor mij het belangrijkste dat ik mijn boterham kan verdienen met het vertellen van sterke en boeiende verhalen. Maar het doet uiteraard deugd dat mijn werk ook geapprecieerd wordt door een breed lezerspubliek.

Vorig jaar hebben we het gehad over je werk als inkleurder voor Philippe Delaby. Toen moest je je tijd verdelen over je werk als inkleurder enerzijds en je werk als tekenaar van *Barracuda* anderzijds. Dat is nu helemaal voorbij. Was het een moeilijke beslissing om te stoppen met je werk als inkleurder?
Ik kon niet anders. Dargaud wou dat ik elk jaar een verhaal van *Barracuda* zou afwerken. Dit kon gewoon niet als ik ook inkleurder bleef van *Murena* en *De Klaagzang van de Verloren Gewesten*.

Hoe reageerde Delaby hierop?
Hij begreep mijn beslissing en steunde me volledig. Ik leg nu nog altijd mijn afgewerkte tekeningen aan hem voor. Ook Jean Dufaux had dit al een beetje voelen aankomen en was niet echt verrast.

En zo begon de zoektocht naar een nieuwe inkleurder voor het werk van Delaby. Ben je zelf betrokken geweest bij die zoektocht?
Toch wel. Ik heb met Philippe overlegd en het werk van verschillende kandidaten bekeken. Ik kan me helemaal vinden in de uiteindelijke keuze.
Mogen onze lezers al weten wie uiteindelijk geworden is?
Ik vermoed van wel. Maar dat zou je eigenlijk aan Delaby moeten vragen. (*lacht*) Het zal de Belgische inkleurster Bérengère Marquebreucq zijn die vanaf nu voor de inkleuring zorgt. Ze werkt wel anders dan ik. Bérengère kleurt in per computer terwijl ik altijd handmatig heb gewerkt. Maar ik vind dat we tot een mooi resultaat gekomen zijn dat zeker geen stijlbreuk vormt met mijn manier van werken. Ik vermoed dat de lezers niet veel verschil zullen merken.

Béatrice Tillier (tekenares van *Het Maagdenbos*, zie *BSM* 186), vertelde dat ze een tijdje dacht dat jij de tekenaar zou worden van de derde cyclus van *De Klaagzang van de Verloren Gewesten*.
(*verrast*) Oh, heeft ze dat gezegd? Tja, misschien dachten sommigen dat ik dat zou doen, maar ikzelf nooit. Ik vond dat mijn tekenstijl - zeker nog tot vorig jaar - heel dicht bij die van Delaby stond. Te dicht om de ideale tekenaar te zijn voor een derde cyclus. Ik vind het beter dat iemand de derde cyclus tekent in een totaal andere stijl. De tekenstijl van Rosinski voor de eerste cyclus was al anders dan die van

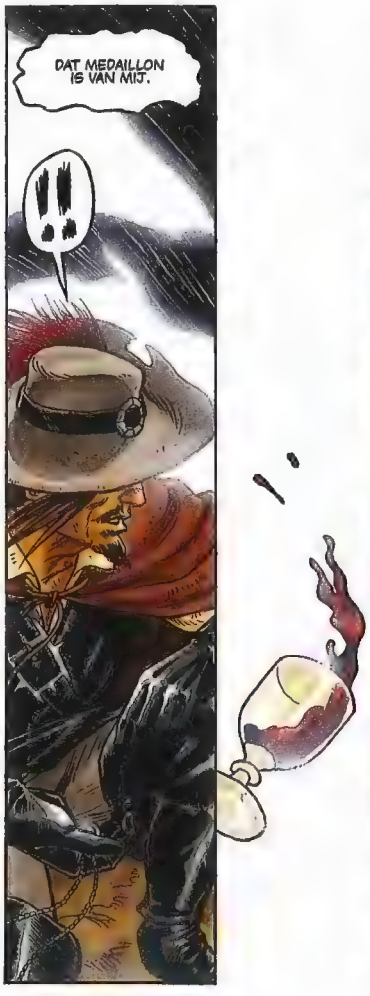

Boven: ex-libris
Links: Fragment uit Barracuda 2: Littekens
Onder: Fragment uit Barracuda ????

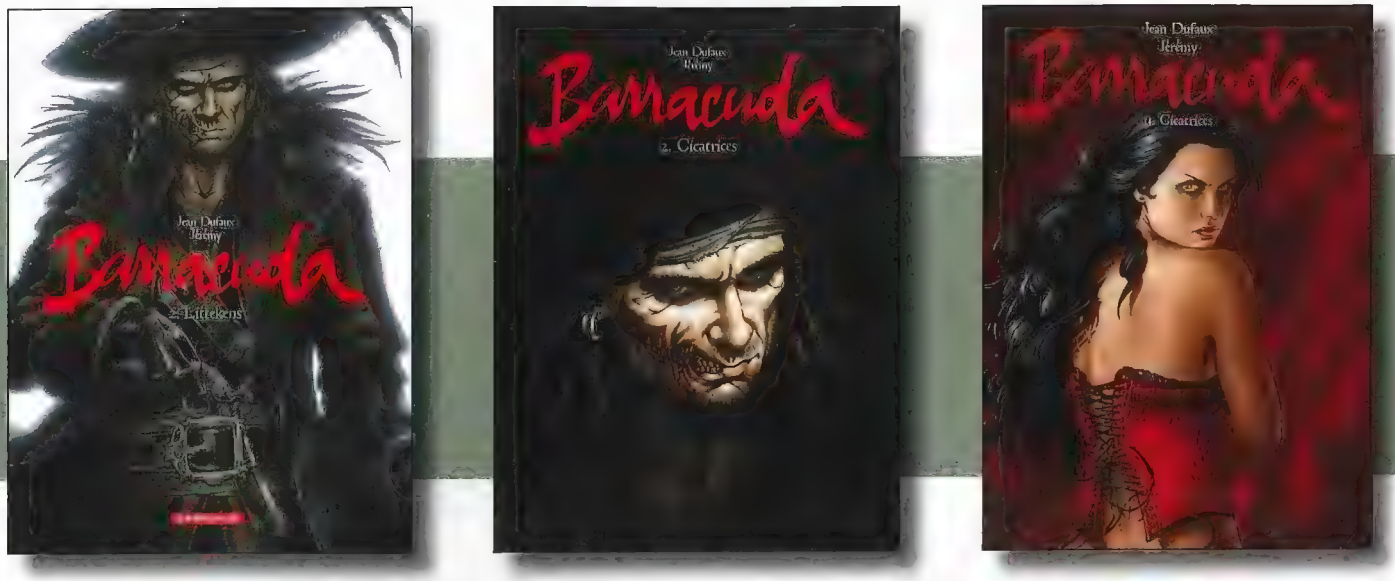

Drie covers van Barracuda 2: Links de gewone editie, in het midden de versie van BD Must en rechts de cover van de luxe-editie

Philippe Delaby voor de tweede en dat zal nu ook weer zo zijn door de interpretatie van Tillier voor de derde cyclus.

Vind je dat je tekenstijl geëvolueerd is in *Barracuda 2* ten opzichte van het eerste deel?
Absoluut. Zelfs in deel 1 vind ik dat je een zekere evolutie kan zien. Aan de eerste 15 pagina's van deel 1 merk je heel goed dat ik bij Delaby de stiel heb geleerd. In het middendeel zie je een soort mengelmoesje van Philippes stijl en de mijne die stilaan de kop opsteekt en pas in de laatste pagina's begon ik mijn eigen koers te varen. En die koers heb ik verdergezet in deel 2.

Kan je omschrijven wat er zoal veranderd is?
Zowel grafisch als tekentechnisch is er echt wel een evolutie geweest. Vooral de manier van inkten heb ik grondig gewijzigd. Ik wilde dat mijn manier van inkten levendiger en spontaner zou ogen. De inkleuring van *Barracuda 1* trok te veel de aandacht en mijn tekeningen verdwenen te veel naar de achtergrond. Dat moest veranderen. Ik kwam pas tot dat besef toen ik het gedrukte album voor het eerst in handen had. Ik wou vooral meer contrast, meer diepte en reliëf in mijn tekeningen. Het was er ook het ideale moment voor met de intrede van Morkam. Hij is de slechterik met het afschuwelijke litteken die op de cover staat. De introductie van een monsterachtig en obscuur personage als Morkam vereist een andere aanpak. Om die lugubere en dreigende sfeer goed weer te geven, moest ik sowieso met meer donker- en lichteffecten werken. Ik heb ook geëxperimenteerd met het tekenen van nachtelijke scènes. Je kan een totaal andere sfeer creëren door een scène bij het vallen van de avond te tekenen of bij het opkomen van de allereerste zonnestralen. Ik heb me echt geamuseerd met het variëren van die kleurpartijen van de lucht.

De drie hoofdpersonages Raffy, Emilio en Maria worden elk in hun eigen specifieke sfeer en kleur weergegeven. Dat kan geen toeval zijn.
Ik vond dat het psychologische karakter van die personages ook uiterlijk herkenbaar moest zijn. Daar draaide het uiteindelijk allemaal om bij het opstarten van dit project. Jean Dufaux wilde een piratenverhaal vertellen op een manier die nog nooit eerder gebeurd was. De focus moest liggen op de evolutie van drie adolescenten, met elk hun eigen achtergrond en verleden, op een geïsoleerd eiland te midden van geweld. Daarvoor heb je uiteraard drie sterke karakters nodig. Raffy moest vooral beweging uitstralen, drang om te veranderen, onrust en daarom gaf ik hem die band en die wilde haren. Zij zorgen ervoor dat ik heel veel expressie en beweging in de tekeningen kan brengen waar Raffy een rol speelt. Voor de op wraak beluste Maria koos ik vooral voor rood. Uiteraard het makkelijkst in haar kledij weer te geven. En het androgyne karakter van Emilio (of Emilia) heb ik proberen weergeven door veel met contrast tussen blauwtinten in zijn kledij en zijn blonde haren te werken.

Vorig jaar vertelde je dat je heel veel uren per dag achter je tekentafel zit. Is dat nog altijd zo?
Gelukkig is dat ook geëvolueerd. (*lacht*) Ik begin nog altijd rond een uur of negen 's ochtends maar probeer nu meestal te stoppen rond negen of tien uur 's avonds. Toch wel een verschil met vorig jaar toen ik inderdaad vaak tot een stuk in de nacht doorwerkte om alles rond te krijgen

Barracuda zou een drieluik worden. Maar die plannen zijn ondertussen veranderd?

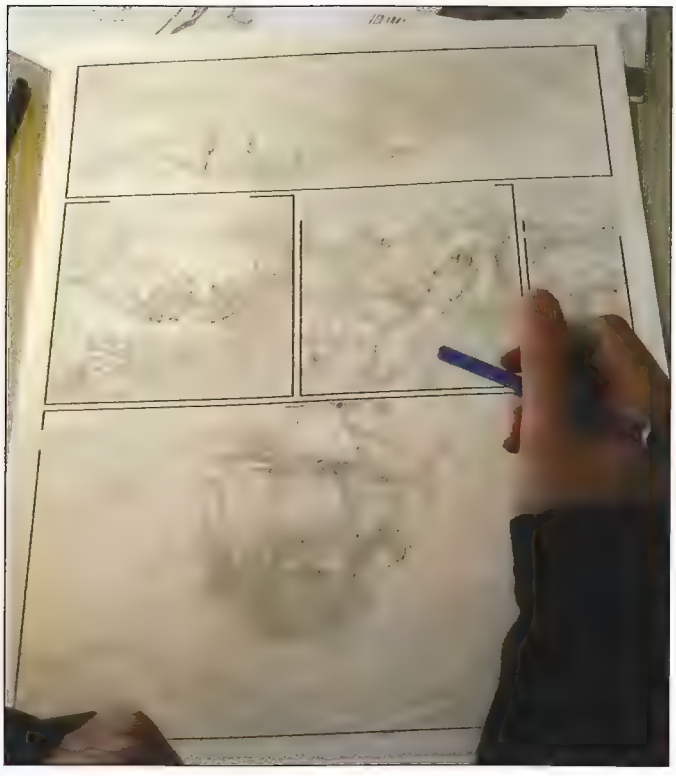

Exclusief! Een potloodtekening uit Barracuda 3

Jean Dufaux en ik hebben beslist om al zeker vijf delen te maken, misschien zelfs zes. Het is niet zo dat Jean het hele verhaal heeft herschreven. Hij heeft het verhaal enkel uitgediept. Vooral door langere flashbacks in te lassen die het verhaal en vooral onderlinge conflicten of verhoudingen tussen bepaalde personages duidelijker maken. Zo was de flashback over het verleden van de mysterieuze Mister Flinn voorzien op één pagina terwijl ze nu acht pagina's telt. Ook hoe slechterik Morkam aan dat verschrikkelijke litteken is gekomen, kunnen we uitgebreider vertellen.

Over die slechterik Morkam gesproken. Hij siert de cover van deel 2 maar de oorspronkelijke cover zag er toch nog anders uit.

(*lacht*) Tja, de close-up van Morkam met dat vreselijke litteken zou eventueel bepaalde lezers kunnen afschrikken. Dargaud heeft nooit verboden om die cover te gebruiken. Ze vreesden alleen dat grote distributeurs als Carrefour zouden weigeren om dit album in hun rekken te leggen door die lugubere cover. Jean Dufaux en ik hebben dan beslist om voor de reguliere versie een andere cover te gebruiken. Jean had ooit al zoiets meegemaakt bij het eerste deel van *Les Enfers*, dat hij samen met Serpieri maakte (*dit album verscheen bij uitgeverij Robert Laffont in 2007 en werd nooit vertaald, nvdr.*). Ook toen prijkte een lugubere demon op de cover en dat bleek achteraf niet echt een wijze beslissing. Vandaar dat we samen beslisten om de cover met de close-up te gebruiken voor de grotere zwart-wit versie en de andere, grotere tekening van Morkam voor de reguliere versie. Jean vond die grotere tekening van Morkam eigenlijk al van bij het begin beter dan de close-up. Het was dus niet zo erg om ze gewoon onderling te wissele

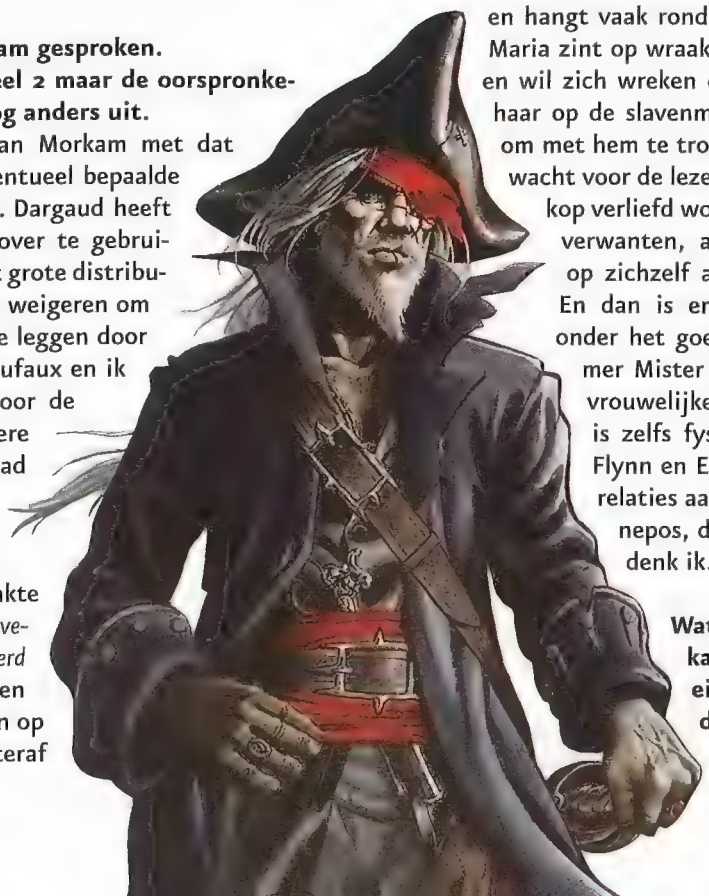

Toch is op die manier de continuïteit wat verloren tussen de close-up van kapitein Blackdog op de cover van deel 1 en de uitgezoomde versie van Morkam op de cover van deel 2, vind je niet?

Ik begrijp wat je bedoelt maar tegelijk biedt die ommezwaai ook meer mogelijkheden naar de toekomst toe. Indien we nu weer voor een close-up tegen een zwarte achtergrond hadden gekozen, dan wisten de lezers dat de cover van deel 3 er ook weer zo zou uitzien. Het verrassingseffect zou weg zijn. Zeker nu *Barracuda* al minstens vijf albums zal tellen, is het voor mij ook leuker om iedere keer een nieuw coverconcept te bedenken.

Je gebruikt graag bekende koppen om je personages vorm te geven. Zo baseerde je de contouren van kapitein Blackdog op acteur Al Pacino en voor de jonge versie van Raffy koos je voor Leonardo di Caprio. Wie is er aan de beurt in deel 2?

Voor het enige écht nieuwe personage, Morkam, baseerde ik me op het gelaat van de Britse acteur Daniel Craig (*vooral bekend omwille van zijn twee recente interpretaties van James Bond, nvdr.*).

Laten we het nu hebben over het verhaal van deel 2. Wat staat er allemaal te gebeuren met de drie protagonisten Raffy, Maria en Emilo?

Oh, er gebeurt heel wat. Raffy voelt zich in de steek gelaten nu zijn vader alleen vertrokken is met de Barracuda op zoek naar de diamant van Kashar. Hij begint te drinken en hangt vaak rond in kroegen om ruzie te zoeken. Maria zint op wraak nadat haar moeder is gestorven en wil zich wreken op slavenhandelaar Ferrango die haar op de slavenmarkt heeft gekocht en verplicht om met hem te trouwen. En misschien nogal onverwacht voor de lezers is dat Raffy en Maria halsoverkop verliefd worden. Ze voelen zich allebei zielsverwanten, achtergelaten door hun ouders, op zichzelf aangewezen, eenzaam en alleen. En dan is er nog de androgyne Emilio die onder het goedkeurend oog van zijn beschermer Mister Flynn zich meer en meer als de vrouwelijke Emilia begint te gedragen. Er is zelfs fysieke aantrekking tussen Mister Flynn en Emilio. Zeg nu zelf, homoseksuele relaties aan bod laten komen in een piratenepos, dat kwam nog nooit eerder voor, denk ik.

Wat gebeurt er met Raffy's vader, kapitein Blackdog, die op het einde van deel 1 met de Barracuda op schattenjacht is vertrokken?

Fragment uit Barracuda 2: Littekens

Om dat te weten te komen, zullen de lezers nog een jaartje langer moeten wachten. (*lacht*) Blackdog doet niet mee in het tweede album. Ik heb ook de Barracuda niet moeten tekenen. Op dit moment ben ik wel weer Blackdog aan het tekenen.

Dus alle actie speelt zich af op het eiland Puerto Blanco.
Dat klopt. Geen zeegevechten of schattenjacht. We blijven aan wal. En toch wordt er gereisd. Aan het begin komen we even in Spanje terecht aan het hof van Filips II in zijn Escorial. Voor de openingsscène heb ik zelfs een bestaande foto van het Escorial gebruikt. Normaal baseer ik me altijd heel losjes op foto's. Het was de eerste keer dat ik een foto volledig heb nagetekend. Ik heb voor de zekerheid contact opgenomen met de fotograaf en zijn toelating gevraagd. En we reizen in deel 2 zelfs even naar Londen dankzij de flashback van Flynn.

Wat opvalt is dat je geen traditionele sepiatinten gebruikt bij die flashback.
Ik weet dat in strips vaak sepia gebruikt wordt om terug te duiken in het verleden. Op aangeven van Jean Dufaux heb ik die flashback in Londen volledig in een zwart-rood sfeertje ondergedompeld. Ik heb me voor de kostuums in die scènes gebaseerd op boeken maar ook op de bekende tv-reeks *The Tudors*. Super om te doen... (*glundert, duidelijk nog nagenietend*) Bij het bovenaanzicht van Londen zullen aandachtige lezers wel bepaalde gebouwen van Londen voor de grote brand herkennen. Toch heb ik niet elk gebouwtje helemaal waarheidsgetrouw nagetekend.

Aan welke scène heb je het meest plezier beleefd?
Pfieuw, da's een moeilijke vraag. Ik teken gewoon alle scènes graag. Misschien houd ik net iets meer van massascènes. Maar ik vind het heel knap hoe Jean Dufaux net zoekt naar een uitdagende afwisseling tussen intimistische en grote spektakelscènes. Hij weet als geen ander wat de tekenaar waarmee hij werkt het liefst tekent en daar houdt hij bij het schrijven van zijn scenario's rekening mee. Ik ben zo tevreden dat ik met hem kan samenwerken. Ik houd van zijn manier van schrijven. Ik voel me dan ook vereerd met hem te mogen samenwerken. Ik hoop dat onze samenwerking nog lang mag blijven doorgaan.

Zijn er al verdere toekomstplannen in die richting?
Die zijn er zeker. Maar het is nog veel te vroeg om daar nu al aan te denken. Ik heb nog maar de eerste zestien pagina's scenario van deel 3 gekregen en momenteel ben ik bezig met de potloodtekening van pagina 8. Om het volledige verhaal van Barracuda te vertellen zal ik zeker nog twee of drie jaar nodig hebben. Dufaux heeft me al gezegd dat hij ideeën heeft om met mij een nieuwe reeks te maken. Maar op mijn uitdrukkelijke vraag mag hij er nog niets over zeggen. Ik wil het voorlopig nog niet weten. Mezelf kennende, weet ik dat ik wellicht al op zoek ga naar allerlei documentatie. en dat wil ik niet. Nu wil ik nog enkele jaren focussen op dit piratenepos. Daarna zien we wel verder.

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

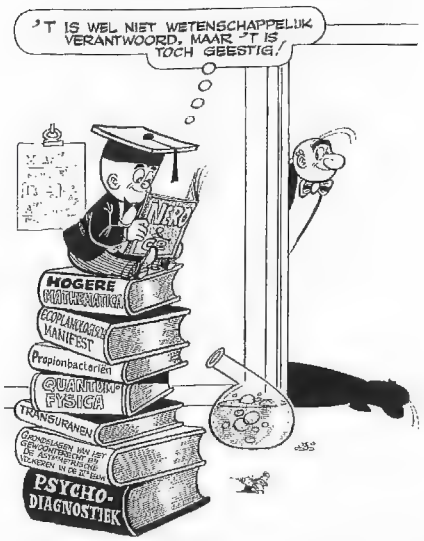

HET BESLOTEN LAND

STRIPS-COMICS-COOL MEDIA
Parijsstraat 16 Leuven
016-225840
info@hbl.be
www.hbl.be

Stripwinkel TISTJEN DOP
www.tistjendop.be

Patersstraat 96 - 2300 Turnhout
0475.379968 - info@tistjendop.be

Ruime keuze in Engelstalige strips:
graphic novels, klassiekers, manga, humor
en underground.

De Striepclub

www.striepclub.be
Regelmatige updates met een stripveiling, promoties, acties, activiteiten, speciale uitgaven, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via De Striepclub.

Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be

De Striep Brugge, Katelijnestraat 42, 8000 Brugge
De Striep Oostende, Paulusstraat 36, 8400 Oostende
De Striep Kortrijk, Budastraat 7, 8500 Kortrijk

STRIPWINKEL WONDERLAND

wonderland productions
Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT
✆ 011/22 82 00

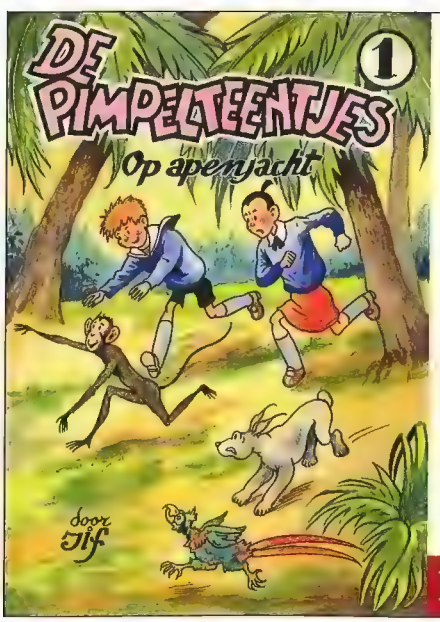

BONTE MAGAZINE

1	21
2	22
3	23
4	24
5	25
6	26
7	27
8	28
9	29
10	30
11	31
12	32
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	

BONTE

ACTE DE PRÉSENCE

STRIPPROGRAMMA DECEMBER/JANUARI 2012

SAMENGESTELD DOOR DAVID STEENHUYSE

De Rattenvanger van Hamelen – Houot (Verschijnt in december 2011 bij Daedalus)

70

FC De Kampioenen 70
Fernand gaat trouwen
(Hec Leemans)
(verschijnt in december 2011
bij Standaard Uitgeverij)

Collectie
Vrije Vlucht
De Laatste Bronst
(Servais)
(Verschijnt in
december 2011
bij Dupuis)

Aanvullingen en wijzigingen op het programma kunnen altijd bekeken worden op www.stripspeciaalzaak.be.

Dromen met MARLON

Wij laten graag én veel jong en onbekend tekentalent aan bod komen. En niet alleen in P@per. En als ze ons dan ook nog willen laten dromen...

DOOR **WALLIE HAKKENS**

Marlon Teunissen is al aan het tekenen zolang zij zich kan herinneren en haar specialisme is characters design, concept art, strips en illustraties. Ze is ook altijd geïnteresseerd in andere creatieve aspecten zoals logo design, tattoo's, portretten, web design en graphic designs. Marlon vindt het leuk om met kleuren te werken en diverse technieken uit te proberen om daarmee tekeningen te creëren die sfeer, karakter en emotie uit kunnen beelden.

Marlon heeft ook meegewerkt aan verscheidene freelance projecten, en momenteel werkt ze mee om gameart te maken voor een nieuwe game van Forever Interactive en aan een kortverhaal voor *P@per* op tekst van Patty Scholten. Spannend allemaal. Daarnaast maakt ze ook illustraties voor een boek genaamd *The Deamon of Cormagan* van M.Hoffman en creëert ze designs voor verschillende bedrijven waar ze haar art heeft gelicenseerd.

Hoewel zij dit ook als werk doet, geniet Marlon ook van het ontwerpen, tekenen en schilderen in haar vrije tijd, en is ze altijd op zoek naar nieuwe inspiratiebronnen. Meer van haar tekenwerk is te bewonderen op haar website: www.dreamchasergallery.com

Recentelijk heeft ze ook haar 2e artbook uitgebracht verkrijgbaar via haar website maar ook op verschillende beurzen en conventies. Haar artbook *Dreamsound* is een 54 pagina's tellend boek volledig in kleur op A4 formaat met een verzameling van haar originele illustraties die een hoofdzakelijk fantasy en steampunk thema bevatten.

Prettig tot weerziens

De eenmansband van Erik de Jong Spinvis heeft zijn derde album af. *Tot Ziens, Justine Keller* is vergezeld van een stripboek van Hanco Kolk die de dertien liedjes 'verstript' heeft.

Erik de Jong leerde Kolk zes jaar geleden kennen op een concert in Paradisio. De stripauteur verstripte toen live één van zijn songs. "We zijn inmiddels goede vrienden en hebben met plezier samengewerkt", aldus de muzikant. De stap om Hanco Kolk te vragen om zijn liedjes van beelden te voorzien was dus klein.

De samenwerking tussen beide heren verliep voortreffelijk. "Ik stuurde teksten al naar hem voordat ze af waren en hij mailde mij dan een vluchtige schets toe. Gek genoeg precies hoe ik het beeld ook voor me zag", vertelt de Jong in een interview voor Nu.nl.

De Nederlandse muzikant is overigens een echte stripfan. "Als ik geen muzikant was, had ik striptekenaar willen worden, als ik het talent had. Dichterbij dan dit kan ik niet komen. Een jongensdroom." Dat is bij deze genoteerd.

Tot ziens, Justine Keller
Spinvis & Hanco Kolk.
Excelsior/De Harmonie, 2011 , 25 euro

12BIS

Malicorne 1
Eerste deel van een tweeluik

(Montaigne + Legris/Bezançon)
Malicorne was een luitenant in het leger van Bonaparte. Hij wordt een professionele duellist en huurmoordenaar. Vanuit Parijs krijgt hij de opdracht om in een gevaarlijk genootschap te infiltreren en de goeroe ervan te vermoorden.

Muraqqa' 1
Nieuwe reeks van Djinn-tekenares Ana Mirallès

(Mirallès + Ruiz)
Muraqqa' is de benaming van een album dat miniaturen, tekeningen en kalligrafieën kan bevatten en is samengesteld voor een hooggeplaatst persoon. Dat is wat de 20-jarige kunstenares Priti vervaardigt aan het hof van Mogolkoning Jahangir aan het begin van de 17de eeuw. De islamitische koningin Nur Jaha wil het leven van de vrouwen in het paleis in een Muraqqa' in beeld brengen. Wie zou dat beter kunnen dan Priti?

ARCADIA VZW

Arcadia Archief 17

Arkel: De Reizigers van de Keerzijde (Hardy + Desberg)
8 jaar nadat het laatste deel van *Arkel* bij Arcadia verscheen en meer dan 20 jaar nadat Marc Hardy de laatste pennentrekken van de lotgevallen van deze blonde (b)engel op papier zette, worden met *De reizigers van de keerzijde* de avonturen rond Estel eindelijk afgerond.

BALLON MEDIA

Assassin's Creed 3
Slot van drieluik rond de populaire game

Accipiter (Defali + Corbeyran)
Aquilus' dorst naar wraak en de zoektocht naar de gestolen ankh brengen hem naar Rome.

Jommeke 257

Tobias Snuffel (Delzenne naar Jef Nys)
Tobias, de hond van Odilon, is verkouden. Odilon brouwt een kruidendrankje volgens een recept van zijn betovergrootmoeder. Tobias krijgt daardoor een fenomenale reukzin.

CASTERMAN

Kaamelott 6

Het Strijdperk van de Magiërs (Dupré + Astier)

Magasin Général 7
Voorlaatste deel

Charleston (Loisel + Tripp)

DAEDALUS

Gil St-André 3
Heruitgave

Op de Vlucht (Vallée + Kraehn)
In zijn onderzoek bijgestaan door inspecteur Djida, is Gil Saint-André nog steeds op zoek naar zijn vrouw die op mysterieuze wijze verdween

Jeronimus 3

(Pendanx + Dabitch)
Laatste deel van het drieluik, dat het drama van de Batavia vertelt.

Jeronimus verzamelbox

(Pendanx + Dabitch)
Deel 1 + 2 + 3 in een box.

Legende 5

Hoogvlakten (Swolfs)
Het komt tot een finaal duel tussen Tristan en zijn rivaal Eol, de zoon van Shaggan die het sinds het begin van de serie op de troon heeft gemunt.

Legende verzamelbox

2de cyclus (Swolfs)

Nosferatu 1

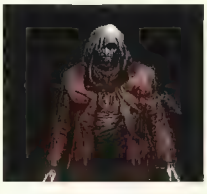

Si Vis Pacem (Martino + Peru)
Na een halve eeuw verdwenen te zijn, ontwaakt Nosferatu uit een droomloze slaap in India. Hij is slechts een schim van zijn vroegere kracht en ontdekt dat er een complot tegen hem gesmeed wordt.

De Onthoofde Arenden 12

De Slaaf (Pierret + Kraehn)
Hugo van Crozenc bereidt zich voor op een kruistocht naar het Heilige Land. Hij ontmoet een Christen die hem beloofd een doortocht naar Jeruzalem te laten zien. Maar valt deze man te vertrouwen...

De Onthoofde Arenden Bundeling 7

13. Prinses Mordrie
14. De IJzeren Mannen
(Pierret + Kraehn/Arnoux)

De Rattenvanger van Hamelen
Naar aanleiding van het vijfjarig bestaan van Uitgeverij Daedalus zal dit album ook verschijnen in een zeer beperkte Luxe-uitgave.

(Houot)
In Hamelen overheersen de ratten overheersen het dorp, ze hebben zelfs een man gedood! De burgemeester beslist om een onbekende rattenvanger te gebruiken. André Houot heeft zijn bewondering voor François Bourgeon nooit onder stoelen of banken gestoken. Na onder meer Septentryon en de trilogie De Plaag doet zijn tekenstijl voor het one-shot De Rattenvanger van Hamelen eveneens aan de tekenaar van Kinderen van de Wind en meer nog aan De Gezellen van de Schemering denken.

Universal War One 5

Babel (Bajram)
Nooit eerder in het Nederlands verschenen deel. Deel 6 verschijnt in april 2012.

Collectie 1800 12

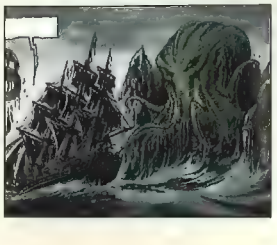

2. De Ouden: De Inktvis-God (Vukic + Lainé)
Het gevecht tussen Kapitein Achabs zeemannen en de godheid Cthulhu in alle hevigheid los.

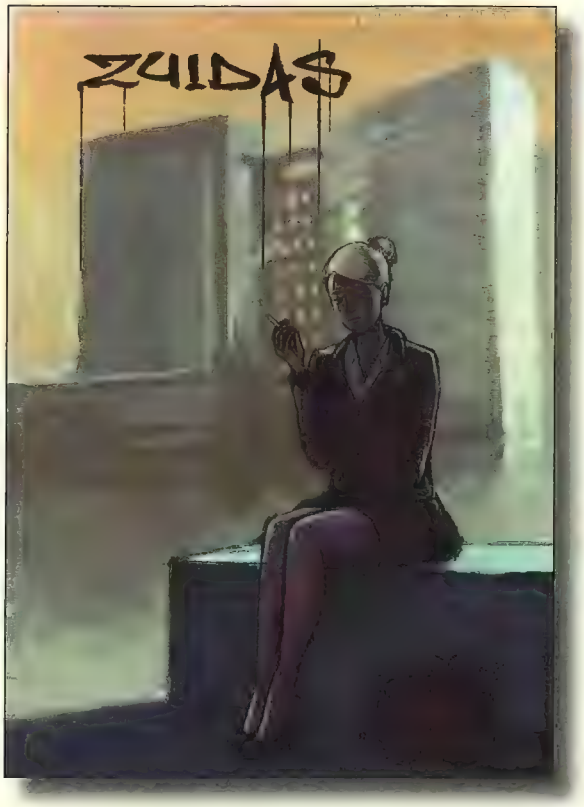

Twee bladzijden worden twee boeken

Met de eerste twee bladzijden van ***Zuidas*** werd Jan Cleijne tweede bij de Benelux Beeldverhalen Prijs. Die twee bladzijden worden nu een heuse graphic novel.

Zuidas, dat Cleijne tekent op scenario van Jantiene de Kroon, wordt uitgegeven bij Oog&Blik (in 2012?) en zal uiteindelijk twee boeken beslaan. Het eerste is bijna af, aan het tweede album is hij ondertussen ook al begonnen. "Het wordt een beeldroman waarin een beeld wordt geschetst van Amsterdam in een nabije toekomst", meldt hij op zijn website http://jancleijne.nl/. "Geen rooskleurig beeld. Een verhaal over een kraker en een carrièrevrouw die zich op hun manier staande proberen te houden."

Wij tonen u al graag het immense tekentalent van Jan Cleijne.

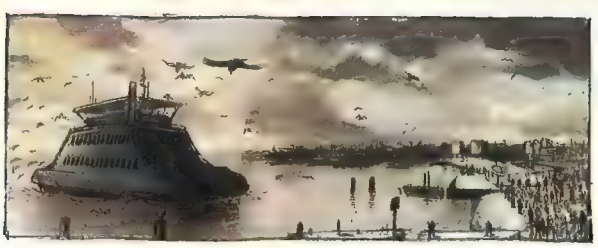

DARGAUD

Barracuda 2
Littekens (Petiqueux + Dufaux)
Het gedroomde universum voor Jean Dufaux en Jérémy voor dit piratendrieluik rond de lotgevallen van drie jongelingen.

Blacksad verzamelbox deel 1-2-3-4
(Guarnido + Canales)

Empire USA

Seizoen II 2 (Queireix + Desberg)
Nu de terreurdreiging van de Hashashins is afgewend, werpen de VS zich meer dan ooit op als leidende natie van de 21ste eeuw. Maar die suprematie wordt al snel aan de kaak gesteld door een onverwachte vijand: Rusland.

Fraternity 2
Slot van het tweeluik
(Munuera + Canales)
Een reeks incidenten brengt de felbevochten harmonie in Fraternity aan het wankelen. De inwoners hebben het wezen gevangen waarvan het lot op vreemde wijze verbonden lijkt te zijn aan dat van Emile.

Metropolitan 3
Slot van het tweeluik
As (Cyriel + Julien Bonneau)
Het onderzoek loopt op zijn einde en de puzzelstukken vallen op hun plaats.

Pin-Up 10

Het Dossier Alfred H.
(Berthet + Yann)
Toen we afscheid namen van Dottie in *Gif*, het 9de album van *Pin-up*, was ze nog slangenbezweerder op Hawaï. 6 jaar later is het gif uitgewerkt en vinden we haar terug in Los Angeles als amateurdetective. In haar eerste onderzoek speelt ze plots mee in de nieuwste thriller van Hitchcock!

Verre Werelden 4
(Icar + Léo)
Voorlaatste deel van de bevreemdende zoektocht van Paul Clauden op de planeet Altaïr-3.

Wayne Shelton 10
De Losprijs
(Denayer + Van Hamme)
2de album op scenario van Van Hamme sinds hij het roer weer overnam.

De Werelden van Aldebaran 2e Cyclus
Betelgeuze integraal (Léo)

De Werelden van Aldebaran 3e Cyclus
Antares: 4e Episode (Léo)
Na de lancering van *Overlevenden* levert Leo het vervolg op *Antares*.

XIII 20

Mayflower Day (Jigounov + Sente)
Luxealbum met groen linnen omslag én ex libris

DUPUIS

Mooie Navels 5

Een Duivels Duo (Delaf + Dubuc)
Na eerdere markante onthullingen en wendingen zal dit 5de deel voor een groot deel gaan over de geslaagde makeover die lange slungel Karin op het einde van deel 4 onderging.

De Psy 18
Cool! (Bédu + Cauvin)

Collectie Vrije Vlucht
Psychologisch drama
De Laatste Bronst (Servais)
Claudine is na haar ontmoeting met schrijver Bernard Chalenton nooit meer dezelfde geweest. De psychologisch zeer labiele vrouw heeft enkel nog belangstelling voor een van zijn boeken, dat ze al 20 jaar lang onafgebroken herleest.

GLENAT

Black Cat 11
(Kentaro Yabuki)

Hoshin Engi 11
(Ryu Fujisaki)

Rurouni Kenshin 11
(Nobuhiro Watsuki)

Collectie Grafica
Ella Mahé 4

De Kleur van de Goden
(Simon/ Jean-François + Maryse Charles)
Al 1 jaar na de verschijning van het 1ste album besluit dit 4de deel van *Ella Mahé* de Egyptische cyclus van deze reeks, die is uitgevoerd o. l. v. Jean-François Charles. Na Taymans, Carin en Goepfert is het de beurt aan Christophe Simon om het historische gedeelte van het verhaal in beeld te brengen.

Collectie Prestige
Sasmira 2

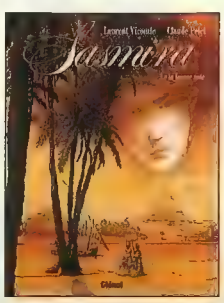

De Valse Noot (Pelet + Vicomte)
Na 14 jaar (!) verschijnt eindelijk het o zo langverwachte albumvervolg van *Sasmira*. In 2008 gaf Glénat een herdruk uit van het 1ste album van Vicomte en hoopte dat het vervolg snel zou volgen. Ook dan lukte de poging om Vicomte onder druk te zetten niet. Vicomte is uiteraard de scenarist terwijl hij wel degelijk ook de medetekenaar is van het album. Door privéproblemen heeft het zo lang geduurd.

KANA

Bleach 18
(Tite Kubo)

Shaman King 27
(Hiroyuki Takei)

Black Butler 3
(Yana Tobosco)

Doubt 2
(Yoshiki Tonogai)

BENIDORM BASTARDS

De Vandalen zijn vier komische hangbejaarden, maar wel met een duidelijke missie. Ze willen hun oude dag in geen geval doorbrengen in een almaar kariger wordend bejaardenhuis, met de kans dat ze op een dag misschien zelf wegbezuinigd worden. Ze zoeken daarom voortdurend de grenzen van hun creativiteit op en dat ze zich daarbij niet altijd netjes aan alle regels kunnen houden moge duidelijk zijn, want laten we wel wezen: Nood breekt wet!

Voor 5,95 euro kunt u geheel in kleur genieten van dit eerste avontuur in een album van eigenzinnig formaat. U kunt dit album bestellen door een mail te sturen naar: vick-comix@home.nl

MOVE JE GAT NAAR...

DOOR ANTOINE RYCKMAN

Moof, het nieuwe stripmuseum in Brussel, opende op 28 september 2011 zijn deuren. Wij waren er bij!

Het museum van "beeldjes en voorwerpen" is verhuisd naar een nieuwe locatie in Brussel. De Fondation Raymond Leblanc heeft de gelegenheid ten bate genomen om haar jaarlijkse prijzen uit te reiken.

Het vernieuwde MOOF Museum (Museum of Original Figurines) werd dus ingehuldigd. Voorheen bevond het museum zich een beetje aan de Brusselse rand nl. in het Reyer/Meiser kwartier. Het is nu gehuisvest in het Centraal Station, in het hartje van Brussel dichtbij de Grote Markt. De expositieruimte bedraagt 1.200 m^2 en een achthonderdtal objecten die iets te maken hebben met het stripgebeuren (Kuifje, Asterix, Guust Flater, Robbedoes, De wereld van Troy, ...) worden er tentoongesteld.
Ook de Fondation Raymond Leblanc heeft onderdak gevonden in het nieuwe MOOF. Bij de opening van het nieuwe museum heeft deze stichting prijzen uitgereikt aan jong striptalent. Het thema was: " Van het virtuele naar de realiteit: Internet mijn grote liefde". De laureaten zijn Gérard Roselier, Fabrice Noël en Charlotte Meert. Het thema voor volgend jaar (2012) is: "Ondertussen, niet ver van hier..."

Meer info over MOOF vindt u op http://moof.d2d.be/

LE LOMBARD

Medina 2

Postapocalyptisch drieluik

Boso 1 (Elghorri + Dufaux)

Medina is het laatste bastion van de mensheid in haar strijd tegen de Draxen, angstaanjagende creaturen. Het schild dat de stad beschermt, houdt het niet lang meer en de mensen lijken veroordeeld. Hun laatste hoop rust op het 'pakket' dat soldaat Karlof de Draxen kon ontvreemden: het 14-jarige meisje Hadron.

Thorgal 33

De Zwaardboot (Rosinski + Sente)

Hardcoverversie op groot formaat. Met een bonusdossier en ex libris.

De Werelden van Thorgal: Wolvin 1

Raïssa (Surzhenko + Yann)

Luxe hardcoverversie, met linnen rug. Met extra dossier en ex libris.

Collectie Derde Stroming: Sherman 3

De Hartstocht. Lana (Griffo + Desberg)

Sinds de dood van zijn zoon zakt de harde zakenman steeds dieper in de shit. Nu hebben 'ze' zijn dochter Jeannie met wie hij al jarenlang geen contact meer heeft. Wil hij zijn dochter redden, dan moet Jay de meest ophefmakende pagina's uit zijn verleden opbiechten.

LUCKY COMICS

Kid Lucky 1

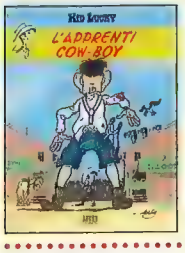

De Leerling-Cowboy (Achdé)

Eén kortverhaal en voor de rest allemaal gags op 1 pagina. De cover knipoogt naar één van de meest geliefde albums van *Lucky Luke*, *Phil IJzerdraad*.

SILVESTER

Amulet 2

De Vloek van de Hoeder van de Steen (Kibuishi)

Kinky & Cosy 6

Doen Buitengewoon Gewoon (Nix)

Moemin 1

(Jansson)

Een volslagen onverwachte vertaling, het 1ste deel van *Moomin* door de Finse tekenares Tove Jansson. Silvester zal de komische strips in 5 albums uitgeven.

Prins Valiant 13

Jaargang 1949 (Foster)

Prins Valiant Boek 12

Jaargang 1959-1960 (Foster)

Snoopy - Peanuts Compleet 2

1955-1956 (Schulz)

Twee complete jaargangen Peanuts gebundeld en opnieuw vertaald. Dit derde deel neemt de lezer mee naar midden jaren 50.

Een Paar Stappen tot het Licht 1

De Geometrie van het Toeval (Marchand)

Het leven van de door wetenschap gepassioneerde Marianne Bell wordt drastisch overhoop gehaald. Om de 5 jaar en 7 maanden gebeurt er iets bijzonders met een naast familielid. Voor deze cyclus is er geen verklaring, maar het houdt Marianne wel bezig. Binnen 2 maanden is het weer zo ver. Wat zal er gebeuren? En met wie?

STANDAARD UITGEVERIJ

Betty & Dodge 6

Verraad in de Pyreneeën (Du Caju + Van Rijckeghem/Van Beirs)

April 1938. Spanje is in de greep van de burgeroorlog. Betty is de chauffeur van een konvooi van vrachtwagens die een fortuin aan Spaanse kunst over de Pyreneeën naar Frankrijk moeten brengen. De Duitse majoor Von Bleierfeld heeft gezworen dat de kunstwerken Frankrijk nooit zullen bereiken...

F.C. De Kampioenen 70

Ook te verkrijgen met luister-cd

Fernand Gaat Trouwen (Leemans)

Fernand is zijn eenzame bestaan beu. Met de hulp van Markske gaat hij via internet op zoek naar een geschikte vrouw. Op een datingsite maakt hij kennis met een dame uit een ver Oostblokland, Terminusstan.

De Kiekeboes 130

Het SS-Syndroom (Merho)

Het is tijd voor de grote comeback van Elodie Melody! Jammer genoeg kiest ze de foute manager, want Francis Toyota Coppola is zo corrupt als de pest.

Museum K

(Merho/Steenhuyse)

In de loop van de afgelopen 34 jaar heeft Merho bijna 130 avonturen van *De Kiekeboes* geschreven en getekend. Wie de verhalen nauwkeurig leest en de tekeningen aandachtig bekijkt, merkt talloze verwijzingen naar de vele kunstvormen. Er is geen betere plek dan een museum om dat tentoon te stellen: Museum K.

De Rode Ridder Trilogie 4

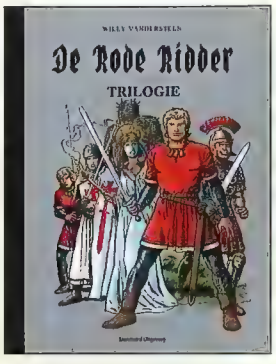

De Zwaardbroeders/De Vedelaar van Sint-Pauwels/De Spiegeldemon (Scholz + Lodewijk)

De vierde Rode Ridder-trilogie in luxe-uitvoering bevat volgende verhalen:
219. De zwaardbroeders,
220. De vedelaar van Sint-Pauwels,
221. De spiegeldemon

Op het stripfestival van Turnhout in december zullen er twee albums van De kruisvaarders verschijnen bij de nieuwe uitgeverij Hauwaerts. U zal de reeks wellicht wel herkennen. De strip, getekend door Braziliaanse tekenaars verscheen immers jarenlang in de Gazet van Antwerpen. Wij hadden een vraag voor de man achter de kruisvader-strips Piet De Lombaerde. Hoe komen Braziliaanse striptekenaars terecht bij een Antwerpse gazet?

Antwerpse Brazilianen

Piet De Lombaerde: "In 1987 bezocht ik een tentoonstelling van stripverhalen in het Franse cultureel centrum in Rio de Janeiro. Ik geraakte er aan de praat met een Braziliaans auteur. Hij vroeg of ik met hem een stripverhaal wilde maken en om dat vervolgens in België aan een uitgever voor te stellen.
Ik was net een jaar in Brazilië en was van plan terug te keren naar België. Het voorstel interesseerde me en we gingen aan de slag.
Mozart Couto maakte de eerste stopcomics voor de serie en deze werd al gauw wekelijks gepubliceerd in *TV express*. Dit succes verspreidde zich als een lopend vuurtje bij de Braziliaanse stripauteurs. Velen vonden in die periode door de Amerikaanse concurrentie, moeilijk toegang in de eigen markt. In 1990 stuurde Arthur Garcia, een talentvolle jonge tekenaar uit Sao Paulo, schetsen voor een nieuwe serie: *de kruisvaardertjes*. Het concept was om in de strip actuele gebeurtenissen en figuren met veel humor te verwerken zonder daarmee het verhaal tijdsgebonden te maken. We werkten een aantal scenario's uit, schetsen van de hoofdfiguren en proeftekeningen voor de strip. Na overleg werden vijf bladzijden volledig uitgetekend. We mikten op de krantenmarkt waardoor de strip per bladzijde uit vier stroken moest worden opgebouwd. De strip werd voorgelegd aan krantenuitgevers en *Gazet van Antwerpen* toonde interesse. Vanaf 1992 werden onze verhalen in de *Kik* krant van *Gazet van Antwerpen* gepubliceerd. Na twee verhalen lieten we Jeruzalem voor wat het was een keerden terug naar eigen contreien. Zo hadden we meer mogelijkheden om lokale beelden en figuren in te werken in het verhaal. Jeroen en Klaas werden de nieuwe hoofdfiguren en meteen ook de titel van de reeks. Ik spoorde oude tekeningen/schilderijen op van de Antwerpse binnenstad in de middeleeuwen en combineerde dat met actuele figuren (o.m. de toenmalige burgemeester).

Arthur en ik werkten hard om, aan het tempo van twee stroken, elke dag een strip van goede kwaliteit te maken. We waren dan ook wat verbaasd, toen men in juli 1993 de samenwerking stopzette.

Zoals een humorstrip zichzelf ook mag relativeren, hebben we dat gegeven dan maar ludiek in de strip en in een persbericht verwerkt.

"De dappere stripheld ridder Jeroen, moet zijn ontslag uit de Gazet van Antwerpen vernemen via Gazet van Antwerpen en wel uit de mond van de gemene boef Boris, tevens zijn aartsvijand. Zijn trouwe schildwacht kan niet anders dan hem te volgen. Zal de koene ridder in staat zijn deze middeleeuwse toestanden uit de twintigste eeuw te bannen?
Lees het relaas van dit onrechtvaardig onrecht in je eigenste krant! Nog slechts tien dagen ...."

Arthur en ik hebben mooie herinneringen overgehouden aan de prettige samenwerking met GVA.

Jeroen
en Klaas
in
De terugkeer
van de reuzen
Door
Arthur en Piet
CLANG!
DE HULPDIENSTEN WAREN NOG NOOIT ZO SNEL TER PLAATSE!
VERGEEFSE MOEITE ZWARTFRAKSKEI IK HEB UIT GOEIE BRON VERNOMEN DAT DIT JE LAATSTE VERHAAL IS!
DE KIK-KRANT ONTSLAAT JE!
NONSENS EN GROOTPRAAT VAN EEN GEWETENLOZE BOEF!
HET SPIJT ME, MAAR DEZE KEER ZIT JE FOUT!

Suske en Wiske Pocket 18

Het Rijmende Paard/Het Gouden Paard/ Het Ros Bazhaar
(Studio Vandersteen) (Vlaanderen)

Suske en Wiske Pocket 26

De Zingende Zwammen/Het Zingende Nijlpaard/De Zingende Kaars
(Studio Vandersteen) (Nederland)

W817 26

Laatste album uit de reeks

Hello Goodbye
(Swerts/Vanas + Leemans)

De studenten uit huis nr.17 in wijk 8 zijn eindelijk afgestudeerd en zweren dat ze eeuwig vrienden zullen blijven. Maar vijftien jaar later blijkt dat ze elkaar uit het oog zijn verloren. Wat is er geworden van Akke, Steve, Zoë, Jasmijn, Birgit, Steve en Tom? Carlo gaat op onderzoek uit in zijn oude studentenstad. Een onthullend verhaal over de toekomst van onze vrienden, die hiermee afscheid nemen van hun lezers...

STRIP 2000

Plunk! 3

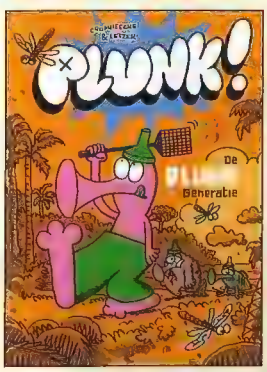

De Plunk Generatie
(Cromheecke + Letzer)

"Plunk is 100% herkenbaarheid. Een Plunk kan je vanop meer dan 100 meter al herkennen. Hij is ook een beetje triestig en dat spreekt kinderen aan; het Calimero-effect. We houden er rekening mee dat iedereen de strip kan lezen. Keiharde porno bijvoorbeeld proberen we te mijden", aldus Cromheecke. Meer hoeven wij daar echt niet aan toe te voegen.

Tom Carbon 2

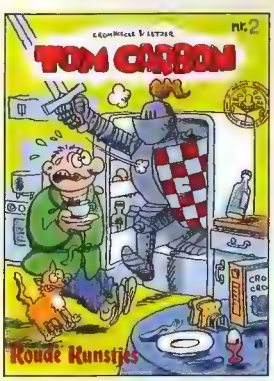

Koude Kunstjes (Heruitgave)
(Cromheecke + Letzer)

Een valse baard plak je het best met bizonlijm... Logisch toch?! In een kapsalon ontstaan de wildste westernverhalen wanneer blijkt dat een van de klanten de babbelzieke Tom Carbon is. In dit tweede album uit de reeks doet die dagdromende suikeroom zelf mee in de waanzinnige realiteit van zijn eigen verbeelding. Je bezoekt er Toms keuken, waar de deur van de koelkast wagenwijd openstaat voor een koele reis naar de Middeleeuwen... Je komt er eindelijk achter waar de klokken van Rome de paaseieren vandaan halen of hoeveel kattenbrokjes er eigenlijk in een telefooncel kunnen. Deze compilatie van vergezochte verhaaltjes maakt je voor altijd vertrouwd met de wondere wereld van Tom Carbon, de kunstjesmaker bij uitstek.

CASTERMAN

Magasin Général 7

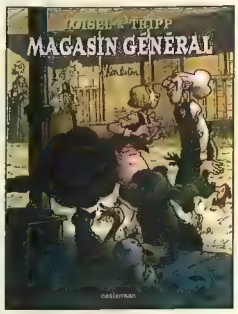

Charleston (Loisel + Tripp)

Softcover van het in december in hardcover verschenen 7de album. Het vervolg van de kleurrijke reeks van Loisel en Trip. Al 600.000 exemplaren verkocht in verschillende talen.

DARK DRAGON BOOKS

Crown Collection: Escobar - De Laatste Maya 1

De Woudgeest 1 (Louis)

Escobar - Le Dernier Maya 1 verscheen bij Le Lombard. Louis schreef en tekende het verhaal over de langdurige strijd tussen bewakers van de eeuwenoude Mayatradities tegen hun erfvijanden. Die strijd duurt voort in het heden. Escobar kan zich transformeren in een soort weerwolf. Hij neemt het als bewaker van het Amazonewoud op tegen een zekere Rosario om te voorkomen dat er weer een beschaving tenonder dreigt te gaan.

SF Collection: Khaal

Kronieken van een Galactische Keizer 1
(Sécher + Louis)

In een totaal verwoeste wereld zitten diep in een goed bewaakte galactische gevangenis 3 vergeten paria's van 3 rassen gevangen. Geen van hen weet dat ze de laatste overlevenden zijn van hun ras. Een ervan is een mens. De gebeurtenissen komen in een stroomversnelling als iemand gewapenderhand de gevangenis overneemt. Deze krijger met vreemde krachten verbergt een groot geheim. Zijn naam is Khaal.

Tessa - Intergalactische Agente 2

De Tien Platen van het Labyrint
(Mitric + Louis)

UITGEVERIJ L

Ythaq 9

De Onmogelijke Waarheid
(Floch + Arleston)

Nu is het definitief afgelopen met de zeer snel populair geworden sf-serie *Ythaq* op scenario van Christophe Arleston. In deel 9, *De Onmogelijke Waarheid*, rijst de vraag wie van de schipbreukelingen van het ruimtejacht ongeschonden de eindmeet van het krankzinnige, intergalactische spel zal bereiken.

Een aangename kennismaking met

Boven : Eerste pagina van Rick Turpin.
Rechterpagina : Boven : Character design Rick Turpin. Onder : Viktor en Frenky

Daniel van den Broek

De Nederlandse striptekenaar Daniel Van den Broek (1975) is de laatste jaren niet meer weg te denken uit het stripwereldje. Geen wonder als je ziet wat de tekenaar de laatste jaren gepubliceerd heeft. Zijn strips *Viktor & Frenky*, *Uuterwaerdt*, *De Rooie Kater* en *Rick Turpin* behoren telkens tot de knapste ballen in de stripkerstboom. Tijd dus voor een uitgebreide kennismaking.

DOOR **WALLIE HAKKENS** EN **WILLEM GAY**

***Viktor & Frenky* was een eerste kennismaking met je werk. Ondertussen werden geen nieuwe verhalen meer opgemerkt. Ga je nog verder met deze stripfiguren?**

Daniel Van den Broek: Maar ik heb na de release van het eerste album wel degelijk nieuwe verhaaltjes en korte gags gemaakt hoor! (*lacht*) Okee... niet veel, maar toch. Ik heb voor *StripNieuws* een bijzonder geestig Sinterklaasverhaaltje mogen maken en ook nog wat diverse gags, die naast publicatie in *StripNieuws* ook het daglicht in *Eppo* hebben mogen zien! Overigens niet alleen met scenario's van mijn hand, maar o.a. Herman Roozen, Chantal Mulder, Alex Odijk en Geinz (Frits Deblieck) hebben gags gemaakt voor *Viktor en Frenky*. Deze twee rakkers hebben mij eind 2007 door een moeilijke tijd gesleept en ik ben hun daar zo dankbaar voor dat ik elk gaatje vrije tijd met heel veel liefde besteed aan het maken van nieuwe gags en verhaaltjes. Dus inderdaad, ik ga verder met *Viktor en Frenky*, zij het niet op professioneel tempo. Tenzij morgen een grote uitgever op de stoep staat en mij een miljoenencontract aanbiedt om dagelijks met deze twee heerschappen aan de slag te gaan!

Is de strip eigenlijk een parodie op de figuur Frankenstein?

Viktor en Frenky is juist geen parodie! Het beschrijft het ware verhaal van twee legendarische personages die een zeer onderschatte rol hebben mogen spelen in onze geschiedenis! Alles wat eerder over deze twee heren is beschreven berust louter en alleen op laster en foutieve feiten. Ik voelde mij moreel verplicht deze onheuse bejegeningen aan het licht te brengen en besloot in de (teken)pen te klimmen en de wereld op de hoogte te brengen van dit bedrog. Wilt u weten hoe het deze twee heren echt is vergaan...? Koop het album en laat uzelf verassen! (*lacht*)

Opvallend is dat je voor *Viktor & Frenky* een rondere stijl gebruikt dan voor *Uuterwaerdt*.

Viktor & Frenky is een bescheiden hommage aan de gouden tijd van *Eppo* in de jaren 80. De humoristische strips die toen in het blad stonden zoals *Opa*, *Eppo*, *Gilles de Geus*, *Stampede*, *Leonardo*, *Kanaal 13* - was dat niet later? - enzovoort hadden die gezellige ronde lijn. Ik las die strips heel graag als kind. Ik heb daardoor een grote voorliefde voor die stijl en wilde dan ook graag zelf iets in die stijl maken. Het concept *Viktor en Frenky* had ik sinds de jaren 90 al in een oude la liggen en ik heb ze eind 2007 opnieuw tevoorschijn gehaald om ze nieuw leven in te blazen. Het was

Links: Uuterwaerdt
Boven: De Rooie Kater
Onder: Wenskaarten Hallmark Cards

toen ook meer als vingeroefening voor mijzelf als beginnend striptekenaar bedoeld, want ik ben op stripgebied nog zeer nat achter de oren. Ik zit over het algemeen niet per se vast aan één bepaalde stijl, al heb ik wel een grote voorkeur voor de ronde strakke lijn. *Uuterwaerdt* moest bijvoorbeeld heel anders. Veel serieuzer... Het evolueerde al vrij snel van wat strakker naar heel vlot en vegerig penseelgebruik.

Van *Uuterwaerdt* verschenen in voorpublicatie twee verhalen in *Eppo*. Hoe worden de verhalen onthaald door de lezers?
Op zich heb ik weinig negatiefs/positiefs gelezen of gehoord. Maar ik vermijd dan ook bijna elke praatgroep, forum of wat dan ook op internet. Ik hou het dus niet echt bij. In de Eppo-enquête scoorde *Uuterwaerdt* een 6,9. Op zich voldoende maar niet het cijfer waar ik voor ging. Okee, je kan een uitslag van een enquête als tekenaar of schrijver met een korreltje zout nemen, en ik plaats het ook wel in het juiste perspectief, maar ik bied toch graag een luisterend oor aan dat soort dingen.

Is dat de reden waarom je wil stoppen met de strip?
Inderdaad. De uitslag van de enquête was voor mij net de bevestiging die ik nodig had om afstand te nemen van *Uuterwaerdt* en met iets anders te beginnen. Voor mij is het niet heel zinvol om te blijven investeren in een strip die matig scoort. Ik zeg niet dat er nooit meer een album komt van *Uuterwaerdt*, maar ik wil mijn tijd voorlopig in andere projecten steken. Mijn nieuwe project *Turpin* is er één van. Ik heb daar heel veel vertrouwen in en ga daar dan ook met heel veel plezier en ambitie aan beginnen.

Verschijnen er albums van *Uuterwaerdt*, of heeft dit geen zin meer als de reeks stopt?
Don Lawrence Collection heeft aangegeven de twee delen als album te willen uitgeven. Wanneer dit gebeurt weet ik niet. Dat is aan de uitgever.

Hoeveel tijd spendeer je aan het uitwerken van *Uuterwaerdt*, en hoe verloopt de samenwerking met de scenarist?
Uuterwaerdt is een serie die heel erg scherp op de deadline gemaakt moest worden. We hadden niet veel tijd om voor te werken en uitgebreid aan de uitstraling van de strip in te gaan. Ik heb daardoor veel concessies moeten doen op het teken-, inkt- en kleurwerk, wat ik betreur. Ik ben er per definitie ook niet heel erg trots op. Maar ik heb in elk geval naar mezelf toe bewezen dat ik naast mijn andere werkzaamheden als striptekenaar in korte tijd (+/- 5 maanden productietijd per album) een redelijk leesbare strip heb kunnen produceren. Ik plande per week 2 pagina's in. Soms haalde ik er 3 of 4 per week, afhankelijk van mijn bui en mijn andere werkzaamheden.
De samenwerking met Herman Roozen is heel gemakkelijk en efficiënt. Hij leverde iedere vrijdag twee tot 4 pagina's scenario, de maandag daarop begon ik met het uitwerken ervan. Daarbij hebben we elkaar min of meer laten gaan. Ik liet hem zijn ding doen, hij de mijne, en soms belden we even om wat onduidelijkheden weg te nemen ofzo. Het punt is, als je een strip zo scherp op de deadline maakt, heb je geen tijd om elke pagina met z'n tweeën grondig te evalueren zoals zovele anderen doen en eventueel nog dingen aan te passen. Ik denk dat de productietijd voor een album dan misschien wel verdubbeld was. Sowieso heb ik een grondige hekel aan werk aanpassen. Als iets af is, moet het maar weg.

Je bent zelf ook scenarist, is het dan niet moeilijk om te tekenen op scenario van iemand anders?
Nee, geen enkel probleem. Heel fijn zelfs. Ik heb op die manier

een verantwoordelijkheid minder. Ik zie mezelf ook niet per se als (brood)scenarist. Ik blijf liever bij mijn leest. Tekenen gaat me beter af en vind ik leuker om te doen.

Geeft de Nederlandse markt je genoeg ademruimte, of zou je liever internationaal willen doorbreken?
De Nederlandse markt heeft een beperkte vraag en aanbod voor een professioneel stripmaker. Ik bestempel mezelf dan als uitermate bevoorrecht dat ik op dit moment een boterham kan genereren uit het maken van alleen strips. Voor een beetje redelijk inkomen deed ik vroeger nog heel erg veel reclame, wenskaarten en los illustratiewerk. Gelukkig hoeft dat nu niet meer - ik heb 'r zo'n hekel aan - en kan ik dus leven van strips. Maar ik leef ook dagelijks in de wetenschap dat het volgend jaar allemaal wel eens voorbij kan zijn. Het probleem in Nederland is dat de strip in z'n algemeenheid vaak niet wordt gezien als een hoog of volwaardig product. Dat merk je vooral financieel. Dat is niet altijd zo, maar vaak wel. Een bedrijf of instantie erkent de waarde van de strip vaak wel om bijvoorbeeld hun product aan de man te brengen, maar ze hebben er weinig geld voor over om zoiets te laten maken. Iedereen wil een stripje maar het mag niks kosten. Ook stripprijzen die worden uitgereikt – en die sommige tekenaars onder ons dan ook wijselijk weigeren – kennen in Nederland vaak een lullig geldbedrag toe, terwijl dat in landen als België en Frankrijk vaak veel hoger ligt. Niet dat geld zo belangrijk is, maar het zegt ons iets over hoe Nederland kijkt naar het fenomeen de strip. Natuurlijk ambieer ik strips te maken voor landen als België en Frankrijk, zelfs terwijl ik mijn hoofd op dit moment in de Nederlandse markt prima boven water kan houden. Probleem is ook dat in België en Frankrijk heel veel talent van eigen bodem rondloopt. Daar komen wij Nederlandse prutsers niet tussen hoor. (lacht) Zonder gekheid, ik denk dat het voor Nederlandse tekenaars in beginsel gewoon lastiger is om een Franse of Vlaamse carrière op te bouwen. Maar ik ben ambitieus en heb nou eenmaal die jongensdroom die ik niet los kan laten. Met Zidrou heb ik inderdaad een paar keer contact gehad omdat we graag iets met elkaar zouden willen doen. De tijd ontbreekt ons echter nog dit in concrete plannen om te zetten. Wordt vervolgd???

Je bent ook scenarist voor de gagstrip *Jan, Jans en de kinderen*.
Mijn werk als scenarist voor Studio Jan Kruis mag niet zo'n grote naam hebben hoor. Ik heb ooit 10 gags geschreven – toen de studio even wat verlegen zat om nieuwe plotjes – waarvan er uiteindelijk 5 zijn gebruikt. Sindsdien heb ik eigenlijk geen tijd meer gehad om nieuwe plotjes te schrijven, maar wat niet is kan nog komen. Misschien later dit jaar weer.

Teken je ook mee aan deze familiestrip?
Mijn bijdrage als tekenaar binnen Studio Jan Kruis is aanmerkelijk groter. Zoals ik eerder al zei; "Blijf bij je leest". (*glimlacht*) Ik teken de strip nu zo'n 3 jaar samen met Rob Phielix, Maarten Gerritsen en Peter Nuyten. Vanaf 1 januari 2010 maak ik iedere dag ook een dagstrip van *De Rooie Kater* in de *Spits*. Dat doe ik overigens zonder hulp van mijn studiocollega's. Dat teken, inkt en kleur ik allemaal zelf. Dat is praktischer voor een dagstrip. De eerste maand deed ik dat op scenario van Eric Hercules (*Elsje*) en nu al ruim een jaar met Sabine van den Eynden (*Gooise Vrouwen etc*).

Welk gevoel geeft het om mee te werken aan één van Nederland bekendste strips?
Mijn affectie voor *Jan Jans en de kinderen* is heel erg groot. Al van jongs af aan. Ik heb wel eens eerder gezegd dat mijn eerste stripboek dat ik kocht van mijn zakgeld, een *Jan Jans en de kinderen* -album was. Om daar nu aan mee te werken beschouw ik dagelijks nog steeds als een bijzonder grote eer. Dat is niet uit te leggen.

Werk je voor *Jan, Jans en de kinderen* mee in studioverband of ben je freelancer?
De studio met vaste medewerkers (in loondienst) bestaat al zeker 5 jaar niet meer. Alle tekenaars zijn dus freelancers. Er is alleen nog een vaste projectredacteur op de redactie van *Libelle* die zich voornamelijk met *Jan Jans en de kinderen* bezighoudt.

Je hebt geen tekenopleiding gevolgd, hoe moeilijk is het dan om het striptekenen onder de knie te krijgen?
Dat is iedere dag weer opnieuw de vraag, ja... (*lacht*) Maar even serieus, ik ben er tijdens het maken van *Uuterwaerdt* echt achter gekomen op welke vlakken ik mij meer moet ontwikkelen. Het stripmakersvak is echt totaal anders dan het illustratorvak. *Uuterwaerdt* is daar voor mij een heel goede leerschool geweest. Zeker door zo scherp op de deadline te zitten en te werken onder druk. Ik denk dat iedere striptekenaar elke dag wel weer wat nieuws leert. Je raakt ook nooit echt uitgeleerd. Ik ondervind het maken van een strip als een zeer moeilijk ding waar je eigenlijk ook nooit over uitgepraat kan raken, zeker niet met collega's. Vooral het opzetten van een goeie pagina lay-out interesseert en intrigeert mij heel erg. Ik praat daar bijvoorbeeld ook nog wel regelmatig over met collega's als Jorg de Vos en Gerben Valkema. Dat zijn jongens die dat stukje vaardigheid ook heel erg goed beheersen in mijn ogen. Ik wil daar heel graag meer over leren. Veel kijken naar strips die goed in elkaar zitten en af en toe eens te raden gaan bij je collega's dus.

Je werkt ook voor Hallmark Cards, bekend van wenskaarten.
Wenskaarten ontwerpen heb ik heel lang gedaan. Zeker 15 jaar. De laatste 3 jaar doe ik dat bijna niet meer. Ik heb dat stukje markt wel gezien. In het begin van mijn loopbaan was je als tekenaar nog redelijk vrij om een dessin in te vullen. Tegenwoordig wil elke marketingmanager, artdepartment medewerker, directeur en volgens mij zelfs schoonmaaksters op het artdepartment zich bemoeien met hoe een kaart eruit moet zien. Als klap op de vuurpijl wordt tegenwoordig ook nog eens van een tekenaar verwacht dat hij er de hele reutemeteut aan DTP nog eens even gratis bij doet. Nogmaals, ik heb het daar wel gezien.

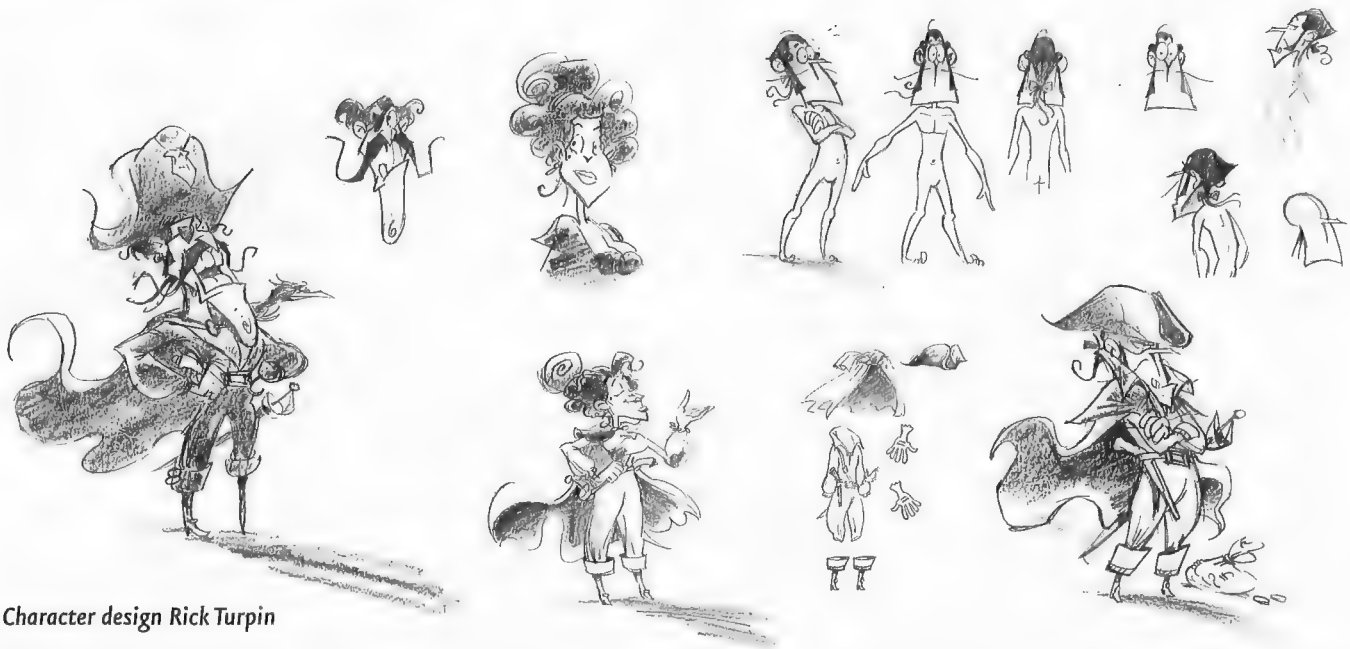

Character design Rick Turpin

Je bent ook actief als cartoonist van schoolboeken, wat doe je het liefst, striptekenen of schoolboeken illustreren?
Als illustrator heb ik me op veel verschillende vlakken moeten ontwikkelen om de felbegeerde boterham te kunnen verdienen. Maar het was (bijna) nooit het soort werk waar mijn hart naar uitging of waar ik plezier aan beleefde. Ik ben daar ook niet trots op. Kleinere illustratieklusjes hielden mij sowieso altijd erg op. Ik had liever langlopende projecten, maar die had ik te weinig. Uiteindelijk heb ik het plezier in het illustreren volledig verloren en werd de tekentafel een ernstige vijand van me. Striptekenen is echt nog het enige wat ik lief heb en wat ik ambieer. Het heeft mij het plezier in tekenen teruggeven

Het schijnt dat ook Alex Odijk voor jou een aantal scenario's heeft geschreven.
Ha! Alex Odijk! Een naam waar we de komende tijd nog veel van gaan horen, denk ik! Alex heb ik leren kennen als redacteur en grafisch vormgever van het blad *StripNieuws* en eigenlijk klikte het meteen tussen ons. Na dagelijks contact merkte ik op dat hij vaak erg geestige aanzetjes kon geven voor gags en verhalen. Uiteindelijk is dat uitgegroeid tot een soort van samenwerking tussen ons. Alex schrijft inmiddels diverse plotjes voor me. Ook op professioneel vlak. Wij hebben o.a. samen de strip *Kunst en Vliegwerk* gemaakt voor Stichting Noorderkwartier in Schagen, *Viktor en Frenky*, *Humbug* (een dagbladstrip die we helaas nog nergens hebben kunnen slijten) en nog wat stripjes voor de plaatselijke sufferdjes. Nu is Alex ook bezig met twee andere tekenaars waarvan er later dit jaar in *P@per* twee verhaaltjes zullen verschijnen. Kortom.... Hou de beste man in de smiezen! (*lacht*)

Je maakte voor het stripblad *P@per* de prachtige strip *Rick Turpin*.
Dank voor het compliment. *Rick Turpin* is een strip waar ik 100% achter sta. In elk opzicht. De stijl spreekt mij aan, de sfeer van het oude Engeland, struikrovers,... . Toen ik door jullie werd benaderd om een strip voor *P@per* te maken, had ik nog wel wat vrije tijd over en ging daar dus met liefde op in. Zeker nadat ik op internet had bekeken om wat voor soort blad het ging en hoe hoog de kwaliteit was van de strips die daar in stonden! Ik prijs mij gelukkig dat ik daar tussen mag staan! Ik kwam net terug van een lang weekend York – de stad waar Dick Turpin is opgehangen! – en kreeg toen al eigenlijk het idee dat ik daar iets mee wilde gaan doen. Tijd voor het schrijven van een scenario had ik niet en daar haakte Ivan Claeys weer handig op in! En daar ben ik hem zeer dankbaar voor!

Het schijnt nu dat jullie deze strip nieuw leven in willen blazen.
Heel veel gewerkt met Ivan heb ik nog niet, op dat ene verhaal van *Rick Turpin* na dan. Wat ik heel belangrijk vind aan een scenarist is dat ik op persoonlijk vlak goed met hem (of haar) kan opschieten. Tussen mij en Ivan klikt het enorm. Ook met zijn gezin en onze wederhelften. Ik heb hem tweemaal opgezocht in België en hij is onlangs een weekend naar het hoge noorden gekomen. Ivan is een zeer serieus en begaafd scenarist. Iemand die zijn vak verstaat en ook nog eens de nodige (niet geringe) ervaring heeft. De meeste scenaristen waarmee ik tot nu toe werkte zijn over het algemeen meer bedreven in het schrijven van gags. Ivan is naar eigen aangeven meer een schrijver voor

Van links naar rechts : Lay-out pagina 1, 2 en 3 van Rick Turpin

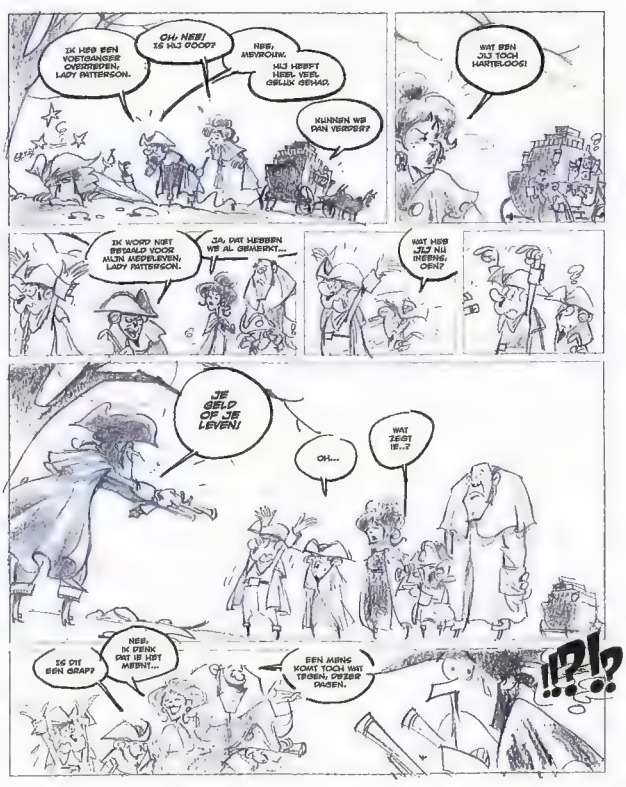
IK HEB EEN VOETGANGER OVERREDEN, LADY PATTERSON.
OH, NEE! IS HIJ DOOD?
NEE, MEVROUW. HIJ HEEFT HEEL VEEL GELUK GEHAD.
KUNNEN WE DAN VERDER?
WAT BEN JIJ TOCH HARTELOOS!
IK WORD NIET BbetaALD VOOR MIJN MEDELIJDEN, LADY PATTERSON.
JA, DAT HEBBEN WE AL GEMERKT...
WAT HEB JIJ NU INEENG. OEN?
JE GELD OF JE LEVEN!
OH...
WAT ZEGT IE...?
IS DIT EEN GRAP?
NEE, IK DENK DAT IE HET MEENT...
EEN MENS KOMT TOCH WAT TEGEN, DEZER DAGEN.
!?!?

een langere avonturenstrip en dat ontbrak eigenlijk nog binnen de gelederen.
Na het besluit te stoppen met *Uuterwaerdt* had ik een aantal opties op de plank liggen. Ik kreeg een paar scenario's aangeboden van diverse scenaristen, maar mijn voorkeur ging uit om iets te doen met *Viktor & Frenky* of *Rick Turpin*. *Eppo* was daarbij ook nog eens zeer geïnteresseerd in *Turpin* als lange avonturenstrip en trok mij daarmee over de streep. Ik heb met Ivan toen de mogelijkheden bekeken of wij in staat konden zijn om van *Turpin* een lange avonturenstrip te maken. We zijn de afgelopen paar maanden flink aan het mailen en bellen geweest en hebben zoveel mogelijk aspecten besproken die wij graag in de strip willen verwerken. Dat gaat van het toepassen van geschiedkundige feiten tot het bepalen van de soort humor, cast, verhaallijnen, doelgroep,.... Binnenkort begin ik met de conceptual designing van de strip, nadenken over het kleurgebruik, de kadrering, de lettering,.... En dan voorzichtig beginnen aan de eerste pagina's!

Je zit ook nog in een bandje en blijkbaar is Jorg de Vos daar ook bij betrokken?
Laat ik beginnen bij Jorg en hoe ik hem eigenlijk heb leren kennen! Zo'n 10 jaar geleden speelde ik met mijn bandje Bloodcum vaak in het land. Onze muziekstroming mag best extreem worden genoemd (*glimlacht*) en wij hadden een aantal bevriende bands door het land omdat die scene erg klein is. Een beetje ons kent ons. In Hoorn hadden wij een bevriende band genaamd Necrovile waar Jorg toen de zanger van was. Wij traden toen vrij regelmatig op in dezelfde zalen en dat was altijd ontzettend lachen. Jorg en ik hadden het toen al vrij vaak over onze andere grote liefde; tekenen. Jorg nam toen wel eens wat mee van zijn werk en ik was toen al echt zeer onder de indruk van zijn vaardigheden. Nadat ik hem een paar jaar niet had gezien en gesproken – de bands vielen indertijd een beetje uit elkaar – nam ik toch weer eens contact met hem op omdat hij ooit tegen mij had verteld dat hij een strip voor Silvester ging maken en ik wilde graag eens bij hem langs gaan om wat werk te evalueren. Toen pas hoorde ik dat hij aan *Storm* werkte! Een bijzonder toeval dat we elkaar na jaren in een andere tak hebben teruggevonden, want ik beschouw Jorg als een waardevolle collega en vriend en we hebben groot wederzijds respect voor elkaars werk.
Toen Jorg zijn muzikale loopbaan beëindigde ging ik toch nog even door met deze semiprofessionele hobby. Zelfs nu nog speel ik in twee bandjes. Met een van mijn bands Disavowed heb ik de laatste jaren flink wat van de wereld mogen zien. We hebben getourd in o.a. Amerika, Canada en Europa, gespeeld in Japan en Hong Kong en hopen binnenkort weer eens wat andere krenten uit de pap te halen. Feit is wel dat wij nu allemaal wat meer met onze 'echte' carrière bezig zijn, het stichten van gezinnen enzovoort, dus lange tours van 6 weken zullen er niet meer zo snel inzitten, maar zolang wij er lol in hebben en onze agenda's laten het toe, dan pakken wij onze instrumenten op. Op Youtube kan je trouwens enorm veel (live) filmpjes en een paar videoclips van ons vinden. Tik maar eens in: Disavowed.

Wat zijn je toekomstplannen, en waar hoop je binnen tien jaar te staan als tekenaar annex scenarist?
Mijn toekomstplannen voor het komende jaar zijn vrij duidelijk. Ik heb mijn werk voor *Jan Jans en de kinderen*, *De Rode kater* en ik ga weldra beginnen aan *Turpin* en dan zit de agenda voorlopig wel voor hoor. Verder heb ik nog een paar leuke concepten liggen met Alex Odijk, Chantal Mulder en Frits Deblieck (Geinz), maar ik moet even gaan aankijken in hoeverre ik daar straks – als ik met *Turpin* de vorm en het tempo heb gevonden – tijd in kan steken. Verder blijf ik uiteraard ook nog een beetje werken aan *Viktor & Frenky* omdat ik daar zo van hou. 10 jaar vooruit kijken vind ik wel heel erg eng. Een jaar vind ik al eng. Laten we hopen dat ik over 10 jaar nog steeds het voorrecht heb mijn boterham te verdienen met het mooiste vak ter wereld; Striptekenen.

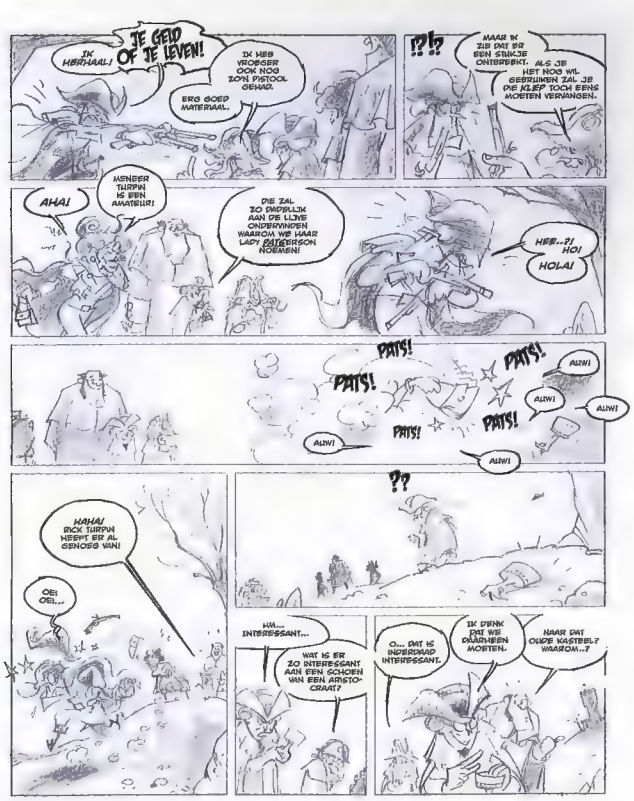
JE GELD OF JE LEVEN!
IK HEBBAAL!
IK HEB VROEGER OOK NOG ZO'N PISTOOL GEHAD.
ERG GOED MATERIAAL.
?!?
MAAR IK ZIE DAT ER EEN STUKJE ONTBREEKT. ALS JE HET NOG WIL GEBRUIKEN ZAL JE DIE KLEP TOCH EERST MOETEN VERVANGEN.
AHA!
MENEER TURPIN IS EEN AMATEUR!
DIE ZAL ZO ONGELIJK AAN DE LIJVE ONDERVINDEN WAAROM WE HAAR LADY PATERSON NOEMEN!
HEE...?!
HOI!
HOLA!
PATS!
AUW!
HAHA! RICK TURPIN HEEFT ER AL GENOEG VAN!
OEH OEH...
??
HM... INTERESSANT...
WAT IS ER ZO INTERESSANT AAN EEN SCHOEN VAN EEN ARISTOCRAAT?
O... DAT IS INDERDAAD INTERESSANT.
IK DENK DAT WE DAARHEEN MOETEN.
MAAR DAT OUDE KASTEEL? WAAROM...?

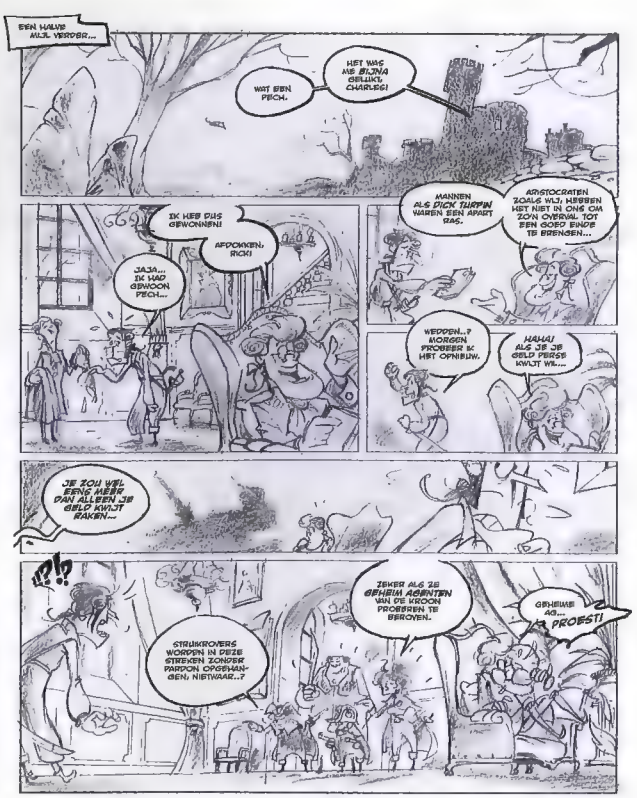
EEN HALVE MIJL VERDER...
WAT EEN PECH.
HET WAS AS BIJNA GELUKT, CHARLES!
IK HEB DUS GEWONNEN!
AFOOKKEN, RICK!
JAJA... IK HAD GEWOON PECH...
MANNEN ALS DICK TURPIN WAREN EEN APART RAS.
ARISTOCRATEN ZOALS WIJ, HEBBEN HET NIET IN ONS OM ZOM OVERVAL TOT EEN GOED EINDE TE BRENGEN...
WEDDEN...? MORGEN PROBEER IK HET OPNIEUW.
HAHAH! ALS JE ZE GELD PERSE KWIJT WIL...
JE ZOU WEL EENS MEER DAN ALLEEN ZIJ GELD KWIJT KUNNEN...
?!?
ZEKER ALS ZE GEHEIM AGENTEN VAN DE KROON PROBEREN TE BEROVEN.
GEHEIME AG... PROEST!
STRUIKROVERS WORDEN IN DEZE STREKEN ZONDER PARDON OPGEHANGEN, NIETWAAR...?

LIDGELD 2012

We kregen het al veel te horen het afgelopen decennium. Het lidgeld dat moet betaald worden is belachelijk laag. En toch bleven we vasthouden aan die prijs. Uiteindelijk hebben we besloten om het lidgeld vanaf dit jaar te verhogen. Met 5 euro. Vanaf nu betaalt u dus 25 euro lidgeld voor een jaar. Hoe? Wel hieronder leggen wij het u graag uit. Nog even dit. We steken geen overschrijving meer in ons magazine, dit wordt dus het enige bericht dat u krijgt voor te betalen.

Het lidgeld bedraagt 25 euro voor België en Nederland.
Andere landen: prijs op aanvraag.
Betalen kan door overschrijving van **25 euro**
voor België en Nederland op:
IBAN : BE76 0012 9809 2695
BIC : GEBABEBB
of
voor België op rekeningnummer 001-2980926-95
voor Nederland op giro 7616528
met vermelding : lidgeld 2012
OPGELET ! Bij betaling via Girotel (NL) ALTIJD volledige naam en adres meedelen aub.
Je ontvangt dan ons ledenblad, Brabant Strip Magazine. In 2012 zijn dat opnieuw 5 nummers, streefdatums: februari, april, juni, september en december.
Plus:

- Alle nummers van P@per, die in 2012 verschijnen
- Het vakantiealbum 2012 (bijlage bij magazine 191)
- Gratis stand op onze ledendagen (voor data en reservatie zie agenda).
- Recht op voorintekening op onze album-uitgaven (Collectie FENIX).

Fenix in 2012

U zoekt ongetwijfeld ook naar de aankondiging van de Collectie Fenix 2012. U zal tevergeefs zoeken want die vindt u niet in dit nummer.
In het eerste magazine van 2012, dat gepland staat voor februari, zullen wij u helemaal op de hoogte brengen. En ook op onze website www.brabantstrip.be zal u alle informatie terugvinden. Overigens kan u de meest recente informatie in verband met de planning van onze uitgaven, zowel magazines als albums, daar ook telkens terugvinden.

P@per 17

De redactie van P@per heeft alweer een tandje bijgestoken en maakte alweer een schitterend nummer. Hoe ze het blijven doen, is ons een raadsel maar de cover doet ons vermoeden dat er toch iets dopingachtig met kabouters aan te pas komt. Maakt niet uit, weer wat fantastische leesvoer bij!

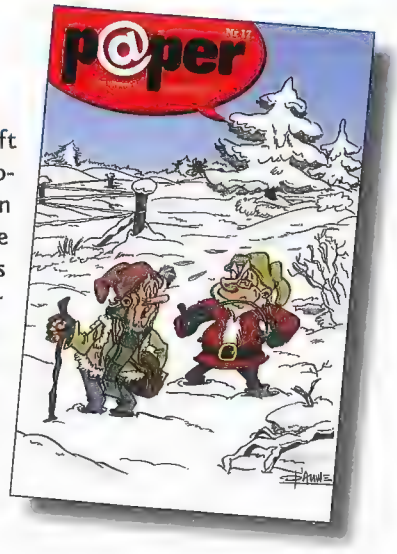

DE WERELD VAN Pink

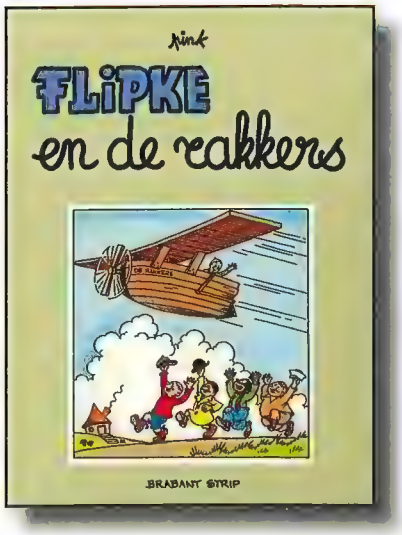

Naar aanleiding van zijn 100ste verjaardag dompelen wij u op de hiernavolgende bladzijden onder in de wereld van Pink, pseudoniem voor de Vlaamse stripauteur Eugeen Hermans (8 april 1911-28 oktober 1992).

Het grote artikel rond de Vlaamse strippionier werd bijeengeschreven door de enthousiaste Willy Geets, die u misschien ook wel kent als tekenaar Wégé. Hij is de man die het bekende logo van de Turnhoutse stripwinkel Tistjen Dop heeft ontworpen en vier albums van zijn hand op de markt gebracht heeft. (*Van de kaart!* in 1983, *Op zwart zaad* in 1984, *'t Is geen werk* in 1985, *Van de regen in de drop* in 1986)

Naast het artikel van Willy en het interview met Pink brengen we ook nog *Flipke en de rakkers*, dat gratis meegestuurd wordt met dit magazine als Winterboek en een uitgebreide bibliografie van Eugeen Hermans bevat. En er is nog meer. Op het Strip Turnhout-festival verschijnt ook nog *De Klub van de zwarten bril* (Fenix 77) waarin ook *Zonderlinge avonturen van robot* uit *Ons Volkske* nr. 10 (08/03/36) t/m nr. 16 (19/04/36) en *Cirkusleven* uit *Ons Volkske* nr. 31 (05/08/34) t/m nr. 36 (09/09/34) werd opgenomen mét een begeleidend artikel door Willy Geets.

En het stop niet. *Op het oorlogspad*, Fenix 78 verschijnt volgend jaar als eerste album in collectie Fenix 2012, zoals gebruikelijk kunnen leden vooraf intekenen, alle info zal te vinden zijn in magazine 189. *Flipke en de rakkers* bevat alle gags die verschenen voor het vervolgverhaal *De klub van den zwarten bril* en het vervolg *Op het oorlogspad*. *Flipke en de rakkers* verscheen in *Ons Volkske* in 1933-35: nr. 35 (27/08/33) t/m nr. 17 (28/04/35).

De wereld van Brabant Strip kleurt helemaal pink!

Covers en achterkant: Dirk Stallaert

AGENDA BRABANT STRIP

Brabant Strip Ledendag
Lichtervelde 5 februari.
In Zaal Lichtenhove,
Torhoutstraat 36C
vanaf 13u00. Ieder lid heeft recht op een gratis ruilstand. Soep en broodjes zijn te verkrijgen.

Info : Filip 051/724136 na 19ooh. E-mail : filip.vanderper@skynet.be

Leuven 12 februari,
Brabant Strip aanwezig.

In Redingenhof,
Redingenstraat 90
van 10u00 tot 18u00.
Info : hendrickxjeanpierre@skynet.be

Paarden te winnen!

Het verhaal van de verdronken reddingbootpaarden vormt een belangrijk deel van het verhaal van *Penny's Shadow*, de film die op 5 juni 2011 in Amsterdam première ging. Het drama is tevens uitgangspunt voor een stripboek met de titel *De verdronken paarden van Ameland* van Frank Jonker. En van dit album mogen wij zomaar eventjes 10 exemplaren aan u wegschenken. Alles wat u moet doen is de hiernavolgende zin vervolledigen en het antwoord met uw adres en naam opsturen naar brabant.strip@gmail.com. "Ik heb honger als een ..."

GEZOCHT

(05/11) Exemplaren van oudere stripmagazines en journalistieke publicaties (prozine de BD, fanmagazines, fanclubblaadjes e.d.) van voor 1975. Bijvoorbeeld RANTANPLAN (Franstalig), BANDES, KOSMOS 5-6, TECHNISCH NIEUWSBLAADJE, CISO-FOLDERS, CISO-SUPPLEMENT e.d. **a.koninckx@online.nl**

AANGEBODEN

(09/11) Volledige reeks van Eric de Noorman (oblong boekjes) plus de twee laatste in kleurdruk (zeldzaam!!!). Uitgegeven bij uitgeverij Hoste -Het Laatste Nieuws- **borkorik@hotmail.com**

"SUSKE, KOMT GIJ DAN TOCH EINDELIJK ETEN?"

HET ONBEVANGEN VAKMANSCHAP VAN EEN POETISCH PIONIER

SUSKE, KOMT GE DAN TOCH EINDELIJK ETEN?
MOCHT IK TOCH OOK ZULKE AVONTUREN BELEVEN!
HOE MEN BEROEMD WORDT!
DE AVONTUREN VAN
DE WILDERNIS OF DE DUISTERE MACHT
ROBINSON CRUSOE
DE KONING DER PRAIRIE
BOKSEN IN 25 LESSEN
SAM K DE GROOT JAGER

Eens te meer slaat Pink mij met verstomming ! Wanneer ik, nieuwsgierig naar de eerste Nederlandstalige tekstballon, de eerste plaat van Suske en Blackske, gepubliceerd op 25 september 1932 in Ons Kleine Volkje onder ogen krijg, bezorgt deze ondergewaardeerde Vlaamse strippionier mij de zoveelste aangename verrassing.

DOOR **WILLY GEETS**

Niet alleen gaat het hier wellicht om de allereerste tekstballon in een Nederlandstalige stripreeks, maar door de expressionistisch aandoende doorgedreven stilering en een opzettelijk terugbrengen van anatomie en perspectief tot een 'platte' dimensie, à la Ever Meulen, kan deze plaat, met een evenwichtig zwart-wit contrast en een strakke bladindeling, evengoed recht uit een hedendaagse graphic novel komen.
Pink vangt hier in één plaat tachtig jaar (Vlaamse) stripgeschiedenis!
Hoe goed de jonge Hermans de mogelijkheden van de tekstballon dan al begrijpt, blijkt uit het feit dat het personage dat de eerste Nederlandse woorden in ballonvorm uitspreekt op het plaatje zelfs niet te zien is! We merken een languit op de plankenvloer uitgestrekte Suske, op zolder tussen een stapel boeken, dromend van talrijke toekomstige avonturen. Vanuit de toegangsdeur naar de zolder komt het bewuste tekstballonnetje te voorschijn. Het rollenpatroon van de jaren dertig in acht genomen, is het wellicht moeder die Suske vraagt wanneer hij dan eindelijk aan tafel komt...

BEWONDERING

Sinds ik, in 1978, als nog inwonende werkloze jongeling, van mijn vader de toelating kreeg om eens na te gaan wat er zoal aan strips en aanverwanten te vinden was in zijn oude jaargangen van *Ons Land*, en net zoals Suske languit tussen de stapels tijdschriften de ene ontdekking na de andere deed, draag ik deze onbekende patriarch van de Vlaamse strip een warm hart toe.

Nadat ik mij had mogen vergapen aan een prachtige prent over twee pagina's over de *Ronde van Frankrijk* uit 1936, gesigneerd 'Eemans', stuitte ik in dezelfde jaargang op een reeks stopcomics *Mijnheer Pip wandelt door het leven* met dezelfde signatuur. Een strip uit de jaren dertig, duidelijk van Vlaamse makelij, "toch wel speciaal" dacht ik; maar er was meer. *Mijnheer Pip* is geen strip met de fantastische avonturen van een verzonnen superheld in een ver land of in een andere tijd, het toont ons de dagelijkse beslommeringen ten tijde van economische crisis van de man in de straat, "toch wel speciaal"...Wanneer een jaar later het

Ons Land nr 32 (08.08.36)

Mijnheer Pip wandelt door het leven in Ons Land nr 26 (27.06.36)

Stripleksikon der Lage Landen verschijnt, raadpleeg ik nieuwsgierig deze stripbijbel en ontdek dat veel van de 'beeldverhalen' in uiteenlopende stijlen en onder verschillende pseudoniemen (Eemans, h., E, Pink, prof.Pink, ...) in *Ons Land* gepubliceerd tussen 1936 en 1949, vervaardigd zijn door één en dezelfde man: Eugeen Hermans, geboren in 1911. Ik begon te zien dat, ondanks de verschillende stijlen, een constante kwaliteit een herkenningspunt was. Mijn bewondering groeide.

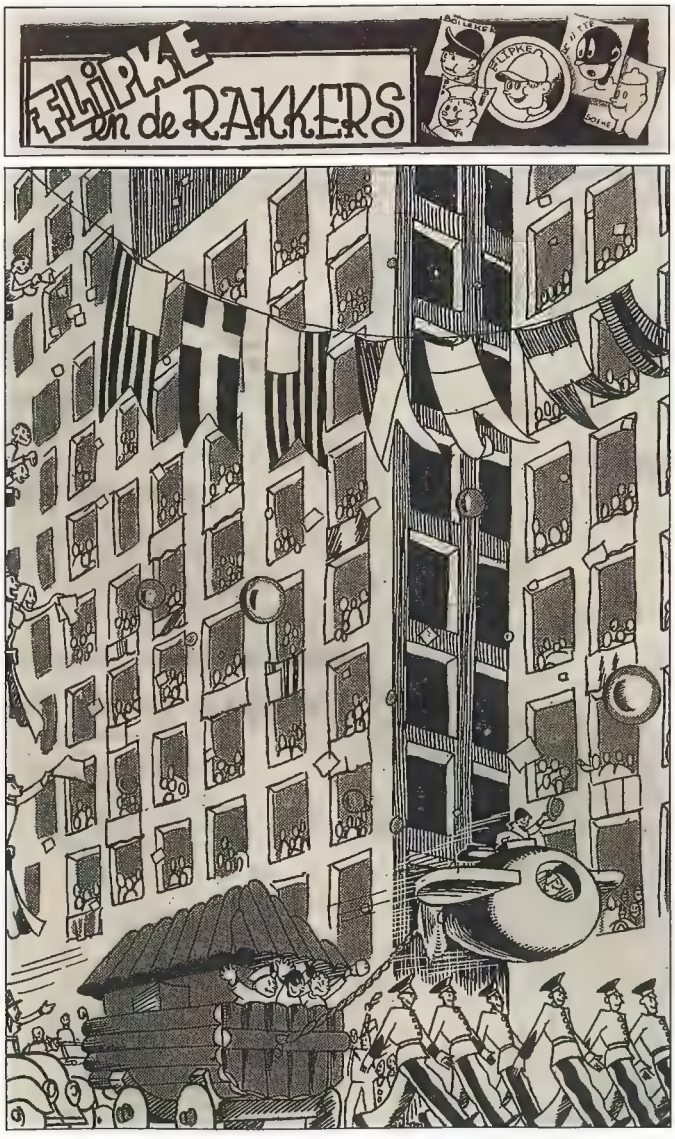

Flipke en de Rakkers in Ons Volkske nr 3 (20.01.35)

Links: Loutje en Loetje in New York (Alain Saint-Ogan, 1931)

Onder: Tintin en Amérique (Hergé, 1932)

Sneeuwwitje
een zeer oud sprookje
REEDS JAREN LAG SNEEUWWITJE IN HET GLAZEN KISTJE EN NOG IMMER WAS HET DOODE PRINSESJE ZOO MOOI ALS EERTYDS!
EENS GEBEURDE HET DAT EEN PRINS IN 'T BOSCH VERDWAALDE EN PLOTS VOOR HET GLAZEN KISTJE STOND. ZOODANIG WERD DEN PRINS DOOR DE SCHOONHEID VAN SNEEUWWITJE OVERSTRAALD DAT HY DIE PLAATS NIET MEER KON VERLATEN TOT DE DWERGEN KWAMEN
EEN PRINS!

Sneeuwwitje, Ons Volkske 23 februari 1936 nr 8

SAINT-OGAN EN HERGÉ

Pink was, zoals gezegd, echter al eerder als striptekenaar actief. Hij vulde, net zoals Hergé dat aan de andere kant van de taalgrens deed met *Le Petit Vingtième*, vrijwel in zijn eentje, de vooroorlogse kinderbijlage *Ons Volkske*, in het geïllustreerde weekblad *Ons Volk*.

Doordat hij met *Suske en Blackske* in 1932, hierin reeds een volwaardige vervolgstrip met tekstballons neerzet, mag hij met recht en reden de aartsvader van de Vlaamse strip genoemd worden. Voorbeelden van courant gebruik van de tekstballon (niet écht een Amerikaanse uitvinding) komen op dat moment op het Europese continent weinig voor. De hilarische vervolgstrip met *Zig & Puce* van Alain Saint-Ogan liep in Frankrijk vanaf 1925 en in eigen land ging Hergé van start met *Kuifje* in 1929. Wanneer we de prachtige paginagrote scène, waarin Hermans' *Flipke en de Rakkers* in 1934 een triomftocht maken in New York, leggen naast de ticker tapeparade uit *Tintin en Amérique* uit 1932, én de slotscène van *Zig et Puce à New-York* uit 1931, dan is het duidelijk dat Pink deze schaarse voorbeelden kent. Het toont echter ook meteen aan dat Hermans zich richt op het weinige dat er bestaat en er een zeer persoonlijk werk mee aflevert. Het is duidelijk dat Hergé, die Alain Saint-Ogan trouwens steeds heeft aangewezen als een voorbeeld, zich voor de triomftocht van *Kuifje* heeft geïnspireerd op de slotscène van *Zig et Puce à New-York*. Pink heeft elementen uit beide taferelen overgenomen en er, vanuit een andere beeldbenadering, zeer persoonlijke elementen aan toegevoegd. De luxueuze Amerikaanse slee is bijvoorbeeld vervangen door de houten ark, die Flipke en de Rakkers tijdens hun avontuur in elkaar getimmerd hebben. Bovendien is zijn lijn veel losser, ronder, vrijer, ...('Vlaamser'). Zijn figuren bewegen, voor die tijd, opvallend soepel en dynamisch.

Zeventien jaar lang zal Pink zijn sierlijke ronde lijn ontwikkelen en cultiveren in zeer uiteenlopende stijlen en genres. Zijn onbevangen lijn ademt poëzie, die ook inhoudelijk tot uiting komt in het sprookjesachtige droomuniversum dat hij jarenlang creëert voor *Ons Volkske*. Zijn bewerkingen van 'belletrie' uit de kinderliteratuur en van sprookjes, korte en lange vervolgverhalen en gagplaten worden bevolkt door kwajongens, sprekende dieren, reuzengrote planten, lachende huisjes, levende huisraad, futuristische uitvindingen die meer dichterlijkheid dan wetenschap bevatten die met zo'n onbevangen vanzelfsprekendheid gebracht worden dat elke lezer er bij wegdroomt, zonder zich verder vragen te stellen.

ONS VOLKSKE EN ONS LAND

Pink nam mij mee op ontdekkingstocht in dit droomuniversum nadat ik op een rommelmarkt in een zorgvuldig in behangpapier (de jaren dertig waren écht crisisjaren) ingebonden jaargang van *Ons Volk* ook nog in elk nummer het op lichtgroen papier gedrukte katern van *Ons Volkske* ontdekte. Dit was dezelfde en toch weer een andere Pink als die ik kende uit *Ons Land*. Waar in het vooroorlogse werk in *Ons Land* in zijn strips van verschillend formaat en vormgeving de dagelijkse realiteit op een luchtige manier wordt behandeld, komt er in *Ons Volkske*, waar kinderen het lezerspubliek

Uit Ons Land nr 52 (30.12.39)

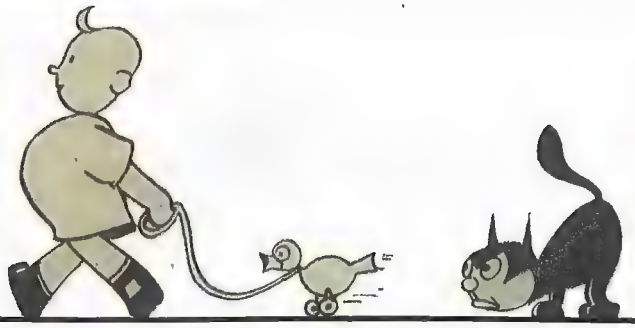

Bee Bee uit Ons Volkske nr 34 (23.08.36)

FIK, MOLLIE EN HUN AUTO
1. — « Ha, ha, Mollie, men zou zeggen dat die sterren toch bewoond zijn ! »
2. — « En die meneer wil ons zeker helpen ! Nu worden we ook sterbewoners ! »
3. — Zie, nu vliegt het drietal door sterrenland en nog wel op een echte kleine ster !
4. — « Ziet, kinderen, hier zijn we aan den beroemden melkweg gekomen, dien ge met heel schoon weer slechts van op de aarde zien kunt ».
5. — « Nu zult ge eens melk drinken, die ge nog nooit tevoren geproefd hebt ! Een echte koningsdrank! »
6. — Na uren van die wonderbare reis genoten te hebben, kwamen ze vermoeid aan het hotel « De Gulden Ster ». Hier zouden ze kunnen slapen.
7. — Maar weldra werden ze terug gewekt door een onophoudend gehuil.
8. — En beiden kwamen ze terug uit hun bed. Zóó konden ze toch niet slapen !
9. — Spoedig zagen ze de oorzaak van al dit gedruisch : hun beste brave auto, die er zich niet kon aan wennen alleen te moeten slapen !

Uit Ons Volkske nr 19 (13.05.34)

zijn, een bonte fantasiewereld vol vanzelfsprekende wonderen tot leven. Eigenaardig genoeg wordt deze 'bonte' wondere wereld vormgegeven in een zéér strak zwart-wit-contrast. Pagina na pagina wordt, samen met het dromend genieten, ook duidelijk dat Hermans zijn strips ontwierp in functie van de toenmalige technische reproductiemogelijkheden en -beperkingen van de publicatie waarin ze zouden verschijnen. Hermans was, als drukvoorbereider voor *Ons Volk* perfect op de hoogte van deze beperkingen, maar weet ze m.i. eerder uit te buiten dan dat ze echt een belemmering voor hem zijn. Het ontbreken van een steunkleur wordt ondervangen door *Ons Volkske* af te drukken op lichtgroen of gelig papier. Een eenvoudige ingreep die blijkt te werken.

Met zijn achtergrond als lay-outman, vat hij zijn strips dikwijls reeds op als volledige plaat, eerder dan, zoals bij zijn generatiegenoten of de stripauteurs vlak na hem, een opeenvolging van plaatjes na elkaar.

Een prachtig voorbeeld van de combinatie poëzie en techniek in een evenwichtig uitgebouwde plaat met strak zwart-wit, vinden we in een aflevering van de zonderlinge avonturen van *Fik, Mollie en hun auto* (*Ons Volkske* nr.19 van 13 mei 1934), waar Pink een schitterende evocatie neerzet van de Melkweg (De plaat wordt later gereproduceerd in *Wordt Vervolgd* op p. 71 om Pinks invloed op Vandersteen te illustreren maar wordt daar verkeerdelijk aan Willy Vandersteen toegeschreven). Ook de schitterende reeks van zes gagplaten rond het *Cirkusleven* zijn een mooi geheel van knap uitgebalanceerde platen, die overigens veel over de manier van werken van Hermans vertellen...Pink maakt regelmatig gebruik van stevige zwart-wit composities; de harde indrukranden van de zinken hoogdrukclichés zijn soms zo scherp dat de teksten, die op de achterzijde van de pagina zijn afgedrukt, in het wit leesbaar worden in de indrukwekkende donkere vlakken van Hermans' tekeningen.

Niet alleen verschillen de vooroorlogse publicaties voor *Ons Volkske* en *Ons Land* van inhoud, de verschillen in sfeer worden ook hier mee bepaald door de druktechnische mogelijkheden. Ook voor *Ons Land*, door de N.V.Altiora 'gedrukt op haar heliopersen' doet Hermans het lay-outwerk. Door de fijne, nauwelijks zichtbare rasterstructuur in de diepdrukcilinders in helio weet Pink dat hij hier in zijn tekeningen zeer subtiele grijswaarden kan inbrengen, wat bijvoorbeeld resulteert in enkele zeer sfeervolle onheilspellende paginagrote prenten, vlak voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Indien *Ons Land* niet in bruine, maar zwarte inkt was gedrukt, zouden deze platen de indruk wekken van een originele potloodtekening of opgehoogde pentekening.

Uit Ons Volkske nr 40 (04.09.36)

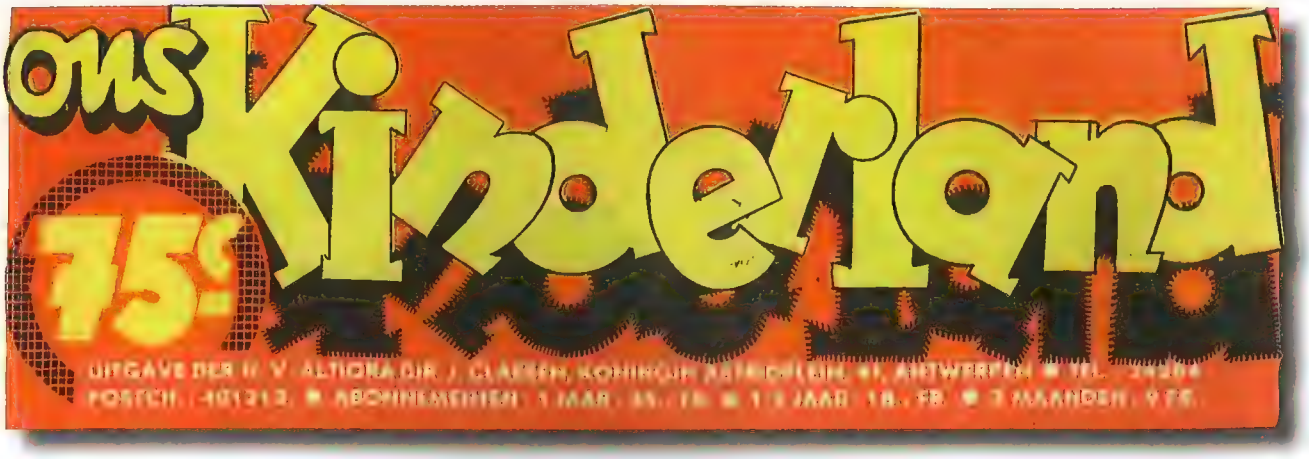

ONS KINDERLAND

Nog voor het uitbreken van de oorlog, brengt de N.V.Altiora zowaar ook nog een zelfstandig striptijdschrift uit: het nu praktisch onvindbare *Ons Kinderland*, dat in feite geen twee volledige jaargangen (in 1937 en 1938) gelopen heeft. Volgens latere verklaringen van Hermans zijn er nooit grote kapitalen in dit periodiek geïnvesteerd en wanneer het geld voor Amerikaanse strips, die het eerste jaar overvloedig zijn gepubliceerd (o.a. *Popeye* van Segar) op is, wordt Hermans, vaste tekenaar-illustrator voor *Ons Land*, verzocht ook dit blad van strips te voorzien. Zijn *Reintje Vos* die vanaf eind 1937 op de voorpagina verschijnt vertoont dan ook Amerikaanse stijlverwantschappen. De eerder primitieve kleurendruk op de cover verraadt inderdaad geen 'grote investeringen'. De tekenstijl in *Reintje Vos* (en mogelijk experimenten van Hermans om te inkten met penseel) wijzen op tijdsdruk. Eind 1937 loopt in *Ons Volkske* een verhaal met *Jan Knap*, dat aanvankelijk werd toegeschreven aan Hermans, maar dat hij wellicht onder dezelfde tijdsdruk heeft overgelaten aan zijn vriend en collega Antoon Herckenrath. Binnen in *Ons Kinderland* getroost Hermans zich echter opnieuw moeite om op technisch-grafisch gebied alle mogelijkheden te benutten. Wellicht heeft hij voor de bewerking van het sprookje van de gebroeders Grimm, *Zeven in één slag* naast de zwarte lijntekening telkens een extra 'tekening' gemaakt voor de grafische motieven die zijn toegevoegd in de steunkleur. Wanneer hetzelfde verhaal wordt herdrukt in *Ons Land* in 1949, lijkt het door het kleinere formaat en het wegvallen van deze steunkleur haast om een andere strip te gaan.

Zeven in een slag: versie uit Ons Kinderland (onder) en Ons Land (boven)

Pierrot le Bagarreur

ALBUMUITGAVE

Waar zijn collega aan de andere zijde van de taalgrens, Hergé, in de jaren dertig reeds snel resoluut kiest voor vaste figuren, een vast stramien voor de pagina-indeling en een zeer herkenbare stijl, zien we in Vlaanderen Pink, onder invloed van al wat er voor hem reeds bestond op het gebied van beeldverhaal, een zeer persoonlijk product afleveren, maar niet onder één herkenbare stijl. Hij opteert er zelfs voor om in hetzelfde tijdschrift in zeer uiteenlopende genres, stijlen en technieken te publiceren, mogelijk om *Ons Volkske* het allure te geven van een blad waaraan verschillende tekenaars meewerken. Het feit dat dit ook gebeurt onder verschillende pseudoniemen heeft, samen met het ontbreken van albumpublicaties, zeker niet bijgedragen tot de naambekendheid van Pink. Bij het uitbreken van de tweede wereldoorlog bestaan er haast nog geen echte Vlaamse strips, maar heeft deze grote onbekende reeds een indrukwekkend strip-oeuvre op zijn naam, een oeuvre dat tijdens de oorlogsjaren wordt uitge-

Pierrot le Bagarreur

Pierrot le Bagarreur

breid met enkele, eerder 'neutrale' publicaties in *Ons Land*. Toch komt er, kort na de oorlog, een stripalbum met werk van Hermans op de markt. Laat het ons typisch Belgisch noemen dat het enige stripalbum dat van hem verschijnt, terwijl deze Vlaamse pionier nog als stripauteur actief is, enkel in de Franse taal bestaat. Om de verwarring nog groter te maken tekent Hermans deze keer, in de naoorlogse overwinningsroes, met een Engelstalig pseudoniem: Capt.Lewis Jackson (!). *Pierrot le Bagarreur* (Pietje de Vechtjas) is het verhaal, op scenario van een zekere professor Coremans, van het gevecht tussen een jonge verzetsstrijder en de Duitse Gestapo. Volgens een 'proeve van bibliografie' uit 1981 zou het moeilijk te vinden album verschenen zijn bij uitgeverij Dereume in Brussel in 1949. Het achterplat van dit merkwaardige album in oblongformaat vermeldt echter als copyright '1945'. Dit is meer in overeenstemming met de tijdsgeest van het verhaal én met de opmerkelijke stijl waarin Hermans zijn tekeningen maakt: een realistische stijl met overvloedig uitgesproken karikaturale kenmerken (zeer speciaal voor die tijd). De stijl die hij een jaar later voor *Slim & Knok* hanteert voor *Ons Land* is reeds veel meer zuiver realistisch. Pink vertelt hier weer met een vernieuwde striptaal. Uit de sfeervolle kleurencover mag blijken dat het ininkten met penseel reeds lang de experimentele fase voorbij is. Binnenin wordt wellicht een combinatietechniek gebruikt, waarbij door het inpassen van stevige donkere vlakken en de toepassing van een doorgedreven arcering enkele schitterende paginagrote platen ontstaan (daar zijn de prachtige zwart-wit contrasten weer) Hermans heeft tijdens de oorlogsjaren ook meegewerkt aan een animatiefilmproject, samen met Ray Goossens, en voert ook in *Pierrot* een aantal filmische elementen in zijn beeldtechniek in. Het resulteert in een aantal fraaie achtervolgingsscènes, vliegtuigdroppingen, explosies e.d. met camerastandpunten vanuit vogel- of kikkerperspectief. De hoofdfiguur

Pluk ZOEKT ZIJN VADER
HET RODE ANKER
ZO'N NEUS STAAT OOK OVERAL IN DE WEG! AH! AH!
ZO'N KOP STAAT OOK OVERAL IN DE WEG!
AH! AH!
KSS! KSS!
PAK VAST!
VLOERT HEM!
OP LEVEN OF DOOD ?
DEZE ROLLENDE TON BRENGT GETROOSTHEID DE VECHTERS TOT KALMTE EN VREDE...
RIJ
TUUT! TUUT! TUUT!
'T ZAL ER WEER STUIVEN !
GEEN VERDERE COMPLIMENTEN! EN AVANT, MARCHE!

Pluk in 't Kapoentje nr 2 (08.01.48)

Originele tekening van de cover van Poppy nr 8 (20.01.49)

vertoont Amerikaanse stijlkenmerken, maar verder doet deze technisch perfecte realistisch-karikaturale stijl zeer 'eigen' aan. Elke stripliefhebber vraagt zich bij het zien van de laatste strook op p27, een scène waar de verzetstroepen bewapend worden, (getekend midden jaren veertig, Sleen en Vandersteen kwamen juist piepen) watertandend af, wat er nog verder zou gegroeid zijn uit dit oorspronkelijke talent, als hij enkele jaren nadien de striptekenpen niet aan de wilgen had gehangen. Er waren nog plannen met *Pierrot*: achter in het album worden nog vijf titels aangekondigd, waarin onze held rollen als spion, RAF-piloot en commandostrijder krijgt toebedeeld. Waar Hermans het echter jarenlang heeft moeten stellen zonder een ingeburgerde cultuur van albumpublicaties, gaat het nu om een boekuitgave zonder voorpublicatie, iets wat - ook nu nog - niet echt bevorderlijk is voor de verkoop. Het verhaal is wel spannend, maar zeer tijdgebonden; humor en sfeerschepping komen vrijwel enkel via het tekenwerk aan bod. Het vertelritme wordt ook enigszins gebroken door de combinatie van tekstballons en tekstblokken, en het moet gezegd dat de heer Coremans wellicht een uitstekend leerkracht was, maar niet écht in de wieg gelegd is als stripscenarist. Er komt geen vervolg op dit unieke opmerkelijke albumproject.

't KAPOENTJE EN POPPY

Wanneer de Vlaamse stripboot na Wereldoorlog II dan echt voluit van wal steekt met een ware 'boom' van stripbladen, bekleedt Hermans, dit keer onder de schuilnaam 'El Anton' (!), een ereplaats in *'t Kapoentje* zoals Hergé er één heeft in het pas opgerichte striptijdschrift dat naar zijn figuur genoemd werd. Net zoals *Kuifje*, verschijnen de avonturen van *Pluk* vanaf 1947 in prachtige kleuren, in drie stroken, doorgetrokken over de middenpagina's.

Eenzelfde ereplaats heeft hij, onder het pseudoniem 'Thomas Percy' (!) in het nieuwe jeugdblad *Poppy*, dat vanaf eind 1948 zowel in het Nederlands als in het Frans verschijnt en waar hij, naast een drietal reeksen van didactische aard, ook de avonturen van de titelfiguur, opnieuw op scenario van prof. Coremans, uittekent, weer op drie kleurige stroken over de ganse middenpagina doorgetrokken. Hermans' stijl is dan, net zoals bij de *Avonturen van Tuurke Slim en Jan Knok* die hij in 1946 in *Ons Land* is gestart, realistischer geworden, nog steeds met een zeer elegante ronde lijn die dicht tegen Jijé aanleunt. Het valt ook op dat de scenario's voor de publicaties in kleur niet meer van zijn hand zijn en dat daardoor mogelijk de humor en de poëzie wat verloren gaan ten koste van het avontuur. Hermans brengt als grafisch vakman de poëzie echter terug binnen door het sfeervol gebruiken van de kleur, in bijvoorbeeld de schitterende impressie van een haven bij valavond in *Pluk zoekt zijn vader* in *'t Kapoentje*.

VOOR HET DOEK OPGAAT!..
IK BEN TUURKE SLIM, OOGALS MIJN NAAM HET ZEGT BEN IK NIET DOM EN STEEDS BLIJ VAN ZIN!
EN DIT IS JAN KNOK, LIJK ALS GEEN EEN, MAAR STERK ALS EEN BOK

Boven:
Tuurke Slim en Jan Knok uit Ons Land nr 6 (10.08.47)

Onder:
Voorstelling van Tuurke Slim en Jan Knok in Ons Land nr 1 (06.07.46)

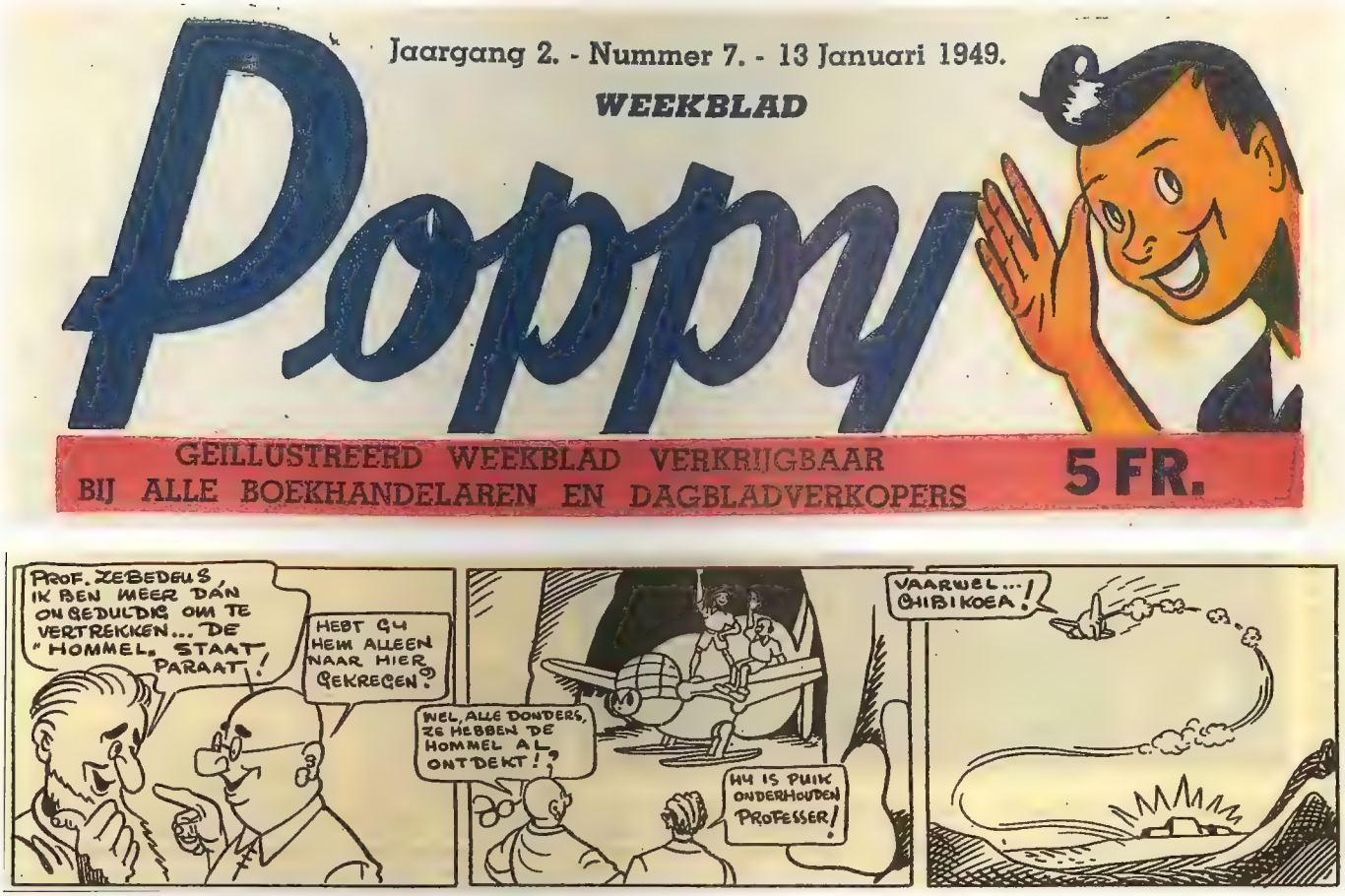
Jaargang 2. - Nummer 7. - 13 Januari 1949.
WEEKBLAD
Poppy
GEILLUSTREERD WEEKBLAD VERKRIJGBAAR
BIJ ALLE BOEKHANDELAREN EN DAGBLADVERKOPERS
5 FR.
PROF. ZEBEDEUS, IK BEN MEER DAN ONGEDULDIG OM TE VERTREKKEN... DE "HOMMEL" STAAT PARAAT!
HEBT GIJ HEM ALLEEN NAAR HIER GEKREGEN?
WEL, ALLE DONDERS, ZE HEBBEN DE HOMMEL AL ONTDEKT!
HIJ IS PUIK ONDERHOUDEN PROFESSER!
VAARWEL... CHIBIKOEA!

Het Geheimzinnige Chibikoea (Tuurke Slim en Jan Knok) in Ons Land nr 50 (13.12.47)

Ook de publicatie van *Poppy's avonturen* zijn poëtische staaltjes van grafisch vakmanschap. Het gaat hier immers om een reproductie in driekleurendruk, niet zoals bij de hedendaagse vierkleurendruk waarbij alle kleuren worden verkregen door een fotografische selectie van de drie hoofdkleuren, gecombineerd met zwart. We zien hier een schitterend resultaat, verkregen door het drukken in blauw met rood en geel als steunkleur, waarbij door het oordeelkundig combineren van rasters met verschillend karakter zeer aangename en sfeervolle illustraties worden verkregen. Sommige moderne tekenaars (Erik Meynen, Jan Bosschaert, Joost Swarte, Gert Dooreman, Ever Meulen, ...) gaan deze grafische uitdaging later opnieuw aan. Hermans levert hier niet alleen in de middenpagina's maar ook voor de cover – hij ontwierp voor alle twintig nummers van *Poppy* telkens de omslagillustratie - een aantal aangename grafische meesterstukjes. Heel graag verwijs ik hier naar het omslag van jaargang I, N°4, een meesterwerkje van compositie en kleurgebruik waar ook het detail nog een voorname rol speelt.

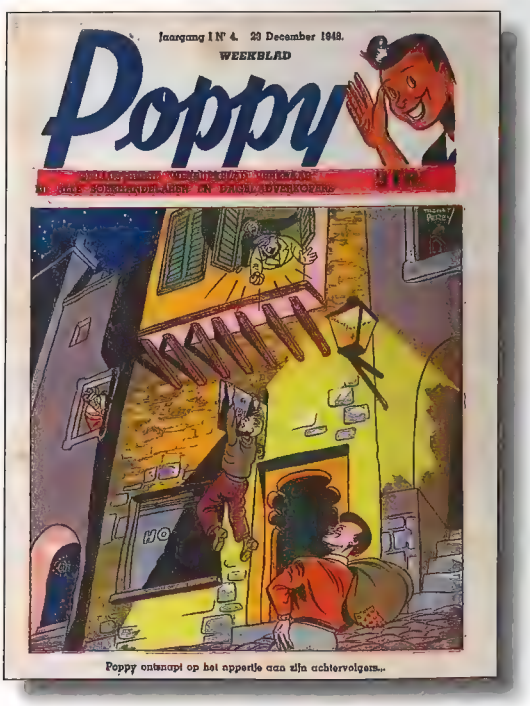

Toch zien we Hermans' enthousiasme bij het tekenen van het tweede deel van de avonturen van *Slim & Knok* (*Het Geheimzinnige Chibikoea*) in *Ons Land* in 1948 en bij *Pluk en de Valsmunters* in *'t Kapoentje* in hetzelfde jaar afnemen, bijvoorbeeld aan de mindere aandacht die geschonken wordt aan het uitwerken van de decors en detaillering en aan het terugbrengen van de avonturen van *Slim & Knok* van drie stroken naar twee stroken per week. Naar het einde van de verhalen toe lijkt het of de tekeningen nog enkel gemaakt zijn in functie van het beëindigen van het verhaal.

DUIVEL-DOET-AL

Al de gecombineerde inspanningen eind jaren veertig ten spijt, verliest Hermans blijkbaar zijn interesse in het stripverhaal. Het medium dat door hem in Vlaanderen op gang is gebracht en dat hij een typisch Vlaams gezicht heeft gegeven. Kenmerkend is zijn antwoord op een vraag van DannY De LaeT in 1980 naar de verdiensten van de toenma-

Links: Antwerpsche straattypen: Pooske Soep uit Ons Land nr 22 (13.06.42)

lige stripauteur, waarin hij vertelt dat hij bij *'t Kapoentje* na publicatie de zink-clichés van *Pluk* kreeg, met de bedoeling er zelf albums mee uit te brengen. Het wijst er niet alleen op dat de verloning van een striptekenaar toen niet echt een goudmijn was, maar dat de uitgeverij eind jaren veertig niet echt de intentie had om albums uit te brengen en het initiatief overliet aan de auteur.

Wellicht heeft juist Hermans' veelzijdigheid, zowel wat stijl als techniek betreft, hem in verband met naambekendheid en een doorbraak de das omgedaan.

Na jaren hard werken als, zoals hij het zelf noemt, 'duivel-doet-al'-stripauteur kiest hij ervoor om zijn stripproductie af te bouwen en plaats te ruimen voor een oprukkende generatie nieuwkomers waaronder Marc Sleen en Willy Vandersteen. Pink heeft ze nog gekend als debuterende collega's. Hij herinnert zich later van deze rasvertellers hun rotsvaste geloof in hun roeping als Vlaams stripauteur.

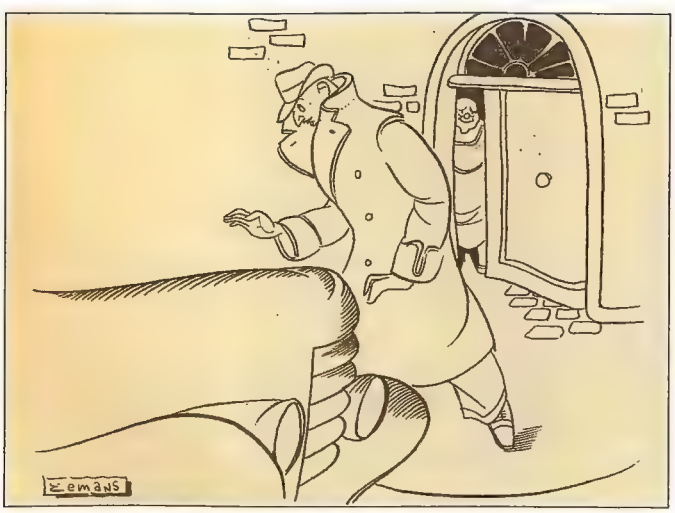

Had hij gedroomd? Uit Ons Land nr 7 (07.02.42)

LAYOUTER EN ILLUSTRATOR

Zelf gaat hij zich toeleggen op lay-outwerk en een carrière als boekillustrator. Als illustrator van literair werk had hij zich reeds ruimschoots bekwaamd door, afwisselend met Antoon Herckenrath, het jarenlang illustreren van kortverhalen, boekbesprekingen en vervolgromans bij *Ons Land*. Ook hierin toont hij zich wat stijl betreft een ware kameleon. In 1940 illustreert hij bijvoorbeeld, voor het uitbreken van de oorlog een vervolgverhaal van Boris Podvoisky (*Bewogen Dagen*!) waarin hij in 55 illustraties een ware ouderwetse houtsnedenstijl tentoonspreidt. Het verhaal wordt afgebroken bij de Duitse inval. Wanneer *Ons Land* in september opnieuw verschijnt staat er in de plaats een nieuw feuilleton *De Naamloze*, een verhaal van H.Courths Mahler, deze keer geïllustreerd met zeer gestileerde sober-modernistische afbeeldingen. In 1942 toont hij bij de reeks *Antwerpsche Straattypen* van Jan De Schuyter een fraai staalkaartje van zijn grafische veelzijdigheid. In nummer 7 van dezelfde jaargang, 1942, brengt hij bij een anoniem verhaal *Had hij gedroomd?*, een prachtprent in regelrechte Ever Meulen stijl (Eddy Vermeulen is geboren in 1946)! Opnieuw is bij al deze verschillende stijlen kwaliteit het herkenningspunt. Hermans bouwt zich een reputatie op als boekillustrator met werk voor o.a. John Flanders, Valère Depauw, Johan Daisne, ... Wanneer ik, enkele jaren geleden, een studie opstart naar het geïllustreerde werk van de Lierse auteur Anton Bergmann, kom ik zowaar mijn vriend Eugeen opnieuw tegen, bij de ontdekking van een zeer stemmige heruitgave in 1954 van de roman *Ernest Staas*. Vergelijking met eerdere geïllustreerde versies van dit boek leert dat ook hier Hermans eerst grondig bestudeerd heeft wat er reeds bestond om daarna een persoonlijk product af te leveren, waarbij hij opnieuw zijn artistiek tekentalent combineert met zijn technisch-grafische kennis. Het is ook duidelijk dat hij niet zomaar wat plaatjes maakt bij een verhaal, maar dat hij het boek echt als een concept beschouwt.

PINK-OMNIBUS

Ook als Danny De Laet in 1981 het lovenswaardige initiatief neemt om in de *Magnum-Special*-reeks een Pink-Omnibus uit te geven, is het duidelijk dat Hermans, die aan de uitgave meewerkt, ook dit boek als een nieuw 'concept' beschouwt en dat men bezwaarlijk kan spreken over een bundeling van herdrukken. Pink heeft op dat ogenblik de eerbiedwaardige leeftijd van zeventig jaar bereikt. Voor het 'concept' ontwerpt en tekent hij een cover, twee prachtige schutbladen, een titelbladzijde en een inhoudsopgave. De vijf in *Ons Volkske* en *Ons Land* in verschillende formaten verschenen verhalen zijn alle omgewerkt voor publicatie in staand A4-formaat en voorzien van nieuw getekende en geschreven tekstballons. Hoe goed Hermans op dat moment nog steeds de 'taal van de tekstballon' begrijpt, blijkt als het vertelritme in *Hansje en Grietje* en *Aladin en de Wonderlamp* die in 1941 zonder tekstballons verschenen, ingrijpend veranderd door de toevoeging hiervan. Maar er is meer. Hermans heeft enkele grote tekeningen toegevoegd en sommige platen, zoals de derde aflevering van *Slim en Knok* in hun geheel opnieuw getekend. Als klap op de vuurpijl brengt Pink, na dertig jaar inactiviteit als striptekenaar een gloednieuw stripje *De Oude Rakkers*, dat op één of andere manier zijn Antwerpse roots verraadt, en waarmee hij op zeventigjarige leeftijd niet zou hebben misstaan tussen het jonge geweld dat zich enkele jaren daarvoor in het Antwerpse undergroundblad *Spruit* had gemanifesteerd. Het blijkt dat Hermans nog niets van zijn talent heeft ingeboet en zich nog steeds hernieuwt. Het illustreert het antwoord dat hij als 64-jarige in een vraaggesprek in 1975 geeft op de vraag wanneer hij is afgestudeerd: "Nog altijd niet..." Hij bedoelt daarmee dat hij, als autodidact – zijn 'officiële' opleiding in het kunstonderwijs duurde drie maanden – uit de praktijk is blijven bijleren. "Eigen aan de jeugd", voegt hij er schertsend aan toe. De *Omnibus* wordt trouwens met de nodige zelfrelativering, eigen aan deze bescheiden pionier, uitgebracht. Als fervent liefhebber, kon ik niet anders dan één van de honderd gesigneerde exemplaren proberen te bemachtigen (de totale oplage bedroeg 1.100 exemplaren).

Het haast ontbreken van albums met werk van Pink maakt dat hij een vergeten pionier wordt. Wanneer deze talentrijke grondlegger op 28 oktober 1992, na een rijkgevulde loopbaan als stripauteur én als illustrator, overlijdt wordt daar in de pers nauwelijks melding van gemaakt.

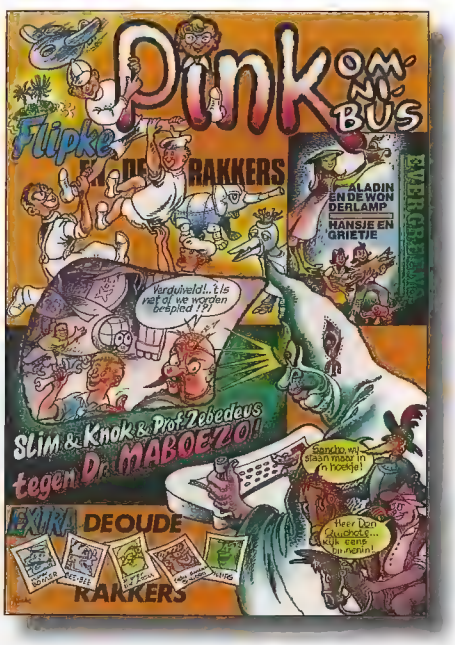
Pink OM-NI-BUS
Flipke EN DE RAKKERS
ALADIN EN DE WON DERLAMP
HANSJE EN GRIETJE
Verduiveld!.. 't Is wat of we worden bespied !!!
SLIM & Knok & Prof. Zebedeus tegen Dr. MABOEZO!!
Bandito wij staan maar in 'n hoekje!
Heer Don Quichote... kijk eens in mijnen!
EXTRA DEOUDE RAKKERS

GIGANTISCH STRIPOEUVRE

Het gekoesterde exemplaar van de *Pink-Omnibus* vult, samen met een door Karel Driesen in 1974 uitgebrachte versie van *De Leeuw van Vlaanderen* een klein stukje van een gapend hiaat. In de tweede tekstballon in *Suske en Blackske* spreekt Suske in 1932 de wens uit: "Mocht ik toch ook zulke avonturen beleven...". En avonturen zijn er gekomen! Hermans laat een gigantisch stripoeuvre na, los verspreid over talloze, soms onvindbare tijdschriften.

Het is dan ook bijzonder toe te juichen dat Brabant Strip dit jaar, de honderdste verjaardag van Hermans' geboorte, het initiatief neemt om zijn lezers van Pink te laten proeven, door zijn langstlopende reeks *Flipke en de Rakkers* volledig in album uit te brengen. Wie, net zoals Pink zelf die blijvend op ontdekkingstocht is geweest in het land van het beeldverhaal, regelmatig aangenaam wil verrast worden door weer een nieuwe ontdekking, kan hiervoor de grondig uitgewerkte bibliografie die in het Kerstalbum van Brabant Strip wordt aangeboden als leidraad gebruiken. Ik spreek hierbij de hoop uit dat Brabant Strip later in de mogelijkheid zal zijn om ook het superzeldzame *Ons Kinderland*, en onvindbare juweeltjes als *Pierrot le Bagarreur* en de *Poppy*-covers binnen het bereik van de geïnteresseerde liefhebber te brengen. Deze puur genietbare wondertjes zijn een niet te onderschatten aanvulling bij de geschiedenis van de pionierstijd van het Vlaamse stripverhaal.

Het is inderdaad mooi om zien hoe niet alleen Pink, voor zijn oorspronkelijke creaties heeft gekeken naar mannekensbladen en kindertijdschriften en naar de 'groten' voor hem in Engels- en Franstalig buitenland (Saint-Ogan, Hergé, Disney, Segar, Soglow, ...) Het is ook mooi om vast te stellen dat Pink niet alleen vormelijk aan de basis ligt van de Vlaamse strip maar ook een gunstig 'spontaan' klimaat geschapen heeft voor de Vlaamse groten na hem. Nergens anders dan in Vlaanderen leeft een eerbiedwaardige mythologische godheid als Neptunus in het collectief geheugen als een baardige dikzak in zwembroek en zijn autootjes met een gezicht en gevoelens meer dan vanzelfsprekend. Elke lezer van Pink zal ongetwijfeld zijn eigen plezierige herkenningspunten terugvinden. In een recent

Pink tekent zichzelf in Flipke en de Rakkers, Ons Volkske nr 35, (27.08.33)

Covertekening van een schrijfboek gratis aangeboden door Solo, jaren 50

verschenen studie *De doorbraak van de strip als populair medium in de Vlaamse pers van de jaren dertig* besluit Pascal Lefèvre: 'De beeldverhalen zelf die in de Vlaamse pers van de jaren dertig verschenen, mogen nu al vergeten zijn, dit onderzoek wijst erop dat zij de noodzakelijke basis legden voor de definitieve doorbraak van dit populaire medium in Vlaanderen.'. Waar de originele exemplaren van *Le Petit Vingtième*, gecreëerd door de nu wereldberoemde Hergé, een gegeerd verzamelobject zijn geworden omdat zij de basis vormen van een oeuvre dat momenteel ook als Kunst wordt beschouwd, worden de oude nummers van *Ons Volkske*, gevuld door de nu onbekende Pink, door vele deskundigen zelfs niet als volwaardig stripperiodiek beschouwd. Toch vormen zij de basis van wat later bekend is geworden als 'De Vlaamse School' binnen de stripwereld. Niet alleen hierom, maar ook omwille van de genietbaarheid van dit originele werk moet Pink opnieuw onder de aandacht worden gebracht.

O ja, ook de Vlaamse 'kleintjes' zijn door deze pionier beïnvloed. Enkele weken na mijn kennismaking met *Mijnheer Pip* heb ik, als jonge inwonende werkloze, zelf een strip over 'de dagelijkse beslommeringen ten tijde van economische crisis van de man in de straat' in het leven geroepen…

JAARGANG III. — N° 36. 9 SEPTEMBER 1934.

Ons Volkske

WEEKBLAD

Telefoon : 17.31.20
Postcheck : 164.79

Em. Jacqmainlaan, 127, Brussel
ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR : 12 FRANK

Prijs : 25 CENTIEM

DE LEEUW VAN VLAANDEREN

« Ons Volkske » geeft de « Leeuw van Vlaanderen »! Over gansch het Vlaamsche land schalt dit heugelijke nieuws! Het zal een « Leeuw van Vlaanderen » zijn, die ingegeven is door vader Conscience, doch heelemaal bewerkt en geteekend door PINK, den kinderteekenaar van « Ons Volkske », die de middeleeuwen, in al hun bonte kleuren en geuren voor onze oogen toovert en, dit op een zeer prettige, humoristische wijze!

De eerste reeks teekeningen verschijnt in « Ons Volkske » van 15 September!

Cover van Ons Volkske nr 36 (09.09.34)

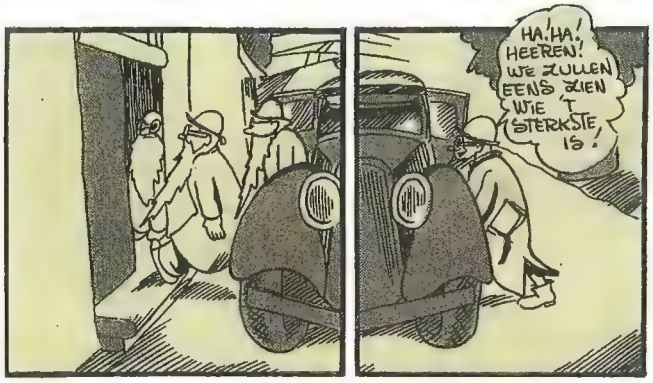

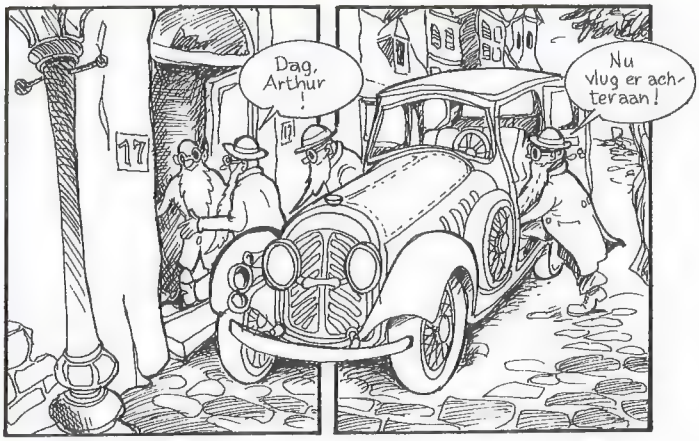

Scène uit Flipke en de Rakkers uit Ons Volkske (1935) en de Pink Omnibus (De Dageraad 1981)

"PINK" Eugeen Hermans – Literatuurlijst

Danny De Laet - 1972: *Conscience in het beeldverhaal* In De Kerels van Vlaanderen, CISO-Brabantia Nostra, 1972

Karel De Decker - 1973: *Eindelijk: hier is Pink* Beknopt Verslag – De Standaard 25 aug 1973

Anoniem - 1973: *Pink* en *Kort overzicht van enkele werken van Pink*, Strips, Driesen, november 1973

Jan Neckers en Karel Driesen - 1974: *Eugeen Hermans alias Pink striptekenaar van het eerste uur*, De Stripwereld Nr 3 , 1974

Danny De Laet - 1975: *De eerste Leeuw van Vlaanderen als stripverhaal*, De Stripwereld Nr 6 , 1975

Karel Driesen en Marc de Lint - 1975 : Pink Eugeen Hermans, audio-opname, interview dd 13 06 1975, nooit in uitgeschreven vorm gepubliceerd

Danny De Laet - 1977: Diverse vermeldingen en opgenomen onder de naam Pink in Hoofdstuk 3: Who's who van de Vlaamse tekenaars en scenario-schrijvers, Het Beeldverhaal in Vlaanderen, CISO, Brabantia Nostra, 1977

Dirk Willemse - 1978: *De pionier van het Vlaamse beeldverhaal Eugeen Hermans*, Kartoen Nr 6, sept 1978

Danny De Laet - 1978: *Eugeen Hermans: legende die nog niet vergeten werd*, De Standaard, speciaal nummer p3 , 17 nov 1978

Danny De Laet - 1979: *Gesprek met Eugeen Hermans, Vlaams strippionier*, De Periscoop, juni 1979

Jan Smet - 1979: *Pink, Vlaams striptekenaar van het eerste uur* p72, *Hermans Eugeen* p144 , *Ons Kinderland* p185, *Ons Volkske* p185-p186, Wordt Vervolgd, Stripleksikon der Lage Landen, Uitg Het Spectrum, 1979

Danny De Laet - 1979: *De Zevende Kunst voorbij – Geschiedenis van het Beeldverhaal in België* p103 tm p111, foto p93 Uitg.Ministerie Buitenlandse Zaken, Belgische Kroniek Nr 322 , 1979

Danny De Laet - 1981: *Gesprek met Vlaams strippionier Eugeen Hermans* p57, *Gesprek met Vlaams strippionier Eugeen Hermans* p103, *Proeve van Bibliografie* p108 t/m p111, Pink-Omnibus, Magnum-Special, 1981

Danny De Laet - 1982: *Gesprek met Vlaams strippionier Eugeen Hermans* p115, *Bouwstenen voor een bibliografie van E. Hermans* p 119 in De Vlaamse Stripauteurs, Uitg. De Dageraad, 1982

Kris de Saeger - 1986: *Het Stripverhaal in Vlaanderen*, een vermelding op p205, Vlaanderen jg 35 Nr 4 sept 1986

Patrick Van Gompel, Ad Hendrickx - 1995: *Geschiedenis*, vermelding op p19 in Strips, AHA ! uitg Standaard, 1995

Patricia Vansummeren - 1996: *De Volks-en Kinderprenten-Van Mannekensblad tot Stripverhaal* vermelding en korte bespreking in *Kinderprenten van Brepols*, Brepols, 1996

Danny Dewilde - 1997: *Eugeen Hermans* p52 Officiële Belgische Stripcatalogus, Uitg Casto, 1997

Anoniem - 2011: *Collectie Fenix in 2011* p66, Brabant Strip Magazine Nr 184, febr 2011

Willy Geets - 2011: *Honderd jaar Pink, de vergeten pionier* p8 en p9 Stripgids tweede reeks Nr 24, april 2011

Pascal Lefèvre - 2011: *Oorsprong van materiaal* vermelding p9 en p10 ill.p21 De doorbraak van de strip als populair medium in de Vlaamse pers van de jaren dertig Tijdschrift voor Media-geschiedenis, vol 11, Nr 1, juni 2011

Links:
De Vlaamse Stripauteurs, Uitg De Dageraad, 1982. Cover door Eugeen Hermans

Rechts:
De leeuw van Vlaanderen, De Stripwereld, nr 6, 1975. Cover door Eugeen Hermans

Met dank aan Jean Smits, Yves Kerremans, DannY De LaeT en Rudy Claessens

Gesprek met Vlaams strippionier
EUGEEN HERMANS

Bij ons weten bestaan er slechts 3 gepubliceerde interviews met Eugeen Hermans: het eerste door Jan Neckers in 1974 in *De Stripwereld* nr 3, een tweede door Dirk Willemse in *Kartoen* nummer 6 van september 1978 en een derde, tevens het meest uitgebreide, door DannY De LaeT in het cultureel maandblad *De Periscoop* van juni 1979. Het is later nog hernomen in de *Pink omnibus* (1981) en in *De Vlaamse stripauteurs* (1982).

DannY De LaeT schreef hierbij de volgende inleiding:
Stilaan leren we de pioniers van het beeldverhaal in Vlaanderen kennen en uit het vergeetboek halen. Zij waren niet legio maar zowel Georges Van Raemdonck als Jan Waterschoot, Frans Van Immerseel of Eugeen Hermans hebben stuk voor stuk voorbeeldig werk geleverd in een tijd – voor W.O. II – dat deze stiel maar weinig houvast bood. Van alle voornoemde kunstenaars is Eugeen Hermans de enige nog levende. Juist daarom verkozen we het hem zelf aan het woord te laten, over zijn carrière in het uitgeversbedrijf. Ook Dirk Willemse benadrukt de pioniersrol en het belang van Eugeen Hermans in zijn inleiding: Eugeen Hermans is veel meer dan één van de duistere voorlopers van het Vlaamse beeldverhaal. Zijn start in 1932 bij Ons Volkske betekent ook de start van het beeldverhaal in Vlaanderen. Onder het pseudoniem Pink bracht Hermans echte moderne strips die elke week, jaar in jaar uit in Ons Volkske verschenen. Een duizendtal pagina's in totaal; Hermans werkte later onder pseudoniemen als El Anton en Thomas Percy nog mee aan Ons Kinderland (1937-38), 't Kapoentje (1947-48) en Poppy (1948)

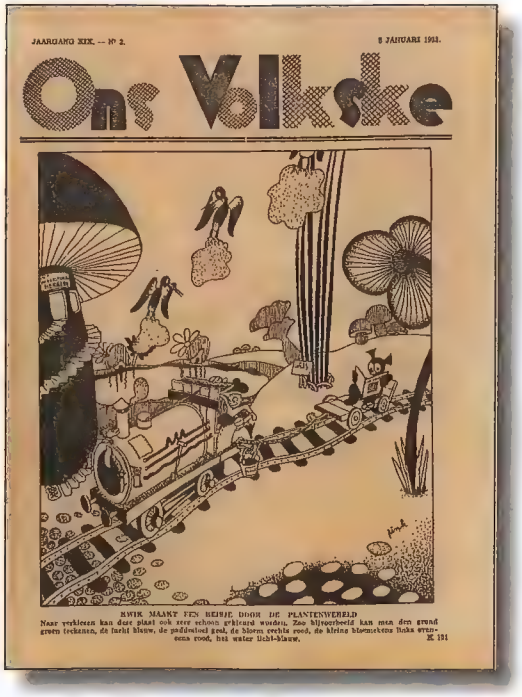

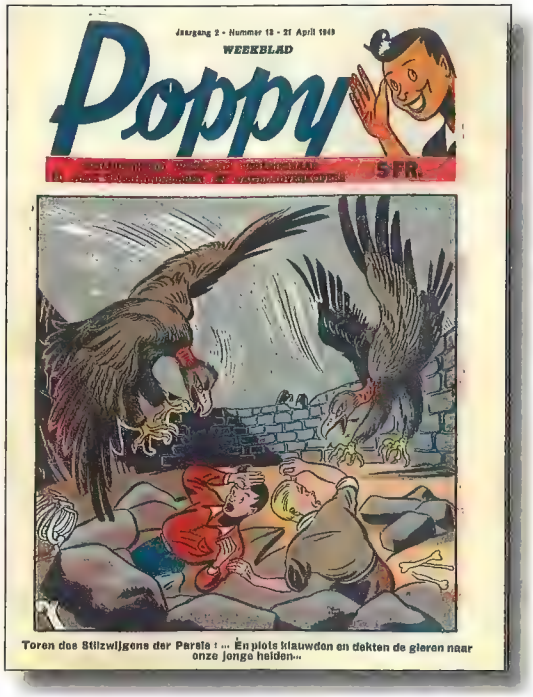

Links:
Eugeen Hermans begint zijn stripcarrière in Ons Volkske in 1932, en beëindigt ze in Poppy in 1949

Rechts (pagina 25) :
Op 22 februari 1931 start in De Standaard de rubriek Voor jonge oogen. Hermans verzorgt de illustraties en brengt tot 11 oktober 1931 wekelijks een tekstloze strip Voor hen die nog niet kunnen lezen

Het volgende interview is de complete versie van het gesprek door DannY De LaeT, her en der aangevuld met interessante passages uit drie andere interviews. Marc de Lint bezorgde ons nog een vierde ongepubliceerd interview afgenomen door Karel Driesen op 13 juni 1975. Volgens de beschrijving van Jan Neckers in 1974 mag u er zich bij het lezen een joviale kerel bij voorstellen, type van de sympathieke Antwerpenaar, dialectisch gekleurd in uitspraak en uitdrukkingen zonder dat het Seefhoeks wordt.

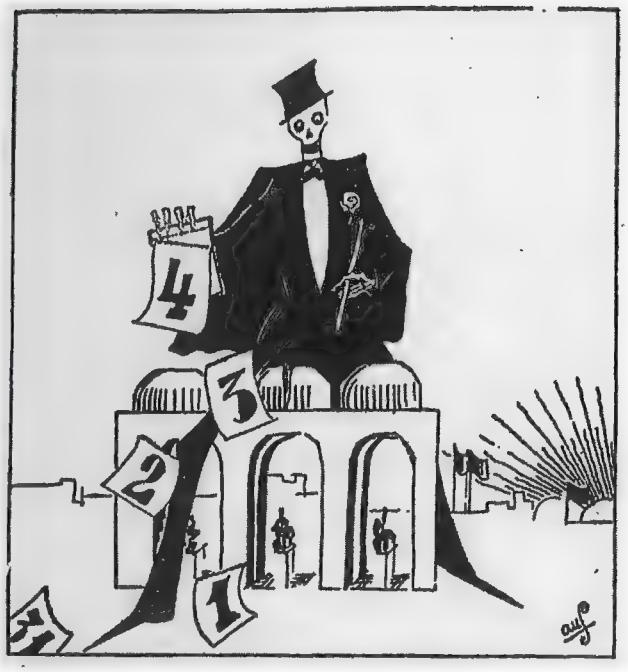

Eugeen Hermans debuteert in 1930 in De Morgenpost, een aparte Antwerpse editie van De Standaard. Illustratie bij het einde van de wereldtentoonstelling te Antwerpen. Voorpagina De Standaard van 6 november 1930. Gesigneerd (Herm)anS

U bent op 8 april 1911, als lid van een tweeling, te Antwerpen geboren, in hetgeen men toen nog de Jodenbuurt noemde. Had u als kind reeds de ambitie om te tekenen en hebt u een Academische opleiding gekregen?

Och, zeer kort! Na drie maanden was ik het hartstikke beu om kubussen te tekenen. Al wat ik verder weet over tekenen heb ik mezelf geleerd door veel te lezen over en te kijken naar kunst. U moet weten dat ik van 15 jaar af praktisch heel de tijd kantoorwerk deed en inmiddels toch maar voort tekende met de hoop er ooit van te kunnen leven. Op die leeftijd kiest men dat niet. Het was toen al moeilijk om werk te vinden. Gezien we het thuis een beetje krap hadden, zag men me liever een vaste job kiezen. Ik heb bij een fotograaf gewerkt, als retoucheur, nadien bij een beeldhouwer en aangezien ik het daar niet zag zitten ben ik tot aan mijn legerdienst op kantoor gaan werken. Nadien zag ik de kans schoon om bij de Standaardkrant te gaan werken. Ik meen dat dit in 1932 was en tot 1937 ongeveer ben ik er gebleven...

Het werk bleek zeer gevarieerd te zijn?

Oorspronkelijk zocht men een karikaturist om karikaturen te tekenen waarvoor Jan Boon me ideeën gaf. Maar ik stond ook in voor de lay-out, het reclametekenen, het maken van retouches enzovoort. Het was veel meer dan tekenen: het was echt dagbladwerk. Daar de redactie nogal beperkt was waren wij wel verplicht overal een handje toe te steken. Men gaf daar ook *Ons Volk* uit, waarvoor ik de lay-out maakte. Dat was vrij eenvoudig omdat het typografisch ging maar het moest toch maar gebeuren.

Lay-out is tegenwoordig (in 1978 nvdr) voor een blad enorm belangrijk geworden. Het afleveren van een degelijke lay-out vergt nu de beheersing van heel wat technieken. Hoe stond dat in 1931?

Het was iets dat nog echt in zijn kinderschoenen stond. Naderhand heb ik de evolutie meegemaakt naar het gebruik van kleefletters, kleefrasters en het hele moderne gamma van hulpmiddelen. Het echte tekenen is er haast niet meer bij. In de jaren dertig werden tekeningen in plaats van foto's gebruikt. Elke titel werd nog met de hand getekend: dat gaf nog echt een ambachtelijke stempel aan een blad.

Had u voor dat u bij *De Standaard* werkte al tekenwerk gepubliceerd?

Ik debuteerde in de Antwerpse krant *De Morgenpost*. Dat moet 1930 geweest zijn. Een vriend schreef wat artikels over de wereldtentoonstelling; ik verzorgde de illustraties. Verder werkte ik ook als illustrator voor een aantal jeugduitgaven van ondermeer de Arbeidsjeugd. Ik maakte ook een aantal linosneden voor een boek over de Antwerpse Poesjenellen.

Eerste boek met illustraties: Theo Bergers, Het poesjenellenspel, Regenboog, 1930. Er zullen er nog vele volgen...

Uw eerste strips verschenen in Ons Volkske in 1932?

Op een zeker ogenblik is men begonnen met het bijblad voor de jeugd, *Ons Volkske*. Ik meen dat het een zekere Van den Eynde was, de directeur, die het idee had om een bijblad voor de jeugd te creëren, zeker en vast geïnspireerd door *Le petit Vingtième*, waar Hergé toen zijn Tintin in tekende. Dat werd mij alleszins als voorbeeld gesteld. Ik werd door de hoofdredacteur belast met het tekenwerk. Ik ben dan tussen mijn ander werk door beeldverhalen gaan maken. Het was geen bevlieging maar gewoon opgedragen werk uitvoeren.

Wat was je reactie op die opdracht? In 1932 waren strips toch iets zeer ongewoon.
Mijn reactie ...ik weet ik niet meer. Ik denk dat ik me wel gedocumenteerd zal hebben. Het was een opdracht als een andere: niks speciaals.

U vulde de 8 blz. van *Ons Volkske*, met uitzondering van die kleine M. Adamson-strip?
Ik vulde dat helemaal, ja. De hoofdredacteur van *Ons Volk*, die leverde wel enkele teksten van educatieve aard of eens een verhaal maar voor de rest maakte ik alle verhalen zelf, de tekeningen, de onderwerpen...maar ik weet er niet veel meer van. Ik heb dat niet bijgehouden, te meer dat het stripverhaal toen veel minder populair was, anders was ik er nu nog steeds bij geweest, meen ik wel.

Kende je toen reeds het beeldverhaal?
Ik kende wel de *Katzenjammer Kids* en ook het originele *Max und Moritz* van Busch. Busch bracht al een echt beeldverhaal, ik heb er trouwens nog enkele boeken van. En verder de *Images d' Epinal* en de Franse jeugdpers, ge weet wel tekeningen met tekst onderaan. Strips was voor mij geen begrip dat plots uit de lucht kwam vallen. Al die verschillende dingen had ik gekristalliseerd tot een zeker basisbegrip van het beeldverhaal.
Je werkte al dadelijk met tekstballons.
Ja, ik kende het werk van Hergé uit *Le Petit Vingtième*: dat heeft me wel beïnvloed. En dan had je nog *Sjors* in Nederland: *Sjors* heeft me wel geïnspireerd bij *Suske en Blackske*.

De Rakkers was uw eerste grote reeks die in feite een gekend stramien volgde: enkele kinderen die een soort wereldreis ondernemen?
Nieuw was dit gegeven zeker niet. Voor mij was die wereldreis enkel een middel om dieren te verzamelen voor een nieuwe Zoo op de Brusselse Wereldtentoonstelling van 1935. En het einde van die tocht liep mooi af op de exacte datum van de opening van de tentoonstelling.

Bereidde je de scenario's voor ?
Nee, dat groeide van week tot week. Alleen voor historische verhalen zoals de Leeuw van Vlaanderen en voor sprookjes schreef ik de scenario's op voorhand.

Illustratie bij Om den Broode, Ons land 6 maart 1943 nr. 10.

Hoe bent u op het idee gekomen om *De leeuw van Vlaanderen* te tekenen?
Waarschijnlijk gebrek aan andere teksten zeker (*lacht*). Ik weet het niet.

Hoe stond jezelf tegenover je werk als striptekenaar ?
Ik zei het al, het was geen bevlieging, het heilig vuur was er bij mij niet. Ik deed het graag, het bood afwisseling maar ik specialiseerde er mij niet in. Ik had nog zeer veel werk buiten die vier wekelijkse pagina's. Ik heb ook nooit de mogelijkheid gehad om een verhaal tot in de puntjes af te werken. Met de jaren voelde ik mijn kunde wel groeien: ik begon de knepen van het vak te kennen, toen ik ermee stopte had ik de routine om strips te tekenen verworven.

Waarom de dominerende groene of gele kleur van dit blad?
Dat was gewoon het ontbreken van kleur ondervangen! Bij gebrek aan beter... Het was slecht uitgegeven, erg gebrekkig. Dat gebeurt nog meer.

U ging weg bij *De Standaard*?
Ja, in 1937 bood men mij een betrekking aan bij het weekblad *Ons Land* als lay-outman. Ik werkte toen zeer veel bij mijn broer als ontwerper van stands en etalagestukken. Deze broer was waarschijnlijk in Antwerpen een van de eerste zeefdrukkers. Na drie jaar terug in Antwerpen wonen was voor mij reeds een voldoende reden. Ik bleef echter nog wel strips tekenen voor *Ons Volkske* maar vlug dwong teveel ander werk me enkele bladzijden door te geven aan mijn vriend en collega op *Ons Land*, Antoon Herckenrath.

Lange tijd werd *Jan Knap* u toegeschreven. Het blijkt nu dat deze reeks werd getekend door Antoon Herckenrath?
Inderdaad, Herckenrath heeft een tijd *De avonturen van Jan Knap* voor *Ons Volkske* getekend.

Met naar *Ons Land* te gaan is de periode van *Ons Volkske* dus rond 1937-38 afgesloten, maar u hebt nog in een ander stripblad getekend?
Ja, *Ons Land* heeft toen *Ons Kinderland* gelanceerd. Dat was eerst in handen van Frans van Immerseel...

Die op stripgebied ook enige ervaring had opgedaan bij Altiora (toen nog De Goede Pers) in het weekblad *Zonneland*...
Ja, maar *Ons Kinderland* liep maar één jaar goed. Er stonden Amerikaanse strips in,

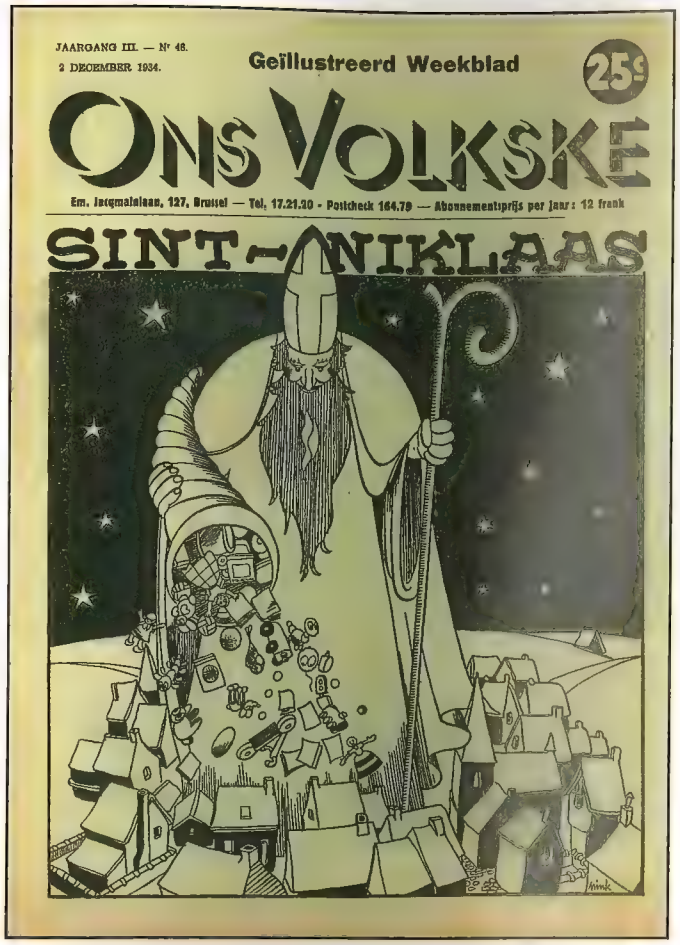
JAARGANG III. — N° 48.
2 DECEMBER 1934.
Geïllustreerd Weekblad
25c
ONS VOLKSKE
Em. Jacqmainlaan, 127, Brussel — Tel. 17.21.30 - Postcheck 164.79 — Abonnementsprijs per jaar : 12 frank
SINT-NIKLAAS

Voorbeeld van een "groen" Ons Volkske. 2 december 1934 nr. 48

ten overvloede, maar het tweede jaar was er geen geld meer, en aangezien ik vaste tekenaar was, verzocht men mij om ook dat blad van strips te voorzien. Ik maakte daarom een afspraak om enkele dagen thuis te werken. Ik werkte daarvoor een halve week thuis aan verschillende stripreeksen. Grote kapitalen zijn er zeker in *Ons Kinderland* niet geïnvesteerd geworden. Daar heeft men nooit iets serieus mee aangevangen. Als het niet om verzekeringen ging geloofden de mensen van *Ons Land* er niet in.
Herckenrath zat er ook bij. Die deed de lay-out voor *Ons Land* voort en mijn broer hield zich bezig met de publiciteit. Hij tekende o.m. een reusachtige Popeye, die in de gang van het gebouw aan de Astridplein stond.

En na de oorlog was u er weer bij?
Ik ging weer werken voor *Ons Land* ja. Ik heb toen nog enkele stripverhalen gemaakt. Zolang we slechts op 16 blz. verschenen bleef er me voldoende tijd om zelf een stripverhaal te maken. Maar ik deed nog ander werk.
Tijdens de oorlog had ik een proef gemaakt voor een tekenfilm. Dat had een Lange Wapper moeten worden, met een plezierig figuurtje erbij dat we Pagadder noemden. En ik ben er wel in gelukt één enkele sequentie te maken, waar ik toch zeer tevreden over was qua decor, qua beweging. Maar dan was ik uitgeput, dan was het gedaan. 't Is zodanig ingewikkeld. Ik heb nog contact gehad met de tekenfilmstudio in de Boerentoren. Ray Goossens was daarbij. Maar er waren zo'n grote financiële investeringen nodig dat het eigenlijk niet haalbaar was. Het bleef

Antoon Herckenrath (1907-1977)

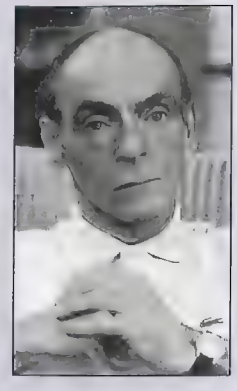

Antoon Herckenrath studeerde aan de Antwerpse Academie waar hij de tweeling Hermans leerde kennen; het was trouwens Gene Hermans die hem bij Ons Land introduceerde waar hij, van 1936 af, mede voor de lay-out zorgde. Het was ook Hermans die hem een kans gaf als striptekenaar in Ons Volkske, waar hij in 1937 debuteerde met de SF-strip De wonderbare reis van Jan Knap. Voor Ons Land tekende hij in 1942 Urasjima de visschersjongen.

Na de bevrijding ging hij werken voor de Goede Pers te Averbode; hij was lay-outman voor *Averbode's weekblad* en *La Semaine d'Averbode*, tekende als opvolger van Renaat Demoen honderden covers voor *de Vlaamse Filmpjes* en wat jeugdromans en sporadisch, meestal korte stripverhalen o.a. in *Averbode's weekblad*, maar het meest bekende blijft uiteraard het zeer Harry Dickson-achtige *In de greep van de Octopus*, op scenario van John Flanders en in 1950 verschenen in Zonneland en Petits Belges. Deze strip in grillige zoniet houterige naar expresionnisme neigende stijl werd ooit door dendeze als album gebracht, afschuwelijk gedrukt en op niet meer dan zeven (7) exemplaren!
Toch maakte Herckenrath vooral naam als graveerder (houtsnede en burijn), zij het dat de man veel te bescheiden was en zijn reputatie en oeuvre wel een herwaardering verdienen. (ddl)

JAARGANG VI. — N° 43.
24 OKTOBER 1937.
Weekblad Geillustreerd
25c
ONS VOLKSKE
Em. Jacqmainlaan, 127, Brussel. — Tel. 17.21.30 - Postcheck 164.79 — Abonnementsprijs per jaar : 12 frank
In dit nummer beginnen
De wonderbare
AVONTUREN VAN
JAN KNAP!

De wonderbare avonturen van Jan Knap! door Herckenrath. Ons Volkske 24 november 1937 nr. 43

Goed nieuws !

Zoo wat uit alle hoekjes van Vlaanderen werd ons de laatste maanden met aandrang gevraagd naar een degelijk kinderblad. Op die talrijke aanzoeken, ons overgemaakt door onze agenten en bestellers of rechtstreeks ons geschreven door Vaders en Moeders, hebben we steeds geantwoord met... een belofte.

Vandaag zijn we zoo gelukkig deze te kunnen inlossen :
Op 16 Januari e. k. verschijnt Nr 1 van

„ ONS KINDERLAND „

aan een prijs in 't bereik van iedereen : 0,75 fr.

WEKELIJKS
- 16 bladzijden prachtige vier-kleurendruk,
- zes geteekende vervolgseries,
- een speciale roman voor de kleuters,
- boeiende verhaaltjes van allerhande aard,
- een leerrijke bijdrage : Uit de Natuur,
- een plezante bladzijde (met kunstjes, anekdootjes, enz.),
- plaatjes om te kleuren — om zelf te teekenen,
- raadsels, puzzles, en
- een WEDSTRIJD met interessante prijzen.

Zoo verschijnt in Nr 1 de eerste opgave van onzen

GROOTEN PRIJSKAMP

begiftigd met **5.000 Fr. PRIJZEN**

o. a. een kinderfiets (voor jongen of meisje) — een paar trottinetten — een kinderbiljart — schooltasschen — bouw- en verfdoozen, allerhande speelgoed, schoolgerief, leesboeken, enz.

Vaders en Moeders, getrouwen van « Ons Land », U hebt zeker wekelijks 0,75 fr. over voor een amusant en interessant blad, speciaal voor uwe kleuters.

Nr 1 wordt U ter kennismaking, door onze agenten GRATIS aangeboden en verder elke week op hun gewone ronde aan huis besteld.

In elk Vlaamsch kinderrijk gezin hoort, naast « Ons Land » :
ONS KINDERLAND !

Goed Heil ! J. CLAESEN,
Bestuurder.

Publiciteit voor Ons Kinderland met Popeye, Ons Land 9 januari 1937 nr. 2

Ons Kinderland 13 augustus 1938 nr. 33

allemaal zonder gevolg. Ik heb toen ook verschillende kaften gemaakt voor Angèle Manteau o.a. *De trap van steen en wolken*, en *Zes domino's voor vrouwen* en *Schimmen om een schemerlamp*, alle drie van Johan Daisne, een trilogie van Valere Depauw en één kaft voor John Flanders... Voor de Profs Guiot en De Bruyne uit Brussel illustreerde ik Franse en Engelse taalboeken en langs die weg kwam ik in contact met nog een aantal leerkrachten. Zo kwam het stripblad *Poppy* tot stand. Dat te Charleroi in de beide landstalen gedrukt werd en waarvoor ik een vijftal bladzijden per week zou tekenen. Na twintig nummers ging het ter ziele... Ik tekende mijn werk met Thomas Percy. De man die de teksten maakte hield er aan onder dat gemeenschappelijke pseudoniem te werken.

U hebt zelfs voor *'t Kapoentje* gewerkt?

Dat waren de verhalen van *Pluk* op de scenario's van mijn vriend L. Van Rousselt en weer onder een andere deknaam, El Anton! Een combinatie van mijn drie voornamen. Dat was trouwens allemaal rond dezelfde tijd maar na een jaar of twee ben ik er toch mee gestopt. Het is zo dat je om de vijf-zes jaar voor een nieuw cliënteel komt te staan. Je moet je dan proberen te vernieuwen. Het is toch afstompend altijd aan diezelfde figuren te werken. Je kan op twee-drie jaar inspiratie werken maar geen dertig jaar...

Als ik (DannY De LaeT nvdr) uw strips herlees stel ik toch een grote variatie aan genres en thema's vast: u tekende gag-

platen maar ook klassieke verhalen zoals *Sindbad* (*Ons Kinderland*) en *Don Quichotte* (Ons Volkske & Ons Land). Was u in feite bewust dat u met voornoemde Herckenrath en Van Immerseel pionierswerk leverde?

Nee, dat was onbewust. In mijn jeugdjaren was er ook niet zo veel trouwens. Er was *De Kindervriend*, een blad op groot formaat...

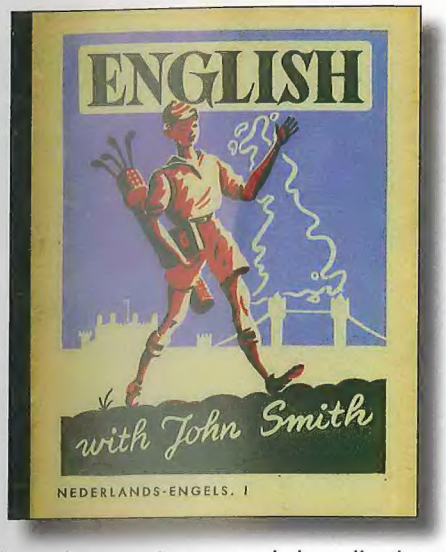

Dat in 1913 of 1914 gestart is, maar er was ook *Het Mannekensblad*...

Mijn ogen zijn pas opengegaan toen ik de eerste Amerikaanse strips las die waren overgewaaid. Zo de fameuze *Katzenjammer Kids*, duidelijk geïnspireerd door Wilhelm Busch, maar het was knap gedaan! Ik heb er maar twee gekend die een ijzeren geloof hadden in hun roeping. Dat waren Sleen en Vandersteen. Vandersteen heb ik gekend in zijn debuutjaren, toen hij voor *De Dag* tekende. Hij geloofde er in, en met de geweldige vertellerscapaciteit die hij bezat is hij er ook geraakt. In *Ons Volkske* moest ik tenslotte een heel blad vullen, dus moest ik wel voor variatie zorgen. Wees gerust dat ook ik mijn inspiratie elders zocht. Ik bezat zo'n dertigtal jaargangen van de *Fliegende Blätter*...

De Katzenjammr Kids door Rudolph Dirks

Wat verdiende u toen?

Toen ik met mijn vriend Herckenrath werkte betaalde men in Brussel 50 fr. voor een volle blz. in 1936-37... Bij *De Standaard* tekende ik jaren achter elkaar het *Vlaamse Kerstboek* vol, bij verkiezingen politieke affiches, annonces voor o.a. bronwater en meubelen, elke dag een heilige voor de dagkalender...

Bij *'t Kapoentje* kreeg ik na verschijnen alle cliché's met de bedoeling *Pluk* in boekvorm terug uit te geven. Zo ging ik om de drie maanden naar Brussel de cliché's ophalen. Een karwei voor een beroeps-sjouwer! Weinig zakelijk aangelegd heb ik later heel het boeltje als oude zink verkocht. Enfin wij waren duivel-doet-al-tekenaars. Wegens tijdsgebrek ben ik in 1948 dan definitief gestopt met strips. Ik had steeds meer werk bij *Ons Land* en daarnaast werkte ik nog als boekillustrator; strips waren gewoon iets extras geweest ...

Hermans liet zich graag inspireren maar maakte er telkens een zeer persoonlijke en uiterst creatieve interpretatie van. Klaas, Katrien en hun zwijn (uitgeverij Gordinne ca 1925) wordt Van het zwijntje, boer Sander en zijn vrouw (Ons Volkske 1 juli 1934, nr. 26)

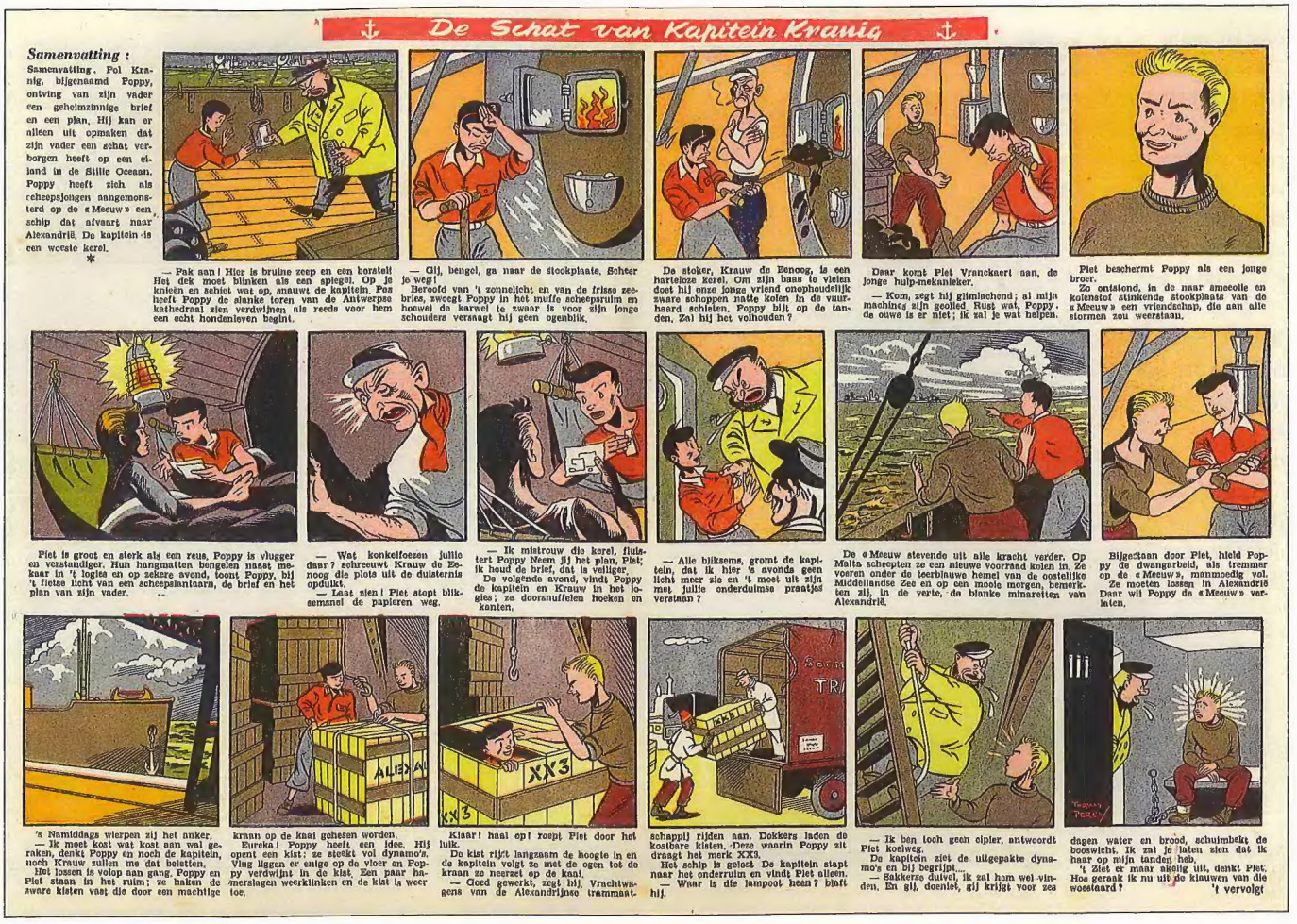
De Schat van Kapitein Kranig
Samenvatting :
Samenvatting. Fol Kranig, bijgenaamd Poppy, ontving van zijn vader een geheimzinnige brief en een plan. Hij kan er alleen uit opmaken dat zijn vader een schat verborgen heeft op een eiland in de Stille Oceaan. Poppy heeft zich als scheepsjongen aangemonsterd op de « Meeuw » een schip dat afvaart naar Alexandrië. De kapitein is een wreed kerel.
— Pak aan ! Hier is bruine zeep en een boratelt. Het dek moet blinken als een spiegel. Op je knieën en schiet wat op, smeuwt de kapitein. Pas heeft Poppy de slanke toren van de Antwerpse kathedraal zien verdwijnen als reeds voor hem een echt hondenleven begint.
— Gij, bengel, ga naar de stookplaats. Scheer je weg!
Beroofd van 't zonnelicht en van de frisse zeebries, zwoegt Poppy in het muffe scheepsruim en houwel de karwei te zwaar is voor zijn jonge schouders versnagt hij geen ogenblik.
De stoker, Krauw de Eenoog, is een harteloze kerel. Om zijn baas te vleien doet hij onze jonge vriend onophoudelijk zware schoppen natte kolen in de vuurhaard schieten. Poppy blijft op de tanden. Zal hij het volhouden ?
Daar komt Piet Vranckaert aan, de jonge hulp-mekanieker.
— Kom, zegt hij glimlachend ; al mijn machines zijn geolied. Rust wat, Poppy. de ouwe is er niet ; ik zal je wat helpen.
Piet beschermt Poppy als een jonge broer.
Zo ontstond, in de naar amecolie en kolenstof stinkende stookplaats van de « Meeuw » een vriendschap, die aan alle stormen zou weerstaan.
Piet is groot en sterk als een reus. Poppy is vlugger en verstandiger. Hun hangmatten bengelen naast mekaar in 't logies en op zekere avond, toont Poppy, bij 't fietse licht van een scheepslantaarn, de brief en het plan van zijn vader.
— Wat konkelfoezen jullie daar ? schreeuwt Krauw de Eenoog die plots uit de duisternis opduikt.
— Laat zien ! Piet stopt blitsemanel de papieren weg.
— Ik mistrouw die kerel, fluistert Poppy Neem jij het plan, Piet; ik houd de brief, dat is veiliger.
De volgende avond, vindt Poppy de kapitein en Krauw in het logies ; ze doorsnuffelen hoeken en kanten.
— Alle bliksems, gromt de kapitein, dat ik hier 's avonds geen licht meer zie en 't moet uit zijn met jullie onderduimse praatjes verstaan ?
De « Meeuw stevende uit alle kracht verder. Op Malta scheepten ze een nieuwe voorraad kolen in. Ze voeren onder de teerbinnuwe hemel van de oosteliike Middellandse Zee en op een mooie morgen, bemerkten zij, in de verte, de blanke minaretten van Alexandrië.
Bijgestaan door Piet, hield Poppy de dwangarbeid, als tremmer op de « Meeuw », mammoedig vol.
Ze moeten lossen in Alexandrië Daar wil Poppy de « Meeuw » verlaten.
's Namiddags wierpen zij het anker.
— Ik moet kost wat kost aan wal geraken, denkt Poppy en noch de kapitein, noch Krauw zullen me dat beletten.
Het lossen is volop aan gang. Poppy en Piet staan in het ruim ; ze haken de zware kisten vast die door een machtige kraan op de kaai gehesen worden.
Eureka ! Poppy heeft een idee. Hij opent een kist ; ze steekt vol dynamo's. Vlug liggen er enige op de vloer en Poppy verdwijnt in de kist. Een paar hamerslagen weerklinken en de kist is weer toe.
Klaar ! haal op ! roept Piet door het luik.
De kist rijst langzaam de hoogte in en de kapitein volgt ze met de ogen tot de kraan ze neerzet op de kaai.
— Goed gewerkt, zegt hij. Vrachtwagens van de Alexandrijnse trammaatschappij rijden aan. Dokkers laden de kostbare kisten. Deze waarin Poppy zit draagt het merk XX3.
Het schip is gelost. De kapitein stapt naar het onderruim en vindt Piet alleen.
— Waar is die lampoot heen ? blaft hij.
— Ik ben toch geen cipier, antwoordt Piet koelweg.
De kapitein ziet de uitgepakte dynamo's en bij begrijpt...
— Sakkerze duivel, ik zal hem wel vinden. En gij, doenlet, gij krijgt voor zes dagen water en brood, schuimbekt de bootswicht. Ik zal je laten zien dat ik haar op mijn tanden heb.
't Ziet er maar akelig uit, denkt Piet. Hoe geraak ik nu uit de klauwen van die woestaard ?
't vervolgt

De avonturen van Poppy De schat van kapitein Kranig, Poppy 9 december 1948 nr. 2

Vanwaar het pseudoniem Pink dat u voor *Ons Volkske* gebruikte? Voor *Poppy* was dat Thomas Percy, voor uw enig stripalbum *Pierrot le bagareur* was dat zelfs Capitaine Lewis Jackson en voor *Ons Land* vaak Eemans, terwijl u voor *'t Kapoentje* als El Anton tekende!

Ze gaven malkander een handje en liepen naar tante Marie.

Als ik dat eens wist? Heeft Simenon er niet over de dertig gehad. Ik heb er veel gebruikt. Ik werkte vast bij *Ons Volk* en moest oppassen voor andere weekbladen. Uitgevers van bladen kunnen nu eenmaal moeilijk slikken dat hun vaste tekenaars ook wat kruimels gaan oppikken bij de concurrentie Vandaar het gebruik van schuilnamen...

Hoe is dat afgelopen met *Ons Land*?

Nadat *Ons Land* verkocht werd aan de V.M.U. ben ik er nog vijf jaar blijven werken, zo heb ik de oprichting meegemaakt van *Story*. Die mensen hadden wel meer systeem dan *Ons Land* maar *Ons Land* verdiende meer geld zonder systeem. Dat is één van die successtories van na de oorlog. Je ziet maar hoe het allemaal verloopt en misloopt. Het is ergens een nadeel voor een mens om bekwaam te zijn in verschillende richtingen, dan doe je van alles. Ik heb b.v. Vandersteen gekend, midden in de oorlog, met krabbels die nog veel, veel slechter waren dan hetgeen ik produceerde, maar die vent had een ijzeren geloof. Ik mankeer dat geloof. Ik heb er enkel plezier in.

Samenstelling : Yves Kerremans en Jean Smits met dank aan DannY De LaeT, Marc de Lint, Willy Geets, Jan Neckers, Ivan Thoma en Dirk Willemse.

Illustratie bij Janneke en Mieke in de oorlog, Ons Land 21 februari 1948 nr. 8

DE LUSTIGE KAPOENTJES

Jongens, kunnen jullie...
Nu ni, we kijken naar de tv!
... ik had zoiets van da is een uitdaging...
Grmbl... Waar is de tijd dat kinderen nog buiten speelden? Van 's morgens tot 's avonds is het al realityshows wat de klok slaat tegenwoordig.
...het wordt allemaal wat te veel voor Shanaya...
Later zullen ze me dankbaar zijn.
... zijn we dag vijf en de verf is nog steeds niet droog...
Heh heh!
PLOP
?
Wat nu?
We hebben altijd onze bal nog.
Hihi!
GOAL!
1-0!
Het werkt!
?
?
AAAAA
Wat een toeval dat wij net aan het filmen waren in het skatepark hiernaast, nietwaar?
... de realityshow "Arm- en beenbreuk ", waarin we kennis maken met agent Jean Petter die...
He, je bent op de tv! Tof!

49-BSM 3

LUDEREI - TOM BOUDEN '11

KLIK OP ONZE NIEUWE WEBSITE

WWW.STRIPWINKELBEO.BE

FUIFJE IN ANTWERPEN

Voor alle nieuwe strips, originele tekeningen,
mooie eerste drukken en veel meer

▲ Guust Flater – oblong formaat, alle vijf albums in uitstekende staat, enkel per set te koop!

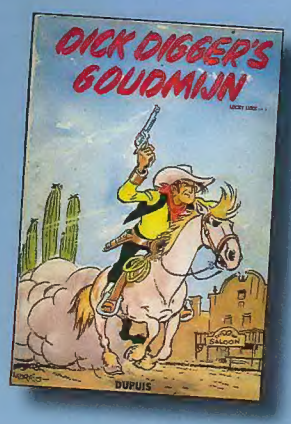

Stripwinkel Beo
Oude Vaartplaats 16
2000 Antwerpen
Tel 03 | 233 25 36
Fax 03 | 231 29 78

DE STRIPWINKEL BEO

www.stripwinkelbeo.be | e-mail : beostripwinkel@skynet.be